

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἐπίσημο περιοδικό
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2014

ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΥ ΠΕΜΠΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

“ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ”

Τὸ περιοδικὸ "ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ" εἶναι τὸ ἐκφραστικὸ ἔντυπο τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Οἱ βασικοὶ τοῦ στόχοι εἶναι ἡ θρησκευτικὴ διαφώτιση τοῦ ποιμνίου Τῆς καὶ ἡ κωδικοποίησις τῶν ἐπισημῶν ἐγγράφων Τῆς.

Ἐκδίδεται προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου Β΄ καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Γραφεῖα: Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου, Λευκωσία, τηλ. 22-554-691, Τηλεομιότυπο 22-346-307.
E-mail: apostolosvarnavas@hotmail.com

Ἐτήσια συνδρομή: Γιά τὴν Κύπρο €20.00. Γιά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπη €30.00.
Γιά τίς ἄλλες χώρες £30 – ἢ \$50. – ISSN 1012 – 7151

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. ΑΡΙΘΜΟΣ Κ.Ε.Τ.: 119-01-014943-01
IBAN: CY13 0050 0119 0001 1901 0149 4301 SWIFT: HEBACY2N

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	392
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ: 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1974 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014. 40 ΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ	394
ΙΩΑΝΝΗ ΧΡ. ΠΙΑΓΚΟΥ: ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ ΣΥΜΒΟΛΟ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	399
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΣΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ	405
ΠΑΤΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ: ΝΙΚΗΘΗΚΑΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ	408
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ: Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	416
ΕΛΠΙΔΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΓΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗ	423
ΠΑΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ: Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ	432
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ: ΟΙ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΓΟΥΣ	440
ΔΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: ΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ	447
ΧΡΗΣΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ: Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ	454
ΠΑΤΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ: ΤΟ ΦΟΒΕΡΟΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟ	461
ΦΡΙΞΟΥ ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ: ΚΗ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΧΕΚΕ	463
ΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΙΔΗ: Ο ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ	475
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ. ΧΡ. ΠΑΧΟΥΛΙΔΗ: ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ	478
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	480

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥΣ,
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ, ΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΝΙΣΜΟ.

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Η ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΔΥΤΙΚΟ ΤΟΙΧΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΦΟΡΒΙΩΤΙΣΣΑΣ (ΑΣΙΝΟΥ) ΣΤΟ ΝΙΚΗΤΑΡΙ.

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ 10 ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΗΦΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΤΗΝ ΚΟΜΜΗΝΕΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ.

ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ, ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΡΥΘΜΟ ΣΤΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.

ΑΙ ΓΕΝΕΑΙ ΠΑΣΑΙ ΜΑΚΑΡΙΖΟΜΕΝ ΣΕ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ.

«ΝΕΝΙΚΗΝΤΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ, ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΡΘΕΝΕ ΑΧΡΑΝΤΕ ·
ΠΑΡΘΕΝΕΥΕΙ ΓΑΡ ΤΟΚΟΣ, ΚΑΙ ΖΩΗΝ ΠΡΟΜΝΗΣΤΕΥΕΤΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ.

Η ΜΕΤΑ ΤΟΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΖΩΣΑ,
ΩΙΖΟΙΣ ΔΕΙ, ΘΕΟΤΟΚΕ, ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΝ ΣΟΥ».

ΕΙΡΜΟΣ ΤΗΣ Θ΄ ΩΙΔΗΣ ΤΗΣ 15^Η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Η Αγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, συνεχόμενη ἀπὸ ἀγωνία γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος, συνήλθε σήμερον Δευτέρα, 21 Ἰουλίου 2014, σὲ πολύωρη συνεδρία, ὑπὸ τὴν προεδρία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Χρυσοστόμου μὲ μοναδικὸ θέμα τὴν πορεία τοῦ ἐθνικοῦ μας προβλήματος καὶ ὁμόφωνα διαπίστωσε ὅτι τελικὸς καὶ ἀμετάθετος στόχος τῆς Τουρκίας εἶναι ἡ κατάληψη καὶ τουρκοποίηση ὁλόκληρης τῆς Κύπρου. Ἡ κωλυσιεργία στὶς ἐπὶ σαράντα χρόνια διεξαγόμενες συνομιλίες καθὼς καὶ ὁ συνεχιζόμενος καὶ ἐντεινόμενος ἐποικισμὸς σ' αὐτὸ ἀποσκοποῦν.

Καλεῖ, ὡς ἐκ τούτου, ὅλους, πολιτικὴ ἡγεσία καὶ λαὸ ὅπως, ὁμονοοῦντες, ἐπιδιώξουμε νὰ ἀποτρέψουμε τὴν ὑλοποίηση τῶν σχεδιασμῶν τῆς Τουρκίας. Στὴν περιοχή μας ἐξελίσσονται, τὸν τελευταῖο καιρὸ, ἐνθαρρυντικὰ γιὰ τὴν πλευρὰ μας γεγονότα ὅπως: Ἡ ἀνακάλυψη τῶν ὑδρογοναθράκων στὴν Κυπριακὴ ΑΟΖ, ἡ ἀνατροπὴ τῆς ἰσλαμικῆς κυβέρνησης στὴν Αἴγυπτο, ἡ προσέγγισή μας μὲ τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἡ συνεχιζόμενη ψυχρότητα τοῦ τελευταίου μὲ τὴν Ἄγκυρα. Ἀξιοποιώντας ὀρθὰ αὐτὰ τὰ γεγονότα θὰ δημιουργήσουμε τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ ἐπιδίωξη μιᾶς λύσης ἐπωφελοῦς, τόσο γιὰ τοὺς Ἕλληνοκυπρίους ὅσο καὶ γιὰ τοὺς τουρκοκυπρίους.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πιστεύει ὅτι γιὰ τὴν δημιουργία τῶν προϋποθέσεων γιὰ ἀγώνα χρειάζεται, μεταξὺ ἄλλων, ὅπως:

- α) Οί πολιτικοί μας επανεύρουν τὴν ἀξιοπιστία τους ἀνάμεσα στὸν λαό.
- β) Οί ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν οἰκονομικὴ κατάρρευση τοῦ τόπου παρουσιαστοῦν ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης. Τὸ αἶσθημα τῆς δικαιοσύνης πρέπει νὰ ἀποκατασταθεῖ στὸν λαό.
- γ) Δοθεῖ ἡ πρέπουσα προσοχὴ στὴν παιδεία τοῦ τόπου καὶ ἀποκατασταθοῦν οἱ ἀξίες καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς φυλῆς μας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καλεῖ τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ ἐντείνει τὶς δεήσεις καὶ προσευχές του πρὸς τὸν Κύριο ἐκζητώντας τὸ ἔλεος καὶ τὴ συγγνώμη Του, γιὰτὶ πέραν καὶ πάνω ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ κόσμου τούτου ὑπάρχει καὶ ὁ Δίκαιος καὶ Παντοδύναμος Θεὸς τῆς ἀγάπης, ὁ ἀπόλυτος Ἄρχοντας καὶ Κυβερνήτης τῆς ζωῆς ὅλων μας.

«Ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν» κατὰ τὸν θεόπνευστο ψαλμωδὸ.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τέλος, ἀποφασίζει ὅπως, στὸ μέλλον συνέρχεται, κατὰ περιόδους, καὶ ἐξετάζει τὸ ἐθνικὸ μας θέμα καὶ τὶς ἐξελίξεις του δίνοντας τὶς κατευθυντήριες γραμμὲς στὸν λαό.

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΥΠΡΟΥ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1974 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014. 40 ΧΡΟΝΙΑ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Με αισθήματα βαθύτατου εθνικού πόνου ο Ελληνισμός τής Κύπρου προσήλθε σήμερα στους ιερούς ναούς μας για να προσευχηθεί για την απελευθέρωση τής ημικατεχόμενης πατρίδας μας, για τους αγνοούμενους μας και για να τελέσει τα μνημόσυνα των υπέρ πίστεως και πατρίδος πεσόντων ηρώων μας κατά την τουρκική εισβολή. Των μνημοσύνων προέστησαν, στη Λευκωσία ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κύριος Χρυσόστομος, στις δε άλλες πόλεις και κωμοπόλεις οι Μητροπολίτες και οι Επίσκοποι αυτών.

Σαράντα χρόνια μετά· και ο Ελληνισμός τής Κύπρου διέρχεται ακόμη τη Μεγάλη Παρασκευή των Παθών Του· αναβαίνει ακόμη τον Γολγοθά του· προβληματίζεται, ενδοσκοπεί και από κέντρου καρδιάς προσεύχεται. Και μέσα στις θολόκτιστες εκκλησιές μας, καθώς ο αρχιερέυς προσεύχεται «υπέρ τής συντημήσεως του χρόνου τής δοκιμασίας ήμών, εκδιώξεως τών εισβολέων εκ τής νήσου ήμών και υπέρ αποκαταστάσεως τής έλευθερίας και τής δικαιοσύνης εν αυτῇ... ήμᾶς δέ πάντας άξίωσον τής χαράς τής άπελευθερώσεως τής πατρίδος ήμών, ίνα εν όλη τῇ νήσῳ ήμών, έλευθερουμένη και εις βίον ειρηνικόν και ευτυχῆ και ήσύχιον όδηγουμένη, δοξάζηται σου τό πανάγιον όνομα, του Πατρός και του Υίου και του Άγίου Πνεύματος» αναθυμάται και βιώνει με οδύνη ψυχής τα ποιητικά λόγια του Ιωάννη Πολέμη, που έμαθε κάποτε στα παιδικά του χρόνια.

Έκει καταδιωγμένη κατοικεί
του σκλάβου ή άλυσόδετη πατρίδα,
βραχνά ό παπάς, ό δάσκαλος εκεί
θεριεύει τήν άποσταμένη έλπίδα
 με λόγια μαγικά,
 έκει ή ψυχή πικρότερο άγροικά
τόν πόνο τής σκλαβιάς της, εκεί βλέπει
 τί έχασε, τί έχει, τί τής πρέπει.

(Ιωάννη Πολέμη: Το κρυφό Σχολειό)

Και καθώς εξέρχεται εκείθεν με αναπτερωμένη την ελπίδα και την πίστη προς τον Κύριο τής Δικαιοσύνης και πάλιν επαναφέρει μέσα του τους επιλογικούς στίχους του ίδιου ποιητή:

«Μὴ σκιάζεστε στὰ σκότη. Ἡ λευτεριά,
σὰ τῆς αὐγῆς τὸ φεγγοβόλο ἀστέρι,
τῆς νύχτας τὸ ξημέρωμα θὰ φέρη».

Ναι, ἔτσι ἐξῆσε η φυλή μας κατὰ τους τέσσερεις αἰῶνες τῆς Τουρκοκρατίας. Με την πίστη προς τον Θεό για την απελευθέρωση τῆς δούλης Πατρίδας και με την απόφαση να αγωνιστεί με πνεύμα αυτοθυσίας για την ελευθερία τῆς Πατρίδας του και για την ελευθερία τῆς Θρησκείας του.

Αυτό το πνεύμα το βιώνουμε καθώς μελετούμε τους αγώνες τού 21. Το διαπιστώνουμε ολοκάθαρα και από ένα απόσπασμα τῆς διακήρυξης τῆς Γ' Εθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Τροιζῆνος, τῆς 16ης Ἀπριλίου 1826, ὅταν αντικειμενικά φαινόταν ὅτι η Επανάσταση κατέρρεε.

«Ἕλληνες! Ὄταν ἐμβήκαμεν εἰς τὸ μέγα τοῦτο στάδιον, ἐκηρύξαμεν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν σταθερὰν ἀπόφασίν μας γιὰ τὴν Ἐλευθερία... Ἄς δεῖξωμεν καὶ πάλιν ὅτι εἴμεθα Χριστιανοί, ὅτι εἴμεθα Ἕλληνες πιστοί... καὶ ὅτι μὲ τὸν Σταυρὸν ἐμπρὸς προτιμῶμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τοὺς τάφους Χριστιανοί κι ἐλεύθεροι, παρὰ νὰ ζήσωμεν χωρὶς θρησκείαν, χωρὶς πατρίδα, χωρὶς τιμὴν...».

Ἡ διαχρονικὴ και ἐξόχως αὐτὴ διδακτικὴ διακήρυξη ας αποτελέσει και για μᾶς σήμερα πηγὴ ἐμπνευσης και συνέχισης τοῦ αγῶνας μας, ὥστε να παραδώσουμε στις ἐπιγιγνώμενες γενεές μια Κύπρο στην οποία να βασιλεύουν οι διαχρονικὲς ἀξίες τῆς Ελευθερίας και τῆς Δικαιοσύνης. Μια Κύπρο χωρὶς στρατοὺς κατοχῆς και χωρὶς ἐγγυήσεις ἀπὸ οποιαδήποτε ξένη χώρα, ἰδιαίτερα ἀπὸ την Τουρκία. Μια Κύπρο που να λειτουργεῖ με βάση τα ουσιώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα, ὅπως συμβαίνει με ὅλους τους λαοὺς τῆς Ευρώπης.

Ἡ 20η Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους, και ἰδιαίτερα η φετινὴ, ὅτε και συμπληρώνονται σαράντα ολόκληρα χρόνια εἰσβολῆς και κατοχῆς, ἐπιβάλλεται να εἶναι ἐξόχως και ἡμέρα ἐνδοσκόπησης, ἐθνικοῦ

προβληματισμού και φρονητισμού. Γιατί αυτός ο υπέροχος λαός τον οποίο θαύμασε η ανθρωπότητα για το έπος τού 55-59, αυτός ο λαός με το έξοχο πνεύμα τής αυτοθυσίας για την ερατεινή ελευθερία έφτασε μέχρι το πραξικόπημα και την εισβολή;

Ας μάς επιτραπούν λίγες ακόμη σκέψεις με βάση και τη δραματική ανακοίνωση τής Ιεράς Συνόδου τής Εκκλησίας τής Κύπρου, η οποία «όμόφωνα διαπίστωσε ότι τελικός και άμετάθετος στόχος τής Τουρκίας είναι ή κατάληψη και τουρκοποίηση όλόκληρης τής Κύπρου. Ή κωλυσιεργία στις επί σαράντα χρόνια διεξαγόμενες συνομιλίες καθώς και ό συνεχιζόμενος και έντεινόμενος έποικισμός σ' αυτό άποσκοπούν».

Η Ιστορία πολύ σοφά χαρακτηρίστηκε ως η σύνθρονος με τους Θεούς Επιστήμη. Νομίζω όμως ότι τότε μόνο μπορούμε να της δώσουμε αυτό τον επίζηλο τίτλο, όχι όταν τη μελετούμε γνωσιολογικά, αλλά βιωματικά. Όταν μάς ανεβάζει στις υψηλές εκείνες σφαίρες, από τις οποίες μπορούμε, με πνεύμα ελεύθερο και απαλλαγμένο από οποιοδήποτε πάθος και σκοπιμότητα, να αξιολογούμε τα ιστορικά γεγονότα, να διδασκόμαστε από τα πάθη και τα λάθη μας, να μιμούμεθα αφομοιωτικά και δυναμικά τα επιτεύγματά μας και να βιώνουμε τα διδάγματά της. Τότε πράγματι η Ιστορία αποβαίνει η φωτεινή δάδα του παρελθόντος στα χέρια μας και μάς φωτίζει στην πορεία τού ιστορικού μας γίνεσθαι για το μέλλον μας, το οποίο συνεχώς θα γίνεται και δυσκολότερο.

Καυχώμεθα συνήθως - και είναι αλήθεια - ότι έχουμε μια μακραιώνα ιστορική πορεία· και ότι είμεθα απόγονοι ενός αγωνιστικού ελλητισμού που δημιούργησε ένα λαμπρότατο πνευματικό πολιτισμό πάνω στον οποίο στηρίχτηκε η πρόοδος τής ανθρωπότητας. Καυχώμεθα επίσης ότι η ιστορική μας πορεία είναι ταυτισμένη με τους αγώνες τής ελευθερίας μας. Και αυτό είναι αλήθεια. Οι Μηδικοί πόλεμοι στην αρχαιότητα, οι αγώνες τού Ονήσιλου και του Ευαγόρα για την ελευθερία τής Κύπρου, οι Βυζαντινοί επικοί αγώνες κατά των ποικιλωνύμων βαρβαρικών λαών τής Ανατολής, το 21 και ο αγώνας τής ΕΟΚΑ για αποτίναξη τού Αγγλικού ζυγού, αυτό επιμαρτυρούν.

Όμως, γιατί αναπαυόμαστε πάνω στις δάφνες τού παρελθόντος; Γιατί δεν μελετούμε πιο πολύ τις αδυναμίες μας και τα ανεπίτρεπτα ιστορικά μας λάθη; Συνήθως εκθειάζουμε το 21 γιατί αυτό αποτέλεσε την αρχή τής

εθνικής μας παλιγγενεσίας. Δικαίως. Το 21 αποτελεί όντως ένα ιστορικό επίτευγμα! Ένα ιστορικό θαύμα! Όμως πόσο έχουμε μελετήσει και πόσο έχουμε διδαχτεί από τα φρικιαστικά εγκλήματα των δύο εμφυλίων πολέμων που συνέβησαν κατά την περίοδο του απελευθερωτικού μας αγώνα, και τα οποία λίγο έλειψε να οδηγήσουν τον ελληνισμό στον οριστικό αφανισμό από το ιστορικό προσκήνιο; Ποιος εχέφρων άνθρωπος μπορεί να διανοηθεί ότι οι Έλληνες προτού ακόμη εκδιώξουν τον Τούρκο από την Ελλάδα άρχισαν να σφάζονται αναμεταξύ τους; Για να κυβερνήσουν ποιους και ποια χώρα; Μα ο Ιμπραήμ βρισκόταν ακόμα μέσα στην Πελοπόννησο με τακτικό στρατό και ερήμωνε και λεηλατούσε και έκαιγε τα δάση και έκανε στρατιωτικούς περιπάτους σφάζοντας και δητώνοντας οτιδήποτε εύρισκε μπροστά του. Και τα αδελφικά χέρια, αυτά τα ίδια χέρια που είχαν δώσει τον ιερό όρκο ότι θα πολεμήσουν για την ελευθερία της Ελλάδας, είχαν ήδη φυλακίσει τον νικητή του Δράμαλη, τον σωτήρα της Εθνεγερσίας και τον εμπνευστή των αγωνιζόμενων Ελλήνων, τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη· και κυνηγούσαν να σκοτώσουν όσους τον συμπαθούσαν. Ποιος μελετητής της ιστορίας μπορεί να μελετά τέτοια γεγονότα και να μη νιώθει ότι η ψυχή του γονατίζει από πόνο και οδύνη; Και ποιος μελετητής που έχει μέσα του τη στοιχειώδη αγάπη προς τις ιερές αυτές έννοιες που λέγονται Πατρίδα, Ελευθερία, Άνθρωπος, Συναγωνιστής, θα επιτρέψει να αναφερθούν τέτοια γεγονότα στην ιστορική μας πορεία;

Και όμως τα ίδια τραγικά και εγκληματικά λάθη του 21 επαναλήφθηκαν στην Ελλάδα με τη δολοφονία τού Καποδίστρια, επαναλήφθηκαν κατά την περίοδο του εθνικού διχασμού με τους φιλοβασιλικούς και φιλοβενιζελικούς, με αποτέλεσμα την τραγική μικρασιατική καταστροφή. Επανελήφθηκαν ευθύς μετά την επώδυνη γερμανοϊταλική κατοχή, στον απίστευτο εκείνο εμφύλιο πόλεμο με τις δεκάδες χιλιάδες των νεκρών. Και δυστυχώς επανελήφθησαν και στην Κύπρο μας ευθύς μετά την απελευθέρωσή μας από τον αγγλικό ζυγό. Τα λάθη τού 21, του 16 και του 46 δεν μάς δίδαξαν, δεν μάς φρονημάτισαν, δεν μάς νουθέτησαν. Η συμβουλή τού εθνικού μας Ποιητή

Η Διχόνοια που βαστάει ένα σκήπτρο η δολερή
καθενός χαμογελάει, «πάρ' το», λέγοντας, «και συ».
Κειο το σκήπτρο που σας δείχνει έχει αλήθεια ωραία θωριά·

μην το πιάστε, γιατί ρίχνει εισέ δάκρυα θλιβερά.
 Από στόμα οπού φθονάει, παλληκάρια, ας μην πωθεί,
 πως το χέρι σας κτυπάει του αδελφού την κεφαλή.
 Μην ειπούν στο στοχασμό τους τα ξένη έθνη αληθινά:
 «Εάν μισούνται ανάμεσό τους δεν τους πρέπει ελευθεριά»

περνά από την ψυχοσύνθεσή μας μόνο σαν μια ωραία ποιητική και παραστατική εικόνα. Συνήθως επαινούμε τον Σολωμό για τις ποιητικές του συλλήψεις και για τη διδακτική του ικανότητα. **Αλλά στην ψυχοσύνθεσή μας δεν περνά ως μια σοφότερη βιωματική απόφαση!**

Ο ίδιος ο Σολωμός με πόνο ψυχής το είχε επισημάνει αυτό. Συγκεκριμένα, σε μια επιστολή του προς τον υπέροχο εκείνο πνευματικό άνθρωπο, τον αγωνιστή και υπέρμαχο των αξιών τής ζωής, τον Γεώργιο Τερτσέτη, έγραφε.

« Πάνε είκοσι χρόνια που σαν σήμερα η Ελλάδα έσπασε τις αλυσίδες. Η μέρα αυτή τού Ευαγγελισμού είναι μέρα για χαρά και δάκρυα. Χαρά για τα μελλούμενα, δάκρυα για τη σκλαβιά την περασμένη. Και για το σήμερα τι να ειπώ; Η διαφθορά είναι τόσο γενική κι έχει τόσο βαθιές τις ρίζες της που σε κάνει να σαστίζεις. Μόνον όταν οι αφορμές τής διαφθοράς εξολοθρευθούν πέρα ως πέρα θα μπορέσουμε να έχουμε μια ηθική αναγέννηση. Τότε το μέλλον μας θα είναι μεγάλο, όταν όλα στηριχθούν στην ηθική, όταν θριαμβεύσει η δικαιοσύνη, όταν τα γράμματα καλλιεργηθούν, όχι για μάταιη επίδειξη παρά για το όφελος τού λαού, που έχει ανάγκη από παιδεία και από μόρφωση όχι σχολαστική. Τότε θα έχουμε – ή μάλλον θα έχουν τα παιδιά μας – μια ηθική αναγέννηση και το μέλλον θα είναι μεγάλο».¹

Εδώ πιστεύω έγκειται και η ουσία τού χρέους μας: να αποκτήσουμε αυτό που λέμε ιστορική αυτοσυνειδησία. Μόνο αυτή θα επιφέρει και την ηθική μας αναγέννηση. Τότε και μόνο «το μέλλον θα είναι μεγάλο». Τότε και μόνο η Ιστορία θα είναι σύνθρονος των θεών. Γιατί θα είναι σε θέση να μας εμπνέει και να μας καθοδηγεί στους κόσμους τής ιστορικής και πνευματικής μας δημιουργίας και καταξίωσης.

1 Ανδρέας Καραντώνης. Και πάλιν Σολωμός, ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ, Χριστούγεννα τού 1957, σελ. 81-84

ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ: ΣΥΜΒΟΛΟ ΑΓΩΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΧΡ. ΓΙΑΓΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Μέσα μου νιώθω ότι η ζωή μου είναι ταυτισμένη με τον πόνο και την οδύνη της Κύπρου μας! Της άλλοτε μακαρίας και αέρινης νήσου! Μα, η οποία τώρα βρίσκεται πνιγμένη στις κατοχής το δάκρυ. Το 38% τού εδάφους της το πατά ο βάρβαρος Ατίλας από το 1974. Η βία της ασιατικής στέπας έχει μολύνει τη νήσο των Αγίων και των Μαρτύρων.

Κάποιο πρωινό, ο πόθος μου και η αγάπη μου με οδήγησαν στον Πενταδάκτυλο... στο περήφανο βουνό τού Μύθου και τής Ιστορίας! Ήθελα να βρεθώ στις αετήσιες βουνοκορφές του, να αναπολήσω τα ιστορικά δρώμενα και να μιλήσω μαζί του. Μιλούμε και οι δυο την ελληνική γλώσσα. Εκείνος, βέβαια, την γνωρίζει καλύτερα από μένα, αφού την ακούει και την ομιλεί για τριανταπέντε ολόκληρους αιώνες!

Είναι το βουνό που το πότισαν με το αίμα τους, δια μέσου των αιώνων, χιλιάδες αγωνιστές τής Πατρίδας και τής Ελευθερίας και ευάριθμοι άγιοι τής Πίστεώς μας!

Είναι το βουνό τού Διγενή Ακρίτα, που έσπευσε από τη Μικρά Ασία για να προστατεύσει τη Βυζαντινή μας Κύπρο από τη μάστιγα των αραβικών επιδρομών.

Είναι το βουνό, όπου έδρασε ηρωικά ο υπαρχηγός τής Ε.Ο.Κ.Α. Γρηγόρης Αυξεντίου... και λίγο πιο κάτω, στην πολύφλοισβη θάλασσα, στην ιερά μονή τής Αχειροποιήτου, τέλεσε τους γάμους του με τη Βασιλική, ενώ τα παλληκάρια του φρουρούσαν ένοπλο το ιερό και πανέμορφο εκκλησάκι...

Είναι το βουνό, όπου πολέμησε ηρωικά και έπεσε μαχόμενος, «λυτρῶσαι Πάτρην πολύδακρυν», ένας άλλος αετός τής Λευτεριάς, ο Κυριάκος Μάτσης.

Μα τώρα... στις κορυφογραμμές του κυματίζει η σημαία τού κατακτητή και πάνω του είναι χαραγμένο... και να το πει κανείς πονάει αφάνταστα... το μισοφέγγαρο τής βίας και τής αρπαγής.

Ο Πενταδάκτυλος... στέκει εκεί... βουβός, αμίλητος, σιωπηλός, θλιμμένος. Δεν γνωρίζει αυτούς που τον διαφεντεύουν... και νιώθει ορφανός... και αφάνταστα πληγωμένος και καταπιεσμένος.

« Απορώ πώς συνεννοούνται μαζί του!
Απορώ τι γλώσσα τού μιλούν! »

Μα ταυτόχρονα είναι περήφανος και απτόητος.

« Ελάτε τώρα! Έχω δει σαν κι εσάς,
Έχουν δει τα μάτια μου σαν εσάς! » Κώστας Μόντης.

Νιώθω τους παλμούς τής καρδιάς μου να εναρμονίζονται πλήρως σε μια συγχορδία πόνου και οδύνης. Τα μάτια μου δακρύζουν. Είναι ποτέ δυνατό στον 20° αιώνα, ο Ελληνισμός, μετά από μια ένδοξη και μακραίωνα διδακτική ιστορία, να υφίσταται τέτοιες εθνικές ταπεινώσεις; Μού φαίνεται αδύνατο και απίστευτο! Και όμως είναι μια σκληρή και αδυσώπητη πραγματικότητα.

Στη μνήμη μου έρχονται οι στίχοι τού Κώστα Μόντη τού ποιητή που θαρσαλέως μίλησε στον Πενταδάκτυλο.

«Ανασήκωσε την πλάτη
κι απόσεισέ τους Πενταδάχτυλε,
Ανασήκωσε την πλάτη κι απόσχισέ τους.
Ανασήκωσε την πλάτη
κι απόσεισέ τους Πενταδάχτυλέ μου».

Βαθύτατα θλιμμένος γονατίζω. Θέλω να προσευχηθώ για την Ελευθερία του Πενταδάκτυλου και τής θαλασσοφίλητης Κερύνειας μας, για την ελευθερία όλων των κατεχομένων εδαφών μας.

Κύριε, ό Θεός τών πατέρων ήμών, οίδα ότι ήμάρτομεν και ήνομήσαμεν και ούκ έσμεν άξιοι άραι τά όμματα ήμών πρός τό ύψος τής μεγαλωσύνης Σου. Όμως Σύ, Κύριε, εί πολυέλεος και πολυεύσπλαγχνος. Διό πρόσδεξαι τήν δέησιν ήμών, ό καθήμενος έν δεξιά του Πατρός. Γένοιτο, Κύριε, τό έλεός Σου έφ' ήμάς καθάπερ ήλπισαμεν επί Σέ. Έπιδε έφ' ήμάς, ήλέω και φιλανθρώπω όμματα, και φύλαξον ήμάς έν τή σκέπη τών πτερύγων Σου. Άποδιώξον άφ' ήμών πάντα έχθρόν και πολέμιον. Δός, Κύριε, Δικαιοσύνην τή νήσω τών Άγιών και τών Μαρτύρων. Ναί, Κύριε, διότι τά θυσιαστήριά Σου κατέσκαψαν οί τής Άγαρ και τούς ναούς Σου έβεβήλωσαν. Τούς πιστούς Σου, ούς μεν άπέκτειναν, ούς δε βία και λόγχη έξεδίωξαν έκ τών πατρογονικών αυτών έστιών.

Έπί τосαυτα έτη, έν τώ κατεχομένω τμήματι τής Πατρίδος ήμών, ούκ έτελέσθη θεία Λειτουργία, ούδє Προσφορά. Ούκ έστι χαρά Βαπτίσεως, ούδє Γάμου, ούδє Μυστηρίων. Ούκ έστι τόπος του καρπώσαι και εύρειν ήμάς χάριν και έλεος.

Διό Σοι προσπίπτομεν και ικετεύομεν. Τήν έπηρμένην όφρυν τών κατακτητών ταπεινώσον... τά όπλα αυτών σύντριψον τή κραταιά Σου χειρί. Άποδιώξον από τής γής τών πατέρων ήμών τās όρδās τών βαρβάρων και άλλοθρήσκων εισβολέων, τών έξουθενούντων τό χριστεπάνυμον πλήρωμα τής Έκκλησίας Σου.

Τους έν αιχμαλωσία άδελφούς ήμών έλευθέρωσον και συναψον τοίς οικείοις αυτών. Τās ψυχās τών ύπєρ πίστεως και πατρίδος πεσόντων άδελφών ήμών ανάπαυσον έν σκηναίς δικαίων, όπου ή επισκοπή του προσώπου Σου εύφραίνει πάντας τους άπ' αίωνων Σοι εύαρεστήσαντας Άγίους Σου. Έμίν δε χάρισαι τήν εύφροσύνην τής άπελευθερώσεως τής δούλης ήμών πατρίδος...

πρεσβείαις τῆς παναχράντου Σου Μητρὸς καὶ πάντων Σου τῶν Ἁγίων. Ἄμήν.

Καθὼς εἶμαι γονυκλινῆς... ἔνδακρυς... τανύπτερος ἡ μνήμη μου... μεταβαίνει στην «Αιολική Γη» τοῦ Ηλία Βενέζη... Παίρνω λίγο χῶμα στις παλάμες μου... Το κλείνω στα χέρια μου και το ακουμπῶ στην καρδιά μου. Προσπαθῶ να αφοουγκραστῶ τον παλμό του· γιατί αισθάνομαι ὅτι κι αυτό ἔχει ψυχή. ΤΟ ΝΙΩΘΩ ΟΤΙ ΕΥΩΔΙΑΖΕΙ ΕΛΛΑΔΑ!

Εἶναι ποτισμένο με το τιμημένο αἷμα των ηρώων τῆς Πατρίδας μας και των μαρτύρων τῆς Πίστεώς μας! Πάνω σ' αυτό το χῶμα γονάτισαν εκατοντάδες χιλιάδες ὀρθοδόξων χριστιανῶν και προσευχήθηκαν για την ευτυχία τους, για την ἀγάπη, για τη δικαιοσύνη για την ελευθερία τῆς Κύπρου μας. Εἶναι χῶμα τῆς Κύπρου μας που εἶναι καθαγιασμένο ἀπὸ τους ἁγίους πόδες των Αποστόλων Παύλου, Βαρνάβα και Μάρκου, καθὼς και ὅλων των διαδόχων αυτῶν...

Αυτό το χῶμα που κρατῶ, με ιερό δέος, στις παλάμες μου δεν το ανταλλάσσω οὔτε με ὅλο το χρυσάφι τοῦ κόσμου. Εἶναι καθαγιασμένο ἀπὸ το ἀλικο αἷμα ἐπωνύμων και ἀωνύμων μαχητῶν τῆς Ε.Ο.Κ.Α. καθὼς και των δισχιλίων και πλέον ηρώων της ἐπικῆς ἀντίστασης τοῦ 1974, που ἔπεσαν ηρωικῶς μαχόμενοι για την τιμὴ τῆς ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ! Γι' αυτό και εἶναι τόσο ιερό για μένα!

Στη μνήμη μου ἔρχεται ἓνας ἄλλος φλογερός αγωνιστῆς τῆς Λευτεριάς, που ἔγραψε με πόνο και πάθος γι' αὐτά τα χῶματα. Ο Βάσος Λυσσαρίδης.

«Δεν θα ανεχθούμε να εἴμαστε ἡ τελευταία γενιά Ἑλληνοκυπρίων στα χῶματα τοῦ Ονήσιλου, τοῦ Ρε, τοῦ Αὐξεντίου, τοῦ Μάτση.

Χῶματα αἰώνια, χῶματα σοφά
 Χῶματα διψασμένα για Λευτεριά!
 Χῶματα πλούσια σε σπέρμα Ἑλληνικό.
 Χῶματα που φιλοξενούν το ντι εν ἔϊ
 τοῦ Ζήνωνα, τοῦ Κίμωνα, τοῦ Ρέ.
 Χῶματα ἀδούλωτα, χῶματα δουλεμένα.
 Χῶματα πικρά, χῶματα στεγνά.
 Χῶματα ἐπαναστατημένα.
 ΧΩΜΑΤΑ ΠΙΚΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΔΙΚΟ ΔΑΚΡΥ
 ΧΩΜΑΤΑ ΓΛΥΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΙΜΑ.
 ΧΩΜΑΤΑ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ!»

Πώς λοιπό να μη νιώθω ότι αυτά τα χώματα ευωδιάζουν ΕΛΛΑΔΑ! Πώς να μη νιώθω ότι αυτά τα χώματα με χρεώνουν με την αγωνιστικότητα και με το όραμα της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ τής Κύπρου μας!

Μέσα μου νιώθω ότι σ' αυτά εδώ τα μέρη ο Ελληνισμός, και μαζί του ολόκληρη η ανθρωπότητα, δίδουν τις πιο ιερές και τις πιο δύσκολες εξετάσεις! Δίδουν εξετάσεις κατά πόσο πιστεύουν στις διαχρονικές αξίες τής ζωής και ιδιαίτερα στις υπέρτατες και διαχρονικές αξίες τής Δικαιοσύνης και τής Ελευθερίας!

Καθώς την βιώνω και την ονειρεύομαι... την βλέπω με τα μάτια τής ψυχής μου, σαν μια θεϊκή μορφή περιβεβλημένη με

«Λάμπιν φλογώδη
Χείλος, μέτωπο, οφθαλμό·
Φως στο χέρι, φως στο πόδι,
κι' όλα γύρω της να 'ναι ΦΩΣ».

Στροφή 95^η από τον Εθνικό μας Ύμνο.

Γ' αυτό και μέσα μου βιώνω τα υψηλόφρονα μηνύματά της! Αισθάνομαι ότι βρίσκομαι σε μια αλληλοπεριχώρηση μαζί Της! Νιώθω ότι διαλέγομαι μαζί Της· και επαναλαμβάνω κι' εγώ... τι άλλο... αυτό που συγκινημένος, μέσα από τα σπλάγχνα του, τής είπε ο εθνικός μας Ποιητής.

«ΘΕΑ... δεν ημπορώ ν' ακούσω τη φωνή Σου,
κι' ευθύς τού Ελληνικού κόσμου να την χαρίσω;»

Γ'1. Από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους.

«Εγύρισεν η παράξενη τού κόσμου ταξιδεύτρα,
Μού 'πε με ΘΕΙΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ βρεμένο μ' ένα δάκρυ,
κόψ' το νερό στη ΜΑΝΑ ΤΟΥ, μπάσ' το στο περιβόλι
στο περιβόλι ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ το μοσχαναθρεμμένο».

Γ'10. Από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους.

Ναι, στην ψυχή μας θα Σε βάλουμε πανώρια ΘΕΑ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ!
Εκεί, ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ θα Σε θροιάσουμε! Και δεν θα σε ξαναφήσουμε να φύγεις
ποτέ πια από μέσα μας. Ποτέ!

Και θα σε υψώσουμε και στις πέντε κορυφές τού ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ.
Γιατί στη συνείδησή μας είσαι ταυτισμένη με την έννοια τού Ελληνισμού!

Και από 'κει πάνω ψηλά θα μάς ζωογονείς εσαεί και θα μάς καθοδηγείς
για πάντα στους κόσμους των υψηλών ιδανικών τού χρέους και τής τιμής!
Και θα μάς φωτίζεις, για να φωτίζουμε κι εμείς, με τη σειρά μας, ολόκληρο
τον κόσμο με

ΤΟ ΘΕΪΚΟ ΣΟΥ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΛΚΤΙΚΟ ΣΟΥ ΜΕΓΑΛΕΙΟ!

ΤΟ ΛΙΜΑΝΑΚΙ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

Θα σταθούμε στη γη που μας γέννησε
με τη μνήμη εκείνων που διάβηκαν
την αγάπη για κείνους που θα 'ρθουνε
και τη θεία γαλήνη στα σπλάχνα

Νίκος Κρανιδιώτης

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄ ΣΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΑ 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συνήλθαμε απόψε εδώ για να τιμήσουμε για μια ακόμη φορά τον αλήστου μνήμης Αρχιεπίσκοπο και Εθνάρχη τής Κύπρου Μακάριο τον Γ΄.

Η αποψινή σεμνή τελετή είναι αφιερωμένη στη γενέθλια ημέρα αυτού. Ήδη μπήκαμε στη δεύτερη εκατονταετία από τής γεννήσεώς του. Και ανατρέχοντας τη ζωή του αείμνηστου Πρωθιεράρχη ευρισκόμεθα σε αμηχανία. Τι πρώτον και τι ύστερον να εξωτερικεύσουμε εκ των πλημμυρούντων την καρδιά ημών αισθημάτων! Τιμής, σεβασμού, υπερηφανείας ή πόνου, οδύνης και αγανακτήσεως;

Τιμής γιατί αξιωθήκαμε να έχουμε έναν πρωθιεράρχη, που παρά το άσημο τής καταγωγής του και της σμικρότητας της πατρίδας μας, της οποίας για τρεις δεκαετίες υπήρξε Ηγέτης, ξεπέρασε αυτά τα όρια και αναδείχτηκε ένας πνευματικός και εθνικός ταγός παγκόσμιας εμβέλειας.

Αυτόν τον Ηγέτη τον σεβάστηκαν οι μεγαλύτερες προσωπικότητες τού κόσμου, ανάμεσα στους οποίους ο πρόεδρος της Αμερικής αείμνηστος Τζιόν Κέννεντυ, ο ηγέτης των Ινδιών Παντίτ Νεχρού, ο στρατάρχης Τίτο, ο Πρόεδρος τής Αιγύπτου Νάσσερ και πολλοί άλλοι.

Μάς εντυπωσιάζει το γεγονός που αναφέρεται στην επίσκεψη τού Μακαρίου στην Αμερική. Ο Κέννεντυ γεμάτος θαυμασμό και σεβασμό για τον μεγάλο μας Ηγέτη θρυμματίζει κάθε καθιερωμένο πρωτόκολλο και σπεύδει να τον υποδεχθεί προσωπικά και με βαθειά εγκαρδιότητα, στην κλίμακα τού αεροπλάνου. Εις δε την προσφώνησή του είπε χαρακτηριστικά:

«Σάς αναγνωρίζομε και Σάς θαυμάζομεν Μακαριώτατε, ως θαρραλέον μαχητήν τής Ελευθερίας».

Και πέραν τούτου ο Μακάριος εδέσποζε των αρχηγών, κρατών και κυβερνήσεων τού αναδυόμενου τότε στο ιστορικό προσκήνιο τρίτου Κόσμου των Αδεσμεύτων.

Παράλληλα όμως αισθανόμεθα και οδύνη βαθειά διότι ο λαοπρόβλητος αυτός Ηγέτης που τόσο πολύ αγαπήθηκε από τη συντριπτική πλειοψηφία τού κυπριακού λαού μισήθηκε και τόσο άδικα από μια ελεεινή μειοψηφία, η οποία δυστυχώς κατάφερε να φέρει μια τόσο μεγάλη καταστροφή στην πατρίδα μας. Ας μου επιτραπεί στο σημείο αυτό να πω την αποκρυσταλλωμένη μου άποψη για τον Μακάριο. Εκείνοι που τόν μίσησαν ανήκουν σε δύο κατηγορίες. Ήταν πρώτα εκείνοι που τον ζήλευαν και κατά δεύτερον λόγο εκείνοι που δεν τον γνώριζαν. Εκείνοι που τον ζήλευαν αισθανόντουσαν πολύ μικροί απέναντί του και αντιλαμβάνονταν ότι ποτέ δεν θα φθάσουν στο ύψος εκείνου. Και πίστευαν ότι κατηγορώντας τον θα τον μειώσουν και θα μπορέσουν να τον φθάσουν. Εκείνοι πάλιν που δεν τον γνώρισαν δεν μπορούσαν να φανταστούν τον ιπποτισμό του, την προσήνιά του, τη διορατικότητά του, τη λεπτότητα τού χαρακτήρα του και γενικά το θησαύρισμα των αρετών που κοσμούσαν την προσωπικότητά Του. Γιατί ήταν αδύνατο να γνωρίσεις τον Μακάριο και να μην τον θαυμάσεις για τις πολλαπλές του αρετές.

Για όλα, όσα πιο πάνω αναφέραμε, ο αείμνηστος Μακάριος διαισθανόμενος την εχθρότητα των ισχυρών της Γης προσπαθούσε με πολλή δεξιότητα να χειρίζεται το εθνικό μας θέμα. Και παρ' όλο που διερχόταν εν μέσω υφάλων και σκοπέλων και συμπληγάδων πολλών πάντοτε τα κατάφερνε, ως δεξιός πηδαλιούχος, να ξεφεύγει από τα αδιέξοδα. Και αγωνιζόταν συνεχώς να επιτύχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για το εθνικό μας θέμα. Αυτά που θα εξασφάλιζαν στον λαό του, που τάχθηκε να υπηρετήσει, την εθνική του επιβίωση, την προκοπή του και την ευτυχία του.

Αλλά – αλίμονον – μια δράκα αφρόνων στρατιωτικών, παρασυρθείσα και αυτή από ψεύτικες υποσχέσεις, κατέστρεψε τη μικρή μας πατρίδα, παρ' όλες τις σαφείς και σοφές προειδοποιήσεις του, ότι θα καταστούν νεκροθάπτες τής ενώσεως και θα επιφέρουν τη διχοτόμηση και τελικά την τουρκοποίηση τής πατρίδας μας. Δυστυχώς η στάση τους εκείνη συντέλεσε, ώστε να συντομευθεί η επίγεια ζωή του και να μάς φύγει τόσο πρόωρα από τη ζωή, τη

στιγμή που τον είχαμε τόσο μεγάλη ανάγκη.

Συμπερασματικά θα έλεγα ότι ο Μακάριος ήταν μια φωτισμένη και πολυδιάστατη προσωπικότητα, πλημμυρισμένη από υψηλόφρονες ιδεολογικούς οραματισμούς. Στην συνείδησή μας βρίσκεται στο ίδιο ύψος με τους Πατέρες τής Εκκλησίας μας και τους Ήρωες τής Φυλής μας! **Γι' αυτό και πάντοτε τον νιώθουμε ως τον πνευματικό μας Πατέρα και τον εμπνευσμένο μας Καθοδηγητή και Ηγέτη.**

Ήταν ο σημαιοφόρος των πόθων και των ελπίδων μας. Πρότυπο συνειδητού εκκλησιαστικού ανδρός. Πρότυπο εθνικού και χαρισματικού ηγέτη. Πρότυπο ευψυχίας και αγωνιστικότητας. Πρότυπο χρέους και προσήλωσης προς την Εκκλησία και την Πατρίδα.

Ας είναι αιωνία η μνήμη Του.

ΤΟ ΘΡΟΝΙ ΤΟΥ ΚΥΚΚΟΥ. ΕΔΩ ΑΝΑΠΑΥΕΤΑΙ ΤΟ ΣΚΗΝΩΜΑ ΤΟΥ ΕΘΝΑΡΧΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΝΙΚΗΘΗΚΑΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΟΡΟΙ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΑ «ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ» ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ
ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΥΔΡΑΣ

Πεποίθηση και διδασκαλία είναι της Εκκλησίας μας ότι **ὁ Θεός πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησε**¹ Ἐδωσε ἀξία και ἔθεσε τους ὅρους που θα διέπουν τις σχέσεις ἐμψυχων και ἀψυχων, χάρισε νόμους στη φύση. Σε συγκεκριμένη στιγμή μάλιστα της ιστορίας ἔδωσε και τον Νόμο για να ρυθμίζει τις μεταξύ των ἀνθρώπων σχέσεις και ὅλων με τον Θεό. Η μη τήρηση των νόμων συνιστά ἐκτροπή. Για τον Θεό ὁμως ὅταν νικῶνται οι ὅροι της φύσεως είναι ευλογία. Αυτό συνέβη στην περίπτωση της Θεοτόκου. Το διατρανώνει ο ιερός υμνωδός λέγοντας **«Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι»**². Το ἀποτέλεσμα της ἡττας των νόμων το ἀπολαμβάνουμε εμεῖς διαχρονικά. Είναι η νίκη που ἔφερε την ἡττα του διαβόλου. Γι' αυτό και ο θάνατος, που θέλει αυτός ως τετελεσμένο γεγονός, γίνεται για τους χριστιανούς κοίμηση και πρόλογος ενός ξυπνήματος σε μια ἄλλη και αἰώνια ζωή. Είναι προσδοκία διατυπωμένη στο σύμβολο της πίστεως³ και που εκφράζεται στην συνείδηση του ὀρθόδοξα σκεπτόμενου ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος.

Η νίκη προϋποθέτει μάχη. Είναι αὐτή που κάνει η ἀνθρωπότητα μετά την ἐξορία του Ἀδάμ και Εὐας ἀπό τον Παράδεισο, με ἀντίπαλο τον διάβολο. Ο ἐρχομός του Ἰησοῦ ἦταν για να καταστρέψει τα ἔργα του⁴ και να ἐπαναπατρισθῶν οι πρωτόπλαστοι στον φυσικό τους χώρο. Η συμβολή της Παναγίας στην ἐπάνοδο αὐτή ἦταν και είναι μέγιστη και βέβαιη.

Στην πρώτη γραμμὴ του πολέμου πηγαίνουν οι ἀριστοί, για να πετύχουν, για να νικήσουν. Σε τούτο τον πόλεμο, τον ὀριακό για την σωτηρία ἢ ὄχι της ἀνθρωπότητας, βρέθηκε η ἀνώτερη ὑπαρξη και ἀπό τους ἀρχαγγέλους ἀκόμα, η Παναγία. Ως γυναίκα, δεν είναι πλέον ἀπό το ἀσθενές φύλο, ἀλλὰ ἀπό το πανίσχυρο. Με τη ζωή Της νίκησε τους ὅρους της φύσεως. Ἐξῆσε μέσα στην

1 Ψαλμ. 103,24

2 Εἰρμός θ' ὠδῆς Κανόνα Εορτῆς

3 Ἄρθρο 12 τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.

4 Α' Ἰωάν. Γ' 8

κοινωνία, αλλά δεν Την ακούμπησαν τα πάθη και οι αδυναμίες της κοινωνίας αυτής. Εκπλήρωσε το κοινό χρέος όλων των ανθρώπων. Έφυγε μεν από τη ζωή αυτή, βρίσκεται όμως μετά τρεις ημέρες το μνήμα Της κενό, καθώς δέχεται η παράδοση τής Εκκλησίας μας, χωρίς δηλαδή το πανάχραντο σώμα Της. Υπάρχει ολόσωμη δίπλα στον Χριστό και παιδί Της. Με τη μετάσταση Της «τρέχει προς τον Χριστόν»⁵ λέει ο υμνωδός, και εμείς απολαμβάνουμε αιώνες τώρα τ' αμέτρητα θαύματα χάρη στη θέση Της, μετά την Αγία Τριάδα. Την ακολουθούμε, με την αποστολική συμβουλή να είναι σαφέστατη: να τρέξουμε και εμείς «μέ ύπομονή τόν άγώνα πού προβάλλει μπροστά μας»⁶. Έναν αγώνα δύσκολο, με τέρμα εκεί που βρίσκεται η Θεοτόκος και όλοι οι Άγιοι.

Τα χέρια που Εκείνη δάνεισε στον Χριστό με τη γέννα Του, τα ίδια γίνονται τα όργανα που λαμβάνουν την πάναγνη ψυχή Της. Είναι τα ίδια που χειραγωγούν τη δική μας ζωή, ώστε και τη φύση να τιμάμε, ως προσωπική ή ως περιβάλλον, και τους νόμους να σεβόμαστε.

Στην περίπτωση της Υπεραγίας Θεοτόκου βλέπουμε μια τεράστια ήττα των νόμων – όρων της φύσης. Έρθε παρά τη φύση, από υπέργνηρους γονείς, γέννησε Τον έχοντα διπλή τη φύση, τον Θεάνθρωπο Χριστό και φεύγει υπέρ φύση, παραδίδουσα την άχραντη ψυχή Της στα πανάχραντα χέρια Του. Το αίμα Της έγινε αίμα Του και η σάρκα Της σάρκα Του. Γι' αυτό και δεν μπορούσε να μείνει εκεί που είναι όλοι οι άλλοι, δίκαιοι ή αμαρτωλοί, αλλά κοντά Του ολοζώντανη, όπως και στη γη. Όταν και άγγελοι δεν μπορούν να ατενίσουν τη μορφή Της («χαΐρε βάθος δυσθεώρητον καί Άγγέλων όφθαλμοΐς» μας πληροφορεί ο Ακάθιστος Ύμνος⁷), αφού έγινε Θεοδόχος και Θεοτόκος, δεν θα μπορούσε να κρατηθεί στον σκοτεινό θάλαμο του Άδη, γι' αυτό «όπου γάρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις⁸».

Είναι αυτή η φύση που θέλει τον άνθρωπο να τεκνοποιεί μέχρι ορισμένη ηλικία. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ανθρώπινος οργανισμός δεν μπορεί να αντέξει ούτε την τεκνοποιία μετά από κάποια χρόνια, ούτε πολύ περισσότερο την ανατροφή των παιδιών του. Υπάρχουν ισορροπίες από τον Θεό κατά τη δημιουργία μας. Με τη σκέψη αυτή, η πίκρα της ατεκνίας υπήρχε και στους

5 Τροπάριο Α' ωδής κανόνα όρθρου 14ης Αυγούστου

6 Εβρ. Ιβ' 1

7 Γράμμα Α' Ακαθίστου Ύμνου

8 Θεοτοκίον βαρέως ήχου

υπέργηρους Ιωακείμ και Άννα, που μεγάλοι ήταν στην ηλικία, είχαν όμως και μεγάλη την πίστη. Και το θαύμα γίνεται, αυτό που συναντά τη νίκη της φύσεως και γεννά τη Θεόπαιδα Μαριάμ. Έτσι γίνεται η απαρχή για να πραγματοποιηθεί το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία της ανθρωπότητας. Ο Θεός που θέλει «πάντας ανθρώπους σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν»⁹ δείχνει με τη γέννηση τῆς Παναγίας ὅτι ἡ ζωὴ μας χρειάζεται ἓνα θαῦμα για να γίνει ἡ ανατροπὴ. Ἀπὸ τὸ σκοτάδι στο φῶς, ἀπὸ τὸ ψέμα στὴν ἀλήθεια. Ἡ Παναγία εἶχε ἓνα ολοφώτεινὴ ζωὴ, χωρὶς τὴν παραμικρὴ σκιά αμαρτίας καὶ ἦταν ἡ μόνη ἑτοίμη να γεννήσει Εκείνον που εἶναι τὸ «φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ»¹⁰.

Ἡ Γέννα Τῆς δὲν χαροποιεῖ μόνον τοὺς γονεῖς Τῆς ἀλλὰ τὴν οἰκουμένη ὅλη ὅπως μας πληροφορεῖ καὶ τὸ ἀπολυτικίον τῆς εορτῆς τῆς Γέννησός Τῆς : «χαρὰν ἐμήνυσε πάση τῇ οἰκουμένῃ» Ποιὸς θὰ φανταζόταν ὅτι ἡ θυγατέρα τῶν Ιωακείμ καὶ Ἄννας θὰ ἦταν στὸ ἐπίκεντρο τῆς ἱστορίας για αἰῶνες αἰῶνων καὶ ὅτι θὰ Τὴν μακαρίζουν οἱ γενεές ὅλες για τὴν τόλμη Τῆς να πει τὸ «ναὶ» στὴ θεῖα βούληση να γίνει Μητέρα τοῦ ἐνὸς προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδας; Να διακονήσῃ δηλαδὴ τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ ολόκαρδα, με τὸν τρόπο καὶ τὴν θέση που διέθετε, με τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ἀγνότητα Τῆς! Ἀρετές που ὅταν λείπουν δὲν μας καθιστοῦν ἀπλὰ φτωχοὺς, ἀλλὰ ξένους καὶ ἀπόμακρους ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ Πλάστη μας· παράδειγμα ὁ διάβολος.

Ὅλα ἦταν ἓνα θαῦμα στὴ ζωὴ Τῆς καὶ ὅλα για ἓνα πρόσωπο. Εκείνον που θὰ θεραπεύσῃ τὸ τραῦμα μας, αὐτὸ που εἶχε καταφέρει ὁ διάβολος καὶ μας εἶχε σκοτώσει πνευματικά. Ἦμασταν μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἡ ἐπιστροφή μας ἀρχίζει με τὴν Γέννα Τῆς. Ὅσο ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν χάρι Του, τόσο χάνουμε τὴν χαρὰ καὶ γινόμαστε ἔρμαιο ὧν μας ὑπόσχονται ψεύτικες καὶ ἐπίπλαστες στιγμές ευχαρίστησης. Ὅταν προσγειωνόμαστε ὅμως στὴν πραγματικότητα, καταλαβαίνουμε ὅτι εἴμαστε στὴν οὐσία μόνον καὶ ἀνῆμποροι να ἐπανέλθουμε ἐκεῖ που μας ἀξίζει. Οἱ δυνάμεις μας πενιχρές γιατί εἶναι ἀνθρώπινες.

Τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ για να ἀλλάξουν οἱ καταστάσεις υπηρετεῖ ἡ Παναγία ἀφιερώνοντας τὸν εαυτὸ Τῆς στὸν Ναὸ Του, γενόμενὴ ἔτσι τὸ ἐργαστήριον στο ὁποῖο συντελέστηκαν οἱ δύο φύσεις Χριστοῦ¹¹. Εκείνος

9 Α΄ Τιμ. Β΄4

10 Ιωάν. Ιδ΄6

11 Θεοτοκίον μικροῦ ἐσπερινοῦ Σαββάτου. Α΄ ἤχου.

φέρει τη θεϊκή. Εκείνη δανείζει την ανθρώπινη, μόνη ικανή και αγνή. Ποιος δανείζεται άλλωστε από έναν υπερχρεωμένο; Ο άνθρωπος που τον έπνιξαν οι αμαρτίες, σώζεται από τον Χριστό που έρχεται θαυμαστά από την Παναγία.

Ύστερα, Την βλέπουμε να υπηρετεί τον Θεό με έναν πάναγνο τρόπο. Ο αρχικός ενδοιασμός Της έχει να κάνει με την ηθική Της, «άνδρα δεν γνώριζε»¹². Πώς θα γίνονταν μητέρα; Ήταν αφιερωμένη στον Θεό από τους γονείς Της και θα γεννήσει Εκείνον που θα αφιερώσει την πορεία Του, μέχρι θανάτου και Ανάστασης, στον άνθρωπο! Θα δώσει τη ζωή Του «λύτρο για όλους»¹³ και φέρνει πλέον το τέλος στον πολυαιώνιο ταραχώδη βίο της οικουμένης. Την αθώνει από τις αστοχίες της και της δίνει την ευκαιρία από κοινωνία συγκατοίκων να γίνει Εκκλησία και Παράδεισος. Αν και αθώς, φυλακίζεται πρώτα στη γη και στον χρόνο και ύστερα στα δεσμοπήρια των εχθρών Του. Όλα τα τολμά ο καρπός της Γέννας της Παναγίας. Μπορεί να είμαστε πλέον και εμείς, όχι απλά οι καρποφόροι της ζωής, αλλά οι πολύκαρποι της βιοτής μας, σε έργα αγάπης, σε αρετή και αγιότητα.

Οι γιορτές της Εκκλησίας μας φιλοδοξούν να μας αφυπνίσουν και να μας καταξιώσουν ως ανθρώπους και χριστιανούς και να Την μακαρίζουμε. «Τίποτα λοιπόν δεν υπάρχει στη ζωή όπως τη Θεοτόκο Μαρία. Γύρισε, άνθρωπε, ολόκληρη την κτίση και κοίταξε αν υπάρχει ισάξιο ή μεγαλύτερο από τη Θεοτόκο Μαρία. Γύρισε τη γη, κοίταξε ολόγυρα τη θάλασσα, εξέτασε τον αέρα, ερεύνησε με το νου σου τους ουρανούς, θυμήσου όλες τις αόρατες δυνάμεις και βλέπε, αν υπάρχει άλλο τέτοιο θαύμα σ' όλη την κρίση»¹⁴. Είναι το μοναδικό πρόσωπο που ήταν ικανό και εξυπηρετεί την κάθοδο και αξιώνεται την άνοδο. Κατεβαίνει δι' Αυτής ο Θεός στη γη, ανεβαίνει δι' Εκείνου στον ουρανό η Παναγία.

Όπως υπέρ φύση ήρθε στη γη η Θεοτόκος, έτσι με θαυμαστό τρόπο γεννά τον έχοντα διπλή τη φύση, τον Θεάνθρωπο Χριστό. Η άσπορος σύλληψή Της είναι το κύριο και ουσιώδες σημείο του θεομητορικού δόγματος. Η υμνολογία είναι σαφέστατη : «συνέλαβες χωρίς ανθρώπινη σπορά και εγέννησες με τρόπο που δεν μπορεί να εκφρασθεί»¹⁵. Για τον λόγο αυτό, όσοι χτυπούν ή αμφισβητούν το πρόσωπό Της, όπως οι κάθε λογής αιρετικοί

12 Λουκά α' 34

13 Μάρκ. Ι' 45

14 Ιωάννης Χρυσόστομος P.G.59.709

15 Θεοτοκίον Μεγάλου Εσπερινού Σαββάτου δ' ήχου

(λ.χ. χιλιαστές ή πεντηκοστιανοί), δεν είναι στην ουσία χριστιανοί, όσο και να θέλουν έτσι να αυτοχαρακτηρίζονται. Αν η Γέννηση του Χριστού δεν ήταν με θαύμα, δεν θα ήταν Θεός, αλλά πλάσμα σαν όλα τ' άλλα. Ήταν και παραμένει ο «άπατορας ἐκ μητρός και ἀμήτορας ἐκ Πατρός»¹⁶. Νίκη των όρων της φύσεως που μόνο Εκείνος θα μπορούσε να κάνει.

Η νίκη δεν αφορά μόνο το μυστήριο της Γέννησης του Θεανθρώπου από μια γυναίκα, θνητή στα μάτια των γύρω Της, χαριτωμένη στα μάτια του Θεού. Η νίκη έχει να κάνει με τον σκοπό που πραγματοποιούνται όλα αυτά.

Ήρθε ο Χριστός με θέληση δεδομένη «να απομακρύνει τις αμαρτίες από τους ανθρώπους»¹⁷ αυτές που ταλαιπωρούσαν τον άνθρωπο, που τον μάτωναν και τον άφηναν με πληγές βαθιές, όχι όμως και ανίατες. Ο αναμάρτητος έρχεται για να σώσει αμαρτωλούς, μητέρα Του η Υπεραγία. Γεννιέται λοιπόν Εκείνος που έχει διπλή τη φύση, άνθρωπος για να μας πλησιάσει, Θεός για να μας σώσει, Θεάνθρωπος και Εκείνη Θεοτόκος. Τελικός λοιπόν σκοπός και οριστικός ήταν να σώσει όλους.¹⁸

Ο άνθρωπος δεν κατάλαβε τι ήθελε, ή το πρόσκαιρο συμφέρον του δεν του το επέτρεψε να καταλάβει. Γι' αυτό και όχι μόνο δεν Τον δέχθηκε με χαρά αλλά Τον ειρωνεύτηκε, Τον χλεύασε, και τέλος Τον σταύρωσε. Τον ήθελε και Τον θέλει νεκρό, άρα και τον αγώνα της Παναγίας μάταιο και ανώφελο.

Με την Ανάστασή Του όμως και την Ανάληψή Του απέδειξε ο Χριστός ότι ήταν και παραμένει ο μόνος ικανός να θεραπεύσει να τραύματα, που ο χαιρέκακος διάβολος μάς είχε καταφέρει. Να πάρει Εκείνος τις αμαρτίες όλων μας για να έχουμε πλέον όλοι μας το δικαίωμα στη χαρά και στην αιώνια ζωή. Ο ρόλος της Παναγίας καθοριστικός αφού καρπός Της είναι ο Κύριος. Συνεχίζει τη διακονία αυτή, να γιατρεύει δηλαδή τα προβλήματα, τα πάθη και τα λάθη όλων μας, με τη μεσιτεία Της. Η ζωή Της ήταν μαρτυρική. Από τότε που έφαχνε ένα μικρό κομμάτι γης για να γεννήσει, μέχρι που είδε, σ' ένα άλλο κομμάτι γης, τον Γολγοθά, το παιδί Της να πάσχει και να πεθαίνει για χάρη όλων μας.

Γι' αυτό και τρέχουμε στη χάρη Της, τ' όνομά Της πρώτο στα προβλήματά μας. Γι' αυτό και οι αμέτρητοι Ναοί, καλλιμάρμαροι ή απλοί και

16 Ευχή Μεγάλου Αγιασμού. Ποίημα Σωφρονίου Ιεροσολύμων.

17 Α' Ιωάννου Γ' 5

18 Α' Τιμ. Γ' 15

απέριττοι. Οι εικόνες Της, καθρέπτει μας γίνονται για να δούμε μέσα εκεί τα προβλήματα που μας βασανίζουν. Γι' αυτό και η προσευχή μας γίνεται παράκληση, τα λόγια μας δάκρυα και ο πόθος μας τάμα, μικρό ή μεγάλο. Της καρδιάς μας ικετήριοι σπονδή ή ευχαριστήριοι ωδή, ιδίως σ' εμάς τους Έλληνες. Αφήνουμε τα λίγα που μας χωρίζουν και αξιοποιούμε τα πολλά που μας ενώνουν· κρίκος διαιώνιος η Ορθόδοξη πίστη μας και η κοινή μήτρα μας η Εκκλησία. Η Παναγία εκεί μέσα υπάρχει, ως χώρος και ως Θεοϊδρυτος Οργανισμός· εκεί είναι η απαντοχή μας.

Πολύ εύστοχα λόγιος Ιεράρχης προ δεκαετιών σημείωνε : «Η Εκκλησία εφύλαξε τους ωραιότερους ύμνους για την Παναγία και κάθε ψυχή χριστιανού στρέφεται πάντα με εμπιστοσύνη προς τη μητέρα του Κυρίου. Είναι ακριβώς η μητέρα και στο Πανάγιο πρόσωπό Της βλέπει ο κάθε πιστός τη δική του μητέρα, τη γυναίκα που Τον έθρεψε στα σπλάχνα Της, που Τον θήλασε το γάλα Της, που τον κράτησε στα χέρια της, που τον προστάτευσε στην αγκαλιά της»¹⁹.

Ο Χριστός, το παιδί Της ήρθε για να αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει το δρόμο τους²⁰, τον δρόμο προς τη βασιλεία Του. Η πορεία μας δεν είχε άλλη κατεύθυνση παρά μόνο προς τα εκεί. Εμείς λοξοδρομήσαμε, η Παναγία μας βοηθά, ώστε από τους δύσβατους και επικίνδυνους δρόμους της αμαρτίας και της απιστίας μας να περάσουμε στους λεωφόρους της αγάπης του Θεού, της συγχώρεσης και της καταλλαγής. Δεν είναι εύκολο το πέρασμά μας. Για το Πάσχα του καλοκαιριού, άλλωστε δεν μιλάμε, αναφερόμενοι στη γιορτή της Κοίμησης της Θεοτόκου;

Έτσι φτάσαμε στην τρίτη και καθοριστική νίκη επί των όρων της φύσης. Η πορεία κάθε ανθρώπου είναι γνωστή και δεδομένη. Ζει στη γη τον χρόνο που του πιστώνεται από τον Κύριο, προσπαθεί να τον γεμίσει με τα έργα του και η ώρα για τον βιολογικό θάνατο έρχεται άγνωστο το πού, το πώς και το πότε. Αυτή ήταν και η θεομητρική επίγειος πορεία. Με αγωνίες και προβλήματα, με πίκρες και χαρές. Η ώρα της δικαίωσης ήρθε. Παραλαμβάνει – κατά τη διδασκαλία της Εκκλησίας μας – την ψυχή Της το μονάκριβο παιδί Της και μετά τρεις ημέρες, βρίσκεται άδειο και το μνήμα Της, όπως προείπαμε. Λείπει απ' εκεί για να υπάρχει ολοζώντανη κοντά Του και να δείχνει το ενδιαφέρον Της, μέρα και νύχτα, για όλους μας. Το προκαλούν οι προσευχές

19 Επισκόπου Διονυσίου Ψαριανού Μικρός Συναξαριστής, Κοζάνη 1965

20 Ιωάννου ιθ' 10

μας, το αποδεικνύουν τα θαύματά Της.

Φεύγει από τη γη και «επάξια Την υποδέχονται τα θεία ουράνια σκηνώματα» κατά τον υμνολογικό κάλαμο²¹ και μαζί υποδέχονται την προσωποποίηση της αγνότητας, της αφοσίωσης, της υπομονής, της υπακοής. Υποδέχεται ο «πράος και ταπεινός»²² Χριστός, την ταπεινή και ήρεμη σε λόγια και έργα Μητέρα Του.

Τώρα, που περιβάλλεται από τον θάνατο, δεν την φθείρει. Τον απομυθοποίησε πρώτα ο Ιησούς, τον έκανε Κοίμηση και βιώνει πλέον «προς την δευτέρα ζωή επάνοδο»²³, κατά την πατερική γραφίδα. Στο τέλος της ίδιας για όλους τους ανθρώπους διαδρομής παραλαμβάνεται από το παιδί Της, από τα χέρια εκείνα που μας χειραγωγούν από τη φθορά στην αφθαρσία, από τον κόσμο της απιστίας και της απληστίας σ' εκείνο που υπάρχει η χάρη Του και που ζει η Παναγιά.

Είναι ολοζώντανη γι' αυτό και μεσιτεύει για το καλό μας. Την περιβάλλουν οι προσευχές μας, τα δάκρυστά μας, οι ικεσίες μας. Εκείνη τα μεταβάλλει σε θεραπεία σωματικών ή ψυχικών νοσημάτων, σε λύση προσωπικών ή κοινωνικών προβλημάτων

Όσο ζούσε ήταν μια ηρωίδα της εγκράτειας και της μητρότητας συνάμα, παράδοξο αλλά εφικτό στην επίγεια πορεία της Παναγίας. Τώρα γίνεται η Προστάτιδα όλων όσοι αγωνίζονται για να γίνουν οι νέοι ήρωες της ζωής, με τα ίδια προβλήματα, τις ίδιες προκλήσεις, που δίνουν τις μικρές και μεγάλες μάχες της βιοπάλης τους, ενάντια στη μιζέρια των καιρών μας και την καταχνιά των γεγονότων. Το θάρρος που μας συμβουλεύει ο Χριστός να έχουμε ως νίκη επί του κόσμου²⁴ της πτώσης, πραγματώνεται πρώτα στην Παναγιά. Διέθετε θάρρος που είχε τη ρίζα του στο γεγονός ότι ήταν πάντα ελεύθερη και ανώτερη από πάθη και αδυναμίες. Ελεύθερη ήταν και είναι από τον χρόνο. Έζησε κάποιες δεκαετίες στη γη. Τώρα ζει στην αιωνιότητα της Βασιλείας του Θεού και έτσι μένει ελεύθερη και από τον θάνατο. Γι' αυτό υπάρχει το Μνήμα Της, χωρίς το λείψανό Της. Είναι ζωντανή! Και η παρουσία Της παντού και πάντα αισθητή.

21 Τροπάριο α' ωδής Κανόνα εορτής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου

22 Ματθαίου ι, 29

23 Ανδρέου Κρήτης P.G. 97, 1049A

24 Ιωάννου ιστ', 33

Κάθε προσευχή περιέχει μέσα και το όνομά Της. Κάθε στιγμή Της και γιορτή, κάθε θαύμα Της και πανηγύρι. Όλα για τη Μία που εσαεί λειτουργεί ως μεσίτρια των ανθρώπων προς τον Θεό. Πρώτη στους ανθρώπους και πρώτη μετά τον Θεό. Για τη νικήτρια των όρων της φύσης. Υπεράξια αντιπρόσωπος μας στο σχέδιο του Θεού για να σωθεί ο άνθρωπος και να βρει τον δρόμο του προς τον ξεχασμένο, όχι όμως και χαμένο Παράδεισο.

Πάντα προσφέρει την πρεσβεία Της και την προστασία Της όπως έκανε από την αρχή του δημόσιου βίου Της όπως κάνει μέχρι σήμερα. Και όπως θα κάνει συνεχώς μέχρι και τη Δευτέρα Παρουσία. Γι' αυτό και' μεις ασμένως και περιχαρείς άδομε και ψάλλομε από τα βάθη των καρδιών μας.

«ΑΙ ΓΕΝΕΑΙ ΠΑΣΑΙ ΜΑΚΑΡΙΖΟΜΕΝ ΣΕ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ».

«ΝΕΝΙΚΗΝΤΑΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΟΙ ΘΡΟΙ, ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΡΘΕΝΕ ΑΧΡΑΝΤΕ ·
ΠΑΡΘΕΝΕΥΕΙ ΓΑΡ ΤΟΚΟΣ, ΚΑΙ ΖΩΗΝ ΠΡΟΜΝΗΣΤΕΥΕΤΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ.
Η ΜΕΤΑ ΤΟΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΖΩΣΑ,
ΣΩΛΙΖΟΙΣ ΑΕΙ, ΘΕΟΤΟΚΕ, ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΝ ΣΟΥ».

ΕΙΡΜΟΣ ΤΗΣ Θ' ΟΛΔΗΣ ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ. ΦΟΡΗΤΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΕΔΟΥΛΑ

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ Η ΕΛΠΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

Α. Η Ορθόδοξη χριστιανική οικογένεια

Η οικογένεια αποτελεί το βασικό κύτταρο και το πνευματικό λίκνο της οργανωμένης κοινωνικής συμβίωσης. Η καθιέρωση του θεσμού έγινε από τα πρώτα βήματα του ανθρώπου και εξακολουθεί να διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην ευρωπαϊκή κοινωνία.

Η ετυμολογία του όρου οικογένεια στην ελληνική γλώσσα προέρχεται από τις λέξεις οίκος και γένος και αναφέρεται στη γενιά που διαμένει στο ίδιο σπίτι. Στον Ορθόδοξο χριστιανικό κόσμο εννοούμε τον γάμο δύο ανθρώπων διαφορετικού φύλου που αποφασίζουν να ζήσουν μαζί και να αποκτήσουν παιδιά.

Ο Απόστολος Παύλος στο τέλος της προς Ρωμαίους επιστολής θυμάται τους συνεργούς του εν Χριστώ Ιησού και από τους πρώτους αναφέρει τον Ακύλα και την Πρίσκιλλαν και ειδικότερα θυμάται την «κατ'οίκον αυτών Εκκλησίαν» δηλαδή την οικογένειά τους. Ο άγιος Θεοδώρητος ερμηνεύοντας τις επιστολές του Παύλου θα πει πως για να χαρακτηριστεί μια οικογένεια κατ'οίκον Εκκλησία φαίνεται πως τα μέλη τους είχαν όλα διδαχθεί την ευσέβεια.

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ερμηνεύοντας το ίδιο χωρίο και την «κατ'οίκον Εκκλησίαν» του Ακύλα και της Πρίσκιλλας γράφει: «τόσο ενάρετο ήταν το ευλογημένο αυτό ανδρόγυνο (ο Ακύλας και η Πρίσκιλλα) ώστε όλα τα μέλη της οικογένειάς τους τα έκαναν χριστιανούς, γι αυτό και Εκκλησία όλους αυτούς τους ονομάζει ο Παύλος... Ας ακούσουν οι παντρεμένοι άνδρες και γυναίκες, ότι εαν θέλουν, δεν παρεμποδίζονται από τον γάμον να κάνουν την αρετή γιατί και αυτοί που αναφέραμε προηγουμένως ήταν παντρεμένοι

και αν και ήταν κατασκευαστές σκηνών, έλαμψαν εις την αρετήν παραπάνω και από τον ήλιον».

Οι Πατέρες της Εκκλησίας πολύ τονίζουν πως μέσα στην οικογένεια πρέπει να κυριαρχεί ο Θεός. Η αγάπη των συζύγων και η αγάπη προς τα παιδιά πρέπει να είναι κατώτερες από την αγάπη προς τον Θεό. Λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «Τώρα όμως επειδή είμαστε αισχροί και έχουμε ξεπέσει πάρα πολύ, και οι άνδρες αγαπάμε τις γυναίκες περισσότερο από τον Θεό, και οι γυναίκες προτιμάνε τους άνδρες πιο πολύ από τον Θεό, εξαιτίας αυτού και χωρίς να θέλουμε μας τραβά να Τον επιθυμήσουμε περισσότερο. Μην αγαπάς τον άνδρα σου περισσότερο από τον Θεό και δεν θα αισθανθείς ποτέ την χηρεία, δεν θα την αντιληφθείς. Γιατί; Γιατί έχεις προστάτη τον αθάνατο που αγαπά πιο πολύ».

Σύγχρονος θεολόγος σημειώνει: «**Η οικογένεια είναι πορεία του ζευγαριού και των παιδιών τους προς τον Θεό μαζί με τον Χριστό. Ο Χριστός κρατά την ενότητα των μελών της μεταξύ τους και την ενότητα τους με τον Θεό.** Έτσι η οικογένεια παίρνει διαστάσεις και πορεύεται προς την αιωνιότητα. Έχοντας αυτή την πορεία αντιμετωπίζει την επιγεια ζωή σαν πρόσκαιρη, γιατί έχει το πολίτευμά της στον ουρανό. Τα μέλη της είναι πολίτες του ουρανού. Κάθε οικογένεια είναι αληθινά ένα βασίλειο μια μικρή εκκλησία και επομένως ένα μυστήριο της βασιλείας του Θεού και ένας δρόμος προς αυτήν. Ο Απόστολος Παύλος την ονομάζει «κατ' οίκον Εκκλησίαν». Φυσικά η «κατ' οίκον Εκκλησίαν» δεν μπορεί να υπάρξει ανεξάρτητη από την Ενοριακή Εκκλησία, αλλά πρέπει να υπάρχει σαν ολοκληρωμένο τμήμα και συνέχεια της Ενορίας.

Όταν ο άνδρας αποφασίσει να χωρίσει την «κατ' οίκον Εκκλησίαν» του από την Ενοριακή Εκκλησία και να γίνει αυτοκέφαλος (ανεξάρτητος) ήδη χωρίζει τον εαυτό του και την οικογένεια του από ολόκληρη την Εκκλησία. Το σπίτι του δε μπορεί πια να θεωρείται ως «κατ' οίκον Εκκλησίαν» και χάνει την μετάδοση της Χάριτος του Θεού που της μεταδιδόταν προηγουμένως.

Η οικογένεια που είναι το φυσικό και επιθυμητό αποτέλεσμα κάθε πνευματικής συνάντησης του άνδρα και της γυναίκας γίνεται μια «μικρή εκκλησία» μια καθημερινή βίωση της ζωής με την οποία ζεί η Εκκλησία και αποτελεί αποκάλυψη και μετοχή της ζωής με την οποία ζεί ο «ένας αλλά σε τρεις υποστάσεις Θεός». Ένας γάμος, μια οικογένεια που δε σταυρώνει

καθημερινά την εγωπάθειά του, ώστε να ατενίσει πέραν από τον εαυτό του, δεν είναι χριστιανικός γάμος και οικογένεια.

Ο πρώην ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίου Γρηγορίου π. Γεώργιος Καψάνης γράφει πως «μετά από συνειδητήν μετοχήν εις το μυστήριον (του γάμου) ιδρύεται ένα νέο «σπίτι», μια μικρή Εκκλησία, ένα μικρό βασίλειο του Τριαδικού Θεού. Είναι χαρακτηριστικόν ότι το μυστήριον του γάμου αρχίζει όπως τα άλλα μυστήρια με την ευλογίαν της Αγίας Τριάδος.

Ό,τι ενώνει τους συζύγους δεν είναι μόνο η φυσική έλξη των δύο φύλων, η κοινωνική σκοπιμότητα κ ά, αλλά πρώτιστα ο Χριστός, διότι και οι δύο θέλουν να κάνουν το θέλημα του Χριστού και όχι το δικό τους θέλημα.

Η οικογένεια αποτελεί τη βασικότερη κοινωνική ομάδα. Όπως κάθε κοινωνική ομάδα έτσι και αυτή δεν είναι ένα απλό άθροισμα ατόμων, αλλά ενότητα και υπερβαίνει τα επι μέρους άτομά της. Η άποψη ότι η διατήρηση της οικογένειας οφείλεται στη λειτουργικότητα της ως οικονομικής μονάδας αποδείχθηκε από τα πράγματα λαθεμένη, γιατί δεν έπαυσε να διατηρείται και χωρίς την ιδιότητα αυτή. Οι κοινωνικές μεταβολές έχουν επιπτώσεις στη μορφή της οικογένειας, όπως άλλωστε και του γάμου. Οι επιπτώσεις αυτές είναι ασθενέστερες στην οικογένεια και εντονότερες στον γάμο. Η οικογένεια δηλαδή παρά τη σοβαρή κρίση που διέρχεται στην εποχή μας, παρουσιάζεται σταθερότερη και διαχρονικά ανθεκτικότερη από το γάμο απέναντι στις κοινωνικές αλλαγές.

Β. Μορφές της οικογένειας στο πρόσφατο παρελθόν και το παρόν

Στην παραδοσιακή αγροτική κοινωνία συναντάται η εκτεταμένη οικογένεια και περιλαμβάνει τους γονείς, τα παντρεμένα παιδιά με τα παιδιά τους. Όλοι, χωρίς καμιά εξαίρεση δουλεύουν ενώ οι ρόλοι προσδιορίζονται αυστηρά με βάση το φύλο και την ηλικία.

Στο δεύτερο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα οι κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές (εγκατάλειψη υπαίθρου, αστικοποίηση) επηρέασαν την οικογένεια, ως προς τη δομή, το μέγεθος και τις λειτουργίες της. Εμφανίζεται η λεγόμενη πυρηνική οικογένεια που περιλαμβάνει συνήθως τους γονείς και τα άγαμα παιδιά. Η γυναίκα σε αντίθεση με την εκτεταμένη οικογένεια,

εργάζεται συνήθως και εκτός σπιτιού και λαμβάνει μισθό. Η διάσπαση της πυρηνικής οικογένειας και η ραγδαία αύξηση των διαζυγίων τα τελευταία χρόνια, αφήνουν πολλούς γονείς να ανατρέφουν παιδιά μόνοι τους και να αγωνίζονται να παίξουν το ρόλο δύο ανθρώπων. Πρόκειται για τις μονογονεϊκές οικογένειες που όλο και πιο ορατές γίνονται στη σύγχρονη κοινωνία. Στις οικογένειες αυτές ανήκουν διαζευγμένοι αλλά και άγαμες μητέρες που έχουν παιδί αγνώστου πατέρα ή γνωρίζουν τον πατέρα, ο οποίος αρνείται να αναγνωρίσει το παιδί.

Άλλη περίπτωση είναι οι χήρες ή οι χήροι που μεγαλώνουν παιδί ή παιδιά ενώ συμβαίνει επίσης, να υπάρχει ελεύθερη σχέση μεταξύ δύο γονέων, οι οποίοι έχουν αναγνωρίσει το παιδί, αλλά δεν θέλουν να ζουν κάτω από την ίδια στέγη. Η υιοθεσία αποτελεί λόγο δημιουργίας μονογονεϊκής οικογένειας, όταν μοναχικά άτομα αποφασίζουν να υιοθετήσουν ένα ή περισσότερα παιδιά.

Η ανασυγκροτημένη οικογένεια δημιουργείται από τον δεύτερο γάμο του ενός ή και των δύο συζύγων μετά από διαζύγιο ή χηρεία. Σ' αυτήν εντάσσονται παιδιά από προηγούμενο γάμο και όσα θα γεννηθούν από την νέα ένωση των γονέων. Η σημερινή πραγματικότητα έχει δημιουργήσει και μια άλλη κατηγορία, «χωλές» οικογένειες, όπου για κοινωνικό-οικονομικούς λόγους έχουν διασπασθεί. Η εργασία των συζύγων και ιδιαίτερα σήμερα, με τις λίγες ευκαιρίες και σπάνιες δουλειές, τους εξαναγκάζει να είναι μακριά από την οικογένεια. Άλλοτε πάλι ο ένας σύντροφος είναι είτε ασθενής ή φαντάρος ή βρίσκεται φυλακή.

Προβάλλει όλο και πιο πολύ στις μέρες μας ένας νέος τύπος «οικογένειας» που συνιστούν σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, ομοφυλόφυλα ζευγάρια, τα οποία απαιτούν όχι μόνο να είναι αποδεκτοί ως «σύζυγοι» αλλά να τους αναγνωρισθεί και το δικαίωμα της υιοθεσίας παιδιών.

Ο υλιστικός τρόπος ζωής, η διατάραξη των σχέσεων με τον Θεό, η έλλειψη ορθοδόξου χριστιανικού ήθους και αληθινής αγάπης, τα εργασιακά και οικονομικά δεδομένα, οι αλλαγές των ρόλων αλλοιώνουν και μικραίνουν την οικογένεια.

Η θλιβερή ραγδαία αύξηση των διαζυγίων αποκαλύπτει την επιπολαιότητα και ανωριμότητα των σημερινών ανθρώπων σε σχέση με τους παλαιότερους, οι οποίοι ασφαλώς δε ήταν τέλειοι, όμως παντρευόντουσαν για να πεθάνουν μαζί.

Στην εποχή μας επίσης οι άνθρωποι δύσκολα αποφασίζουν να προχωρήσουν σε γάμο και τη δημιουργία οικογένειας, όχι μόνο λόγω της ύπαρξης των αντικειμενικών δυσκολιών της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας αλλά και για άλλους δευτερεύοντες λόγους όπως της χρονικής αύξησης της περιόδου σπουδών, της απροθυμίας να αναλάβουν ευθύνες και να αντιμετωπίσουν συνέπειες. Γι αυτό και προτιμούν τις ελεύθερες και πολύ πιο ανέξοδες συμβιώσεις.

Η σύγχρονη οικογενειακή μονάδα συρρικνώνεται, αφού οι περισσότεροι αρκούνται στο ένα ή δύο παιδιά. Έτσι δημιουργήθηκε το τεράστιο δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες και κυρίως οι νότιες. Ως αιτίες καταγράφονται το υψηλό κόστος ανατροφής και φροντίδας των παιδιών, η δημιουργία οικογένειας σε πιο προχωρημένες ηλικίες από ότι στο παρελθόν, η έξοδος στην εργασία και της συζύγου, ο εγωϊσμός που αμβλύνει την ετοιμότητα για προσωπικές θυσίες κá.

Οι πολύτεχνες οικογένειες είναι σήμερα σπάνιες. Η εκκοσμίκευση της κοινωνίας, η χειραφέτηση της γυναίκας, ο οικογενειακός προγραμματισμός, οι προγαμιαίες σχέσεις, ακόμη και στην εφηβική ηλικία, η οικονομική εξαθλίωση αποτελούν τις αιτίες που προκαλούν πολλές χιλιάδες εκτρώσεις τον χρόνο.

Υπάρχουν όμως παρά τις πολλές και αντίξοες συνθήκες και οι πιστοί και τίμιοι νέοι, άνθρωποι που τολμούν και δημιουργούν χριστιανικές οικογένειες. Αγωνίζονται να αναθρέψουν τα παιδιά τους καλλιεργώντας στις ψυχές τους το ορθόδοξο ήθος και την εμπειρία της κατά Θεόν ζωής. Είναι η «μικρά ζύμη» η οποία ζυμώνει όλο το ζυμάρι της κοινωνίας.

Γ. Η ποιμαντική ευθύνη της Εκκλησίας

Παρά τις πολλές δυσκολίες και αλλοιώσεις που υφίσταται η σύγχρονη οικογένεια, τα ευρωπαϊκά κράτη, θεωρητικά τουλάχιστον την θέλουν και την θεωρούν ως ζωντανό κύτταρο της κοινωνίας. Από την οικογένεια προσδοκούν καλούς και καλλιεργημένους ανθρώπους που θα στηρίξουν και προάξουν την κοινωνία. Στην αγωνιώδη προσδοκία της εποχής η Εκκλησία μας οφείλει να απαντήσει με την ποιμαντική της διακονία και προσφορά.

Σκοπός της ποιμαντικής μας φροντίδας είναι η πνευματική καθοδήγηση

του ανθρώπου και η ένταξη του στην Εκκλησία του Χριστού, που είναι σύναξη και κοινωνία Θεού και ανθρώπων. Τελικός στόχος η σωτηρία, ο αγιασμός του ανθρώπου. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια η οικογένεια, η «μικρή Εκκλησία» κατά τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο καλείται να ανοιχθεί στις διαστάσεις της Μεγάλης Εκκλησίας. Απαραίτητο είναι να ετοιμασθούν οι άνθρωποι πριν ακόμη το γάμο τους, να στηρίζονται κατά την οικοδόμηση της οικογένειας τους ώστε να μην αισθάνονται μόνοι και αποκάμουν.

Η σπουδαιότερη προσφορά της Εκκλησίας προς την κατεύθυνση αυτή είναι και η μετά παρησίας κατάθεση της μαρτυρίας της προς όλο τον κόσμο χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας, τάξης και θέσης, εθνότητας και πίστης, για το νόημα της εν Χριστώ ζωής και υπερβάσεως της φθοράς και του θανάτου, την δύναμη της πίστης, την οικογένεια ως ευλογημένης μορφής κοινωνίας προσώπων και η με κάθε τρόπο υπεράσπισή της. Δεν μπορεί να είναι έξω από το στοργικό ενδιαφέρον της Εκκλησίας η κατάρτιση των γονέων και η παροχή συμβουλευτικής για την αγωγή των παιδιών. Η ενημέρωση των νέων και και μεγαλύτερων ζευγαριών και ο διάλογος μαζί τους, ώστε σταδιακά να οδηγούνται προς την τελείαν αγάπη, να προλαμβάνονται εξωσυζυγικές σχέσεις, διαζύγια και εκτρώσεις.

Πρέπει η Εκκλησία να ασχοληθεί θερμότερα με την κατήχηση των παιδιών. Να εντοπίσει και συναντήσει τα χαμένα πρόβατα και να προσκαλέσει με το «έρχου και ίδε». Να αναζητήσει τα παιδιά της τα βαπτισμένα και αγνοούμενα και να μην αφήνει καμία ευκαιρία επικοινωνίας με τις οικογένειες να χάνεται ανεκμετάλλευτη. Να είναι ουσιαστικά και επικοδομητικά παρούσα σε κάθε χαρά ή θλίψη των παιδιών της.

Να μελετήσει τη θεολογία της και με αυτή να θρέψει τους ανθρώπους της. Να τους καταρτίσει στο πως οι πάντοτε επίκαιροι Άγιοι Πατέρες μας ερμήνευσαν την Αγία Γραφή, τι είπαν και έγραψαν για την οικογένεια, τη σχέση του άνδρα και της γυναίκας, την μεταξύ τους επικοινωνία και τις μεθόδους ανατροφής των παιδιών. Με το τρόπο αυτό θα ποτίσει το χέρσο αγρό της καθημερινής ζωής με τους ποταμούς της θεολογίας και της εν Χριστώ αγάπης.

Σήμερα είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε η ποιμαντική φροντίδα της οικογένειας και των μελών της ως προβάτων του Χριστού κατά το δικό Του αγαπητικό και θυσιαστικό πρότυπο. Έτσι με αυτόν τον τρόπο η οικογένεια

θα διαδραματίσει το ρόλο που της ανήκει και της αξίζει στη σύγχρονη εποχή. Το μέλλον της Ευρώπης και του κόσμου γενικότερα θα γίνεται όλο και πιο ελπιδοφόρο, όταν αυξάνονται οι οικογένειες που διαπνέονται από το ορθόδοξο χριστιανικό ήθος και βιώνουν την οικογένεια ως «κατ'οίκον Εκκλησίαν» (Α' Κορ. 16,19).

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΒΙΩΣΗ

ΕΛΠΙΔΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Οί Πατρίδες τῶν ἀνθρώπων εἶναι δίκαιο νά ἐπιβιώνουν. Τίς ὄρισε ὁ Θεός.¹ Οἱ Πατρίδες, ἀκόμα καί αἰχμάλωτες ἢ καί «χαμένες» μᾶς ἀνήκουν καί τούς ἀνήκουμε. Κι ἂν σβηστοῦν ἀπό τό ἐθνικό κτηματολόγιο, ἀπό τό ἐθνικό μαρτυρολόγιο δέν γίνεται νά ἐξαφανιστοῦν. Εἶναι ζωντανές στήν ψυχοσύνθεσή μας.

Τό πνεῦμα τους καί τό αἷμα, πού εἶναι ποτισμένες, παραμένουν στούς κληρονόμους τους, ἀκόμα καί ἂν αὐτοί ἔχουν χάσει τά νόμιμα δικαιώματα στή συγκεκριμένη γῆ. **Πνεῦμα καί αἷμα εἶναι ἀγαθά ἀναπαλλοτρίωτα.** Κι ὅταν ὁ νοῦς ἀποκλείει τό ἀδύνατο, κι ὅταν οἱ οἰκοδόμοι τοῦ ἄδικου γράφουν γιά συνωστισμό λαοῦ στήν προκυμαία τῆς φλεγόμενης Σμύρνης ἢ γιά ἀνύπαρκτη Κύπρο καί ζητᾶνε νά μᾶς ρίξουν - «χαμένα κορμιά» - στά μαῦρα νερά τῆς ἐθνικῆς ἀγνωσίας, ἡ καρδιά, μέσα βαθιά, μαγεμένη ἀπό τά προγονικά θρηνοτράγουδα, δέ λέει νά ἀπαρνηθεῖ, δέ λέει νά ἐνδώσει...

«Ἔσσεται νόστιμον ἡμαρ...». Μιά-μιά οἱ συλλαβές σταλάζουν «μνησιπήμονα πόνο» καί ἐλπίδα... Καί νανουρίζει τούς πεθαμένους, τούς ζωντανούς καί τούς ἐρχόμενους πάντα ζωντανή ἀκόμα καί «χαμένη» ἡ Πατρίδα!

Ἡ Πατρίδα ἰδέα καί ἡ Ἰδέα πατρίδα

Συνηθίζουμε νά λέμε ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι μιά ἰδέα, καί σωστά. Εἶναι. Τό ἴδιο ὅμως σωστό φαίνεται νά εἶναι τό ὅτι οἱ Ἕλληνες, ἀπό τότε πού φάνηκαν στούς θαλασσόπληκτους τούτους βράχους, ἦταν προσανατολισμένοι πρὸς μιά ἰδέα πατρίδα. Μιά ὑψηλή, δηλαδή, ἀντίληψη γιά τόν κόσμο, τόν ἀνθρώπο καί τήν ἀλήθειά του.

¹ Παλαιά Διαθήκη, Δευτερονόμιο λβ' 8

Στό πνεῦμα τους ὑπῆρχε ἐξ ἀρχῆς, χάριτι θεία, μιά σπίθα οὐράνια, πού τούς καθοδηγοῦσε σέ πρακτική ζωῆς ἀσυμβίβαστη μέ ἐκείνη τοῦ ἀνωτάτου ἀπλῶς ζώου. Αὐτή ἡ ἰδέα, γιά μιά ὕπαρξη πού ὑπερβαίνει τά δεδομένα τῆς ὕλης, δέν ἐγκατέλειψε ποτέ τόν Ἕλληνα νοῦ ὀλοκληρωτικά, οὔτε στά πιά δεινά χρόνια τῆς ἐθνικῆς ζωῆς.

Ὁ Ἕλληνας, ἀκόμα καί σκλάβος, ἀκόμα καί χωρίς κεφάλι –ὅπως τόν σκάλισε στήν γκλίτσα του ὁ ἀνώνυμος βοσκός– στέκεται ὄρθιος, μέ τήν ψυχή πρὸς τά πάνω καί «τάς χεῖρας εἰς πόλεμον», προκειμένου νά περιφρουρήσει τήν πεμπουσία τῆς ὑπάρξεώς του, ὅπως τότε πού οἱ Μεσολογγίτες γκρέμιζαν τά σπίτια τους γιά νά ἐνισχύσουν τόν φράχτη στό ἔνδοξο «φτωχό καλύβι», πού ἀντιπάλευε στήν ἄνιση ἀναμέτρηση μέ τόν φοβερό ἐχθρό.

Οἱ Ἕλληνίδες ἀπό τήν αὐγή τῆς Ἐθνότητος

Στό φῶς αὐτῆς τῆς ἰδέας πατρίδας εἶναι πλασμένη ἡ ψυχὴ τῆς γυναίκα αὐτῆς τῆς γῆς, πού διέσωσε διαχρονικά τήν ἐθνότητα. Στήν "Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι" τοῦ Εὐριπίδη προβάλλει ὀλοκάθαρη ἡ αὐθεντικὴ μορφή τῆς Ἑλληνίδας πού προσφέρεται ἐνσυνείδητα θυσιά πατριωτική.

Στήν ἀκύμαντη παραλία τῆς Αὐλίδας εἶναι καθηλωμένοι, ἄπρακτος ὁ στόλος τῶν Παναχαιῶν στήν πρώτη πανελλήνια ἐπιχείρηση γιά τήν τιμὴ τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ νεαρή Ἰφιγένεια, πού μέ τραγικὴ ἀπάτη ἔχει φτάσει μέ τόν ἀρραβῶνα ἐνός γάμου εὐτυχισμένου, ντυμένη νυφικά ἀπλώνει μέ ὄραμα τά τρυφερά της χέρια στόν καθαρὸ ἀέρα τῆς ὑπέρτατης αὐτοθυσίας καί ἀποφθέγγεται ρήματα θεοσεβείας, φιλοπατρίας καί ἑλληνοτραφοῦς φιλοσοφίας, ἱκανῆς νά ὑψώσει τὴ θρηνωδοῦσα μητέρα της σέ σφαίρα ὑψίστης δικαιοσύνης:

«δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μήτερ, ὡς καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει...
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεῶν·
 πᾶσι γάρ μ' Ἑλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνη.
 εἰ βεβούληται δὲ σῶμα τοῦμὸν Ἄρτεμις λαβεῖν,

ἐμποδῶν γενήσομαι ἄγω θνητὸς οὐσα τῇ θεῷ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοῦμὸν Ἑλλάδι.
 θύετ', ἐκπορθεῖτε Τροίαν. ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή.
 βαρβάρων δ' Ἑλλήνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους,
 μῆτερ, Ἑλλήνων· τό μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι»
 (στίχ. 1377-1401)

Στὴν “Ἀντιγόνη” τοῦ Σοφοκλῆ, ἡ βαρυπενθοῦσα βασιλοπούλα τῆς Θήβας, μέ τῇ σκόνῃ πάνω της ἀπὸ τὴν ταφή τοῦ Πολυνείκη, ὑψώνεται στὴ σύλληψη τοῦ νοήματος τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης, καθὼς πάνω στὰ ἀποκαΐδια τῶν γκρεμισμένων παλατιῶν τῆς τυφλῆς εὐτυχίας τοῦ Οἰδίποδα καὶ τῆς Ἰοκάστης, στήνεται βράχος ἀσάλευτος στὴν ἐπιτέλεση τοῦ προσωπικοῦ χρέους τῆς ἀδελφοσύνης, πού νικάει τὴ φρίκη τῆς ἀδελφοκτονίας.

Ἡ ἥρωίδα προφέρει δημοσίᾳ τὸν πρωτάκουστο λόγο-ἀπολογία της γιὰ τὴν ἀθέτηση ἀπὸ μέρους της τοῦ ἀνθρώπινου νόμου, πού ἐπιβάλλει ἡ ὑπεροψία τῆς ἐξουσίας στό πρόσωπο τοῦ Κρέοντα:

«οὐ τοι συνέχθην ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν» (στίχ. 528).

“Δέν γεννήθηκα γιὰ νά συμμερίζομαι τό μῖσος ἀλλά τὴν φιλότητα”. Τό βαρὺ φορτίο τοῦ ἐχθαίρω (=ἐχθρεύομαι) σέ ἀντιπαραβολή μέ τό ἀνάλαφρο θρόισμα τοῦ ἀηδονολάλητου “φιλῶ”, πού ὑψώνεται στὸν θρίαμβο τῆς ἀγάπης, πού, ὅταν γίνεται τό “πιστεύω” ἐνός ἔθνους, πού ἔχει σκοπὸ νά ἐπιβιώσει, λυτρώνει ἀπὸ τό μῖσος, πού φέρνει τό μῖσος, δηλ. τό θάνατο, καὶ ὀδεύει στὴν συμφιλίωση μέ τὴν ἀγάπη, πού εἶναι ζωὴ καὶ ζωῆς συνέχεια!

Ἀπὸ τὴ μυθικὴ Πανδώρα ὡς τὴν Κύπρια Ἑλληνίδα τοῦ Ἀγώνα

Ἀπὸ τὴ μυθικὴ Πανδώρα πού διέσωσε τὴν ἐλπίδα, τὴ Σπαρτιάτισσα μάνα τοῦ «Ἡ τάν ἢ ἐπὶ τᾶς», τίς Βυζαντινές πού ὑπηρετήσαν τὴ θεόσωστη βυζαντινὴ πολιτεία καὶ περιφρούρησαν καὶ διέδωσαν τὴν Ὁρθοδοξία, ἀπὸ τίς Ἑλληνίδες

τῆς Τουρκοκρατίας, «αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τετρακόσια ἔτη τοσοῦτον ἥρωισμόν ἀντέταξαν κατὰ τῆς περικυκλούσης αὐτάς ἀσελγοῦς τῶν κατακτητῶν κτηνωδίας, αἱ ὁποῖαι, ἀφοῦ ἐστερήθησαν πᾶσαν βιοτικήν ἀπόλαυσιν, εἰς ἓν καὶ μόνον τὸν ἑαυτῶν βίον ἀφιέρωσαν, εἰς τὸ νά ἀνατρέφουν καὶ νά δωρίζουν κάθε φορά εἰς τὸ ἔθνος ἄνδρας ἀξίους τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος»². Ἀπὸ τὸ μέγα φῶς στό χειροπιαστό σκοτάδι τῆς σκλαβιάς, τῆ Φιλοθέῃ τὴν Ἀθηναία καὶ τίς Νεομάρτυρες, αὐτές τίς ἐθνικές εὐεργέτιδες. Ἀπὸ τίς ἥρωίδες τῆς χαραυγῆς τῆς ἐλευθερίας πού «προετίμησαν νά σφενδονίσουν εἰς τὴν ἄβυσσον τὰ τέκνα των, ἵνα μὴ ἴδωσιν αὐτὰ περιπίπτοντα εἰς χεῖρας τῶν πολεμίων καὶ ἔπειτα ἀπεφάσισαν νά παρακολουθήσουν τὰ φίλιτατα ἐκεῖνα ὄντα, οὐχὶ ἐν κλαυθμοῖς καὶ ὀδυρμοῖς, ἀλλὰ ἐν χοροῖς καὶ ἄσμασι. Θυσία καταπληκτική, ἦν οὐδέποτε θέλουσι ἐννοήσει αἱ παροῦσαι γενεαί!»³. Ἀπὸ τίς Ἑλληνίδες τοῦ μεγάλου Ἀγώνα μέ τίς παρθένες τῆς Ἀραπίτσας⁴ καὶ τίς μισοθαμμένες στό χῶμα Ναουσαῖες, τίς ἐξαῦλωμένες Μεσολογγίτισσες, πού ὕμνησε ὁ Διονύσιος Σολωμός, («θαυμάζω τές γυναῖκες μας, καὶ στ' ὄνομά τους μνέω»⁵), τὴν Μπουμπουλίνα καὶ τὴ Μαντώ μέ τὸ «Ἡ Πατρίδα μου νά ἐλευθερωθεῖ, ἀδιάφορο ἐγὼ τί θά ἀπογίνω...», τὴν «εὐσεβεστάτη πατριώτισσα Νικήταινα Ἀγγελίνα⁶, πού τολμᾷ ἐμπνευσμένη παρέμβαση στόν πρόεδρο Γεώργιο Κουντουριώτη γιὰ τὸν τερματισμὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ἀπὸ τίς εἰκοσάχρονες δασκαλίτσες του Μακεδονικοῦ ἀγώνα⁷, πού ἀφύπνισαν τὴν ἐθνικὴ συνείδηση τῶν Μακεδόνων καὶ κἀκαν ζωντανές καὶ δολοφονήθηκαν μέσα στα σχολεῖά τους. Ἀπὸ τίς γυναῖκες τῆς Μικρασίας καὶ τοῦ Πόντου πού ἔζησαν τὴν «Καταστροφή» καὶ δέν ὑπέκυψαν, ἀλλὰ νίκησαν, ἔχτισαν τὰ μικρὰ σπιτάκια τους στόν κλῆρο γῆς πού τούς δόθηκε καὶ παλεύανε, καὶ ἔδωσαν παιδιὰ καὶ ζωὴ στην κοινὴ Πατρίδα, πού χαροπάλευε. Ἀπὸ τὴν Ἑλληνίδα τοῦ '40, τὴν ἥρωίδα τῆς Πίνδου, τὴν ἀδελφὴ νοσοκόμο τῶν ὀρεινῶν χειρουργείων, τὴν ἐθελόντρια τῶν μετόπισθεν, τὴ μάνα τῆς Κατοχῆς - πού καρτεροῦσε, σάν ἔσπασε τὸ μέτωπο, στὴ δημοσίᾳ το γυιὸ της νά γυρίσει καὶ ρωτοῦσε : «Εἶδατε τὸ Βασίλη; Ἐφερνε τὸ ὄπλο;». Ἀπὸ τὴν Ἑλληνίδα τῆς ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως, πού ἀψηφοῦσε τὰ κρατητήρια καὶ τὸν θάνατο, ὡς **τὴν Κύπρια γυναῖκα,**

2 Δημ. Καμπόρογλου, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν τόμ. α' σ. 24

3 Κωνσταντίνου Παπαρηγοπούλου, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους

4 Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τόμ. ιβ' σ. 235

5 Δ. Σολωμοῦ, "Οἱ Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι" σχεδ. β' ν11

6 Βλ. Ἰω. Παπαϊωάννου, Ἱστορικές γραμμές. Τομ Γ' σ.29, Λάρισα 1983

7 Ἀθ. Τζινίκου, Ἡρωίδες δασκάλες τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγώνα, Θεσσαλονίκη 1992

«ή όποία έφάνη άξία τών ώραιότερων Έλληνικών παραδόσεων⁸» καί έλεγε, μάνα αύτή, στό μελλοθάνατο μονάκριβο παιδί της καί τούς φίλους του: «Παιδιά μου, νά βαδίσετε ήρεμοί στην άγχόνη!»⁹, ή γυναίκα τής Πατρίδος μας διεδραμάτισε δυναμικά καί μέ σεμνότητα τόν έθνοσωτήριο ρόλο της.

Πνευματική άφύπνιση καί έθνική έπιβίωση

Έχει άποδειχθεί ότι στην ιστορική πορεία του Έθνους ή Έλληνίδα ύπνέτησε ως κόρη, σύζυγος, μητέρα, εκπαιδευτικός, κοινωνική έργάτις τόν άγώνα γιά τήν έθνική έπιβίωση όντας ή ίδια σέ πνευματική έγρηγορηση καί καλώντας σέ πνευματική έπαγρύπνηση. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι ό Άγώνας του 1955 καί τó άκατάβλητο σθένος μετά τήν Είσοβλή.

Η όμολογία είναι κοινή καί αναδύεται πειστική μέσα από τά γεγονότα: Η έπιβίωση του έθνους στην Κύπρο μας θεμελιώθηκε στην άφύπνιση τής πνευματικής συνειδήσεως, πού είχε προηγηθή κάτω από τή σκέπη καί τήν εύλογία τής άποστολικής Έκκλησίας τής Μεγαλονήσου μέ έμπνευσμένους κληρικούς καί φλογερούς δασκάλους. Η νεολαία του Άγώνα ήταν μία ιερή φυτεία, πού κάρπισε στην ώρα της τό θαύμα.

Οί άγωνιστές καί οί άγωνίστριες είχαν βίωμα γνήσιας έν Χριστώ ζωής (μελέτη Αγίας Γραφής, προσευχή, μυστηριακή ζωή, χριστιανική άναστροφή, ζωή Όρθοδοξίας καί όρθοπραξίας). “Η ψυχή τους ήταν γεμάτη από τό πνεύμα τής Κύπρου, πού είναι πνεύμα Χριστού”, όπως σημειώνεται.

Ό μακαριστός π. Σταύρος Παπαγαθαγγέλου γράφει από τίς Σευχέλλες τής έξορίας του στην Πρεσβυτέρα, πού έμεινε πίσω μέ τά πέντε παιδάκια τους, παραμονές του Πάσχα:

“... Άς μή μάς σκανδαλίζει ό προσωρινός θρίαμβος του κακού (...). Τό μέλλον άνήκει πάντα στους ταπεινούς, στους δεδιωγμένους ένεκεν δικαιοσύνης, στους έργάτες του καλού (...). ένα πράγμα άς φροντίζουμε

8 Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα-Διγενή, Άπομνημονεύματα άγώνος Ε.Ο.Κ.Α. 1955-56 σ.σ. 226-227, Άθήνα 1966

9 Βλ. Παν. Παναγοπούλου-Ρουπίνα, Πρότυπα ήρώων, β' έκδ. σ. 387 κ. έξ. έκδόσεις “Άστήρ”, Άθήνα

μονάχα. Νά μένουμε πάντα κοντά στον Κύριο (...).¹⁰

Και στα δύσκολα χρόνια, πού ακολούθησαν την έπονειδιστη εισβολή των ισχυρών στην ιερή γή της Κύπρου, με την προσφυγιά μέσα στην ίδια την Πατρίδα, με την παρατεινόμενη οδύνη για τις εκατοντάδες τών αγνοουμένων, αποδείχθηκε ότι με το ψυχικό σθένος τών Κυπρίων γυναικών –συγγενών τών πάσης κατηγορίας θυμάτων αλλά και τών γυναικών –μυροφόρων τους ότι ή Παναγία Μητέρα του Έθνους και υπέρμαχος προστάτις του - όπως είχε διαπιστώσει από τά χρόνια της Τουρκοκρατίας ό Γάλλος περιηγητής Francois Richard, όταν έγραφε στό χρονικό του ότι ή έγκαρτέρηση και ή αισιοδοξία τών Έλλήνων όφειλόταν στην τιμή και στην αγάπη πού τρέφουν στην Παναγία - έκανε πάλι τό θαύμα του στηριγμού του πονεμένου λαού, πού συνέχισε νά αγωνίζεται. Και ή γυναίκα της Κύπρου για μιá άκόμα φορά ριζωμένη στην πίστη στον Θεό και έμφορούμενη από τό «πάτριον ήθος» στήριξε δυναμικά και πάλι τή μεγάλη ιδέα του Έθνους.

Στά χρόνια πού μεσολάβησαν

Στά χρόνια πού μεσολάβησαν επήλθε μιá μεγάλη αλλοίωση του πατροπαράδοτου έλληνικού ήθους με την υποβάθμιση τών παραδοσιακών αξιών.

Η Κίρκη της ευημερίας με τό άσταμάτητο κυνήγι του πλουτισμού και της ήδονής, βάσει ξένων προτύπων, εκείνων του Δυτικού και του νέου κόσμου πέραν του ώκεανού, έφεραν τήν “κοσμοχαλασιά” στον πνευματικό όρίζοντα της Πατρίδας μας. Έτσι χάσαμε και τό άληθινό πρόσωπο της Έλληνίδας γυναίκας, πού απολάμβανε τή ζωή ως έμπονη δημιουργία. Η γυναίκα της Πατρίδας μας είχε ως τότε τον κόπο αλλά και τή χαρά και την τιμή νά ξαποσταίνει στό στασίδι της λειτουργίας της ως γυναίκας όρθια. Σήμερα, άφου τραγούδησε και έζησε τό «χαλαρά-χαλαρά», αποδυναμώθηκε από τις ψυχικές δυνάμεις με τις όποιες ό Πάνσοφος Δημιουργός έχει προικίσει τό φύλο της. Σιγά-σιγά περιόρισε τον θεμελιακό ρόλο της ως “συζύγου” –και ως

10 Βλ. Βαρθ. Παπασταύρου-Κορωνιωτάκη, Παπασταύρος Παπαγαθαγγέλου, Λευκωσία 2014

ὄρο καθαγιασμένο καί πολυσήμαντο, πού ὑπονοεῖ συναίνεση λογικῶν ὄντων γιά ἄρση συμφωνημένου φορτίου– στό μονοσήμαντο τῆς “συντρόφου” . Θάμπωσε τό γυαλί τῆς αὐτογνωσίας της καί τῆς θεογνωσίας. Ἐχασε τήν παιδαγωγική ἰσχύ καί θέση της καί ἐπιδόθηκε στό κυνηγητό τῆς ματαιοδοξίας καί μιᾶς καριέρας ἀνεξέλεγκτης. Πῆρε τά παιδιά της ἀπό τά γόνατα τῆς γιαγιάς ὡς συμβούλου καί τῆς τά ἔρριξε στήν ἀγκαλιά, χάνοντας τήν εὐλογία τῆς δικῆς της μητρικῆς ἀγκάλης. Ἄλλοτε τά παρέδωσε, ὡσάκις δέχθηκε, βέβαια, νά μπουν στή ζωή της, σέ ξένες παιδαγωγούς –σέ μισθωτές τροφούς, στήν τηλεόραση καί στό διαδίκτυο. Φορτώθηκε, μέ τούς χωρισμούς, κάποτε παιδιά ἀπό τρεῖς οἰκογένειες!

Ἐπηρεασμένη ἀπό τίς καινούργιες θεωρίες ἀρνήθηκε στά παιδιά της τό δικαίωμα νά δυσκολευτοῦν, νά κινοῦνται μέσα σέ ὅρια, νά τολμοῦν νά ἀποτελοῦν μειοψηφία, ὅταν πρόκειται γιά θέματα ἠθικῆς καί πνευματικῆς τάξεως. Δέν ἀντιδρά, εἴτε ὡς ἐκπαιδευτικός εἴτε ὡς μητέρα μαθητῶν, σέ ὅσα συμβαίνουν στό χῶρο τῆς παιδείας. Ἐγινε ἀνεκτική στόν ἀποχριστιανισμό καί τόν ἀφελληνισμό μας, στήν ἐγκατάλειψη τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας μας, μέ τήν ἀναγνωρισμένη παιδευτική ἀξία. Ὑπάρχουν ἑλληνικές οἰκογένειες πού μιλοῦν μόνο ἀγγλικά!

Ἐτσι ἀνεπίγνωστα, πολλές φορές, ἀρνοῦμεθα τά κύρια χαρακτηριστικά τῆς ἑλληνικότητος, πού εἶναι ἡ ἀγωνιστικότητα, ἡ ψυχική ὑγεία, τό μέτρο, ἡ ἀγάπη στό ὠραίο, ἡ οἰκουμενικότητα καί ὄχι ἡ ἀποπροσανατολιστική παγκοσμιοποίηση, πού ὀδηγεῖ στήν αὐτοκατάργησή μας μέ τήν πνευματική καί ἐθνική ἀλλοτρίωσή μας.

Ἡ ἀποτίμηση τῆς ἐθνικῆς ὥρας

Ἡ μητροπολιτική Ἑλλάδα καί ἡ Κύπρος εἴμαστε σήμερα στή φάση: ἐπιβιώνουμε ἐθνικά ἢ ὄχι.

Ἡ ἱστορική στιγμή εἶναι ἀνάλογη μέ ἐκείνη τήν μετά τόν πόλεμο τοῦ '40 καί τήν Κατοχή καί ὅσα ἐπακολούθησαν στόν ἑλλαδικό χῶρο.

Τότε ἔγινε τό θαῦμα τῆς πνευματικῆς ἀφυπνίσεως τοῦ λαοῦ μας καί ἄρχισε νά ἀνατέλλει μιᾶ Ἑλλάδα, πού ξαναγύριζε στό Χριστό, τόν Λυτρωτή τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου. Μιά συμφωνία εἰρήνης καί ἀγάπης πλημμύρισε τίς

καρδιές. Τά Κατηχητικά σχολεία γέμισαν από παιδιά. Οί χριστιανές φοιτήτριες ἔφτασαν ὡς τά τελευταία χωριά γιά νά φέρουν τήν ἐλπίδα, πού χαρίζει ἡ συνειδητή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Οί ἐπιστήμονες υπέγραψαν διακήρυξη πίστεως καί μέ αὐταπάρνηση ἐπιδόθηκαν σέ ἔργα ἀγάπης καί κοινωνικῆς προσφορᾶς, ὅπως ἡ πνευματική ἀφύπνιση καί συμπαράσταση στίς βαρυποινίτισσες τῶν φυλακῶν Ἀβέρωφ¹¹.

Πλήθος νέες Ἑλληνίδες σπουδάζουν δασκάλες καί σκαρφαλώνουν ὡς τά τελευταία χωριά τῆς ἐπικράτειας, ἐκτεθειμένες σέ ποικίλους κινδύνους καί κακοπάθειες. Κτίζουν τά γκρεμισμένα ἀπό τόν πόλεμο σχολεία τους "δι' αὐτεπιστασίας", ἡμερεύουν τούς ἀγριεμένους, χαϊδεύουν καί φωτίζουν τά παιδιά. Ἄλλες ἀποφασίζουν νά ἀφιερωθοῦν στό ἔργο τῆς ἀδελφῆς νοσηλεύτριας.

Οί Ἑλληνίδες αὐτές σιγά-σιγά λιγοστεύουν. Σήμερα ὑπάρχουν παιδιά Ἑλλήνων ἀβάπτιστα, παιδιά πού δέν ξέρουν νά κάνουν τό σταυρό τους, νεοσύλλεκτοι πού στήν ὀρκωμοσία δηλώνουν ἄθεοι, ὅπως καί κάποιοι δημόσιοι ἄνδρες. Ἄνθρωποι πεθαίνουν χαμένοι γιά μέρες, ἄλλοι αὐτοκτονοῦν, κάποιοι ζητᾶνε βοήθεια καί εἶναι συχνά ἀνίκανοι νά τή δεχθοῦν. «Μορφωμένοι» ὑποσκάπτουν τά θεμέλια τοῦ ἔθνους μέ ἐξοργιστικές παραχαράξεις τῆς ἱστορίας μας τίς ὁποῖες προβάλλουν ἀσύστολα ἀπό τά μέσα ἐνημερώσεως.

Τό χρέος μας

Εἶναι πιά καιρός νά δράσουμε δυναμικά καί ἀποτελεσματικά. Ἡ ευθύνη πέφτει σέ μᾶς τίς Ἑλληνίδες Ὀρθόδοξες Χριστιανές. Ποῦ θά στηριχθοῦμε στό μέγα τοῦτο ἐγχείρημα; Μόνο ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Γένους, ἡ Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία μας θά μπορέσει καί πάλι νά μᾶς στηρίξει, γιά νά στηρίζουμε, γιά νά ἀφυπνίσουμε συνειδήσεις, γιά νά προσφέρουμε τό νόημα τῆς ζωῆς καί τήν ἐλπίδα τοῦ Χριστοῦ στό λαό μας. Δέν ὑπάρχει σωτηρία πουθενά ἄλλοῦ. Ἐξακολουθεῖ νά ἰσχύει ὁ λόγος τοῦ Παπαδιαμάντη στοῦς

11 Βλ. Ἀναστ. Παπακωνσταντίνου, 55 χρόνια στό κελλί τῆς φυλακισμένης, ἔκδ. «Δαμασκός», Ἀθήνα 2014

Ἕλληνες τοῦ καιροῦ του, «πού ἀφήνοντας τούς ἀρχαίους, ἀγκάλιασαν τούς ξένους, τὸρριξαν στὸν νεωτερισμό (...). Ὅταν δημοσιεύθηκε θρησκευτικό διήγημα του ἔγραψε: «...πολλοί μὲν ἐσκανδαλίσθησαν, τινές δέ καί τό ἀποδοκίμασαν (...).«Μή θρησκευτικό· πρὸς Θεοῦ! ...οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες συμβαδίζουν μέ τὰ ἄλλα ἔθνη...»!¹²

Ὁ Ἅγιος τῶν γραμμάτων μας μέ προφητική ἔγνοια, σέ στιγμές κρίσιμες γιά τὰ πεπρωμένα τοῦ Ἔθνους, βροντοφωνάζει καί στοὺς «Γραικύλους τῆς σήμερον» ὅτι «Τό ἑλληνικόν ἔθνος, τό δοῦλον, ἀλλ' οὐδέν ἦττον καί τό ἐλεύθερον, ἔχει καί θά ἔχη διά παντός τήν ἀνάγκην τῆς θρησκείας του» (Λαμπριάτικος ψάλτης).

Ἄλλωστε «ἡ πνευματική δημιουργία εἶναι ὁ μοναδικός προορισμός τοῦ Ἑλληνισμοῦ», ὅπως διεκήρυττε ὁ σοφός καθηγητής τῆς Φιλοσοφίας Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος στό Πανσπουδαστικό συνέδριο τῶν Κυπρίων σπουδαστῶν στή Λευκωσία, στίς 3 Αὐγούστου τοῦ 1971¹³.

Αὐτές τίς φωνές τό Ἔθνος ἔχει ἀνάγκη καί χρέος νά τίς ἀκούει πάντοτε καί νά τις βιώνει δημιουργικά.

Ἄς τίς ἀκούσουμε σήμερα ὅλοι οἱ Ἕλληνες καί οἱ Ἑλληνίδες γιά νά ἐνεργοῦμε πνευματικά καί ἔθνικά.

Ἔτσι, μιά νύχτα

–τίς νύχτες γίνονται τὰ μεγάλα θαύματα–

στίς δακρυδόχες τοῦ Μουσείου τῆς Ἀμμοχώστου¹⁴

τά δάκρυα θά ἔχουν πιά στεγνώσει

καί θά χαμογελοῦν τὰ πρῶτα φύτρα

τῆς ἀνοιξῆς τοῦ Ἔθνους μας πού φτάνει...

12 Γ. Βαλέτα, Ἄπαντα Παπαδιαμάντη, τόμ. 6^{ος} σ.491

13 Ἰ.Ν. Θεοδωρακοπούλου, Τό Εἰκοσιένα καί ὁ σύγχρονος Ἑλληνισμός, σσ. 71-92, «Οἱ ἐκδόσεις τῶν φίλων», Ἀθήνα 1972

14 Κλαίρης Ἀγγελίδου, «Τοῦ ξεριζωμοῦ», σ. 18, Λευκωσία 1976

Εικ. 1

Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΕΩΣ ΣΤΟΝ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΠΑΤΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ,
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

Πρόλογος

Είναι γεγονός ότι ο Καθεδρικός Ναός του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου είναι ο μόνος ναός στην εντός των τειχών πόλη της Λευκωσίας, που είναι ολόκληρος αγιογραφημένος. Χτισμένος στα 1667 από τον τότε Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Νικηφόρο και ανιστορημένος από το 1725 μέχρι το 1750 επί Αρχιεπισκόπου Φιλοθέου, αποτελεί μοναδικό στολίδι που κοσμεί την παλιά Λευκωσία.

Η θεματολογία των τοιχογραφιών αφήνει έντονο το στίγμα των

δύσκολων καιρών που περνούσε ο κυπριακός ελληνισμός, με έντονη την αναμονή της Ανάστασης και της τελικής νίκης του δικαίου απέναντι στο άδικο. Αυτή την εντύπωση αποκομίζει κάποιος που ατενίζει τις τοιχογραφίες του Καθεδρικού αφού αυτή της Σταυρώσεως κατέχει δεσπόζουσα θέση μέσα στον ζωγραφικό διάκοσμο του Ναού.

1. Περιγραφή (Εικ.1)

Στην τοιχογραφία της Σταυρώσεως, στο κέντρο της εικόνας ενατενίζει κάποιος τον Εσταυρωμένο, ο οποίος ενώ βρίσκεται ανάμεσα στο πλήθος, εντούτοις σου δίνει την εντύπωση πως βρίσκεται πιο μπροστά από τις υπόλοιπες μορφές.

Ο Χριστός περιτοιχίζεται από αγγέλους, δεκαπέντε στο σύνολο, με τρεις απ' αυτούς να κρατούν στα χέρια τους ποτήρια μέσα στα οποία μπαίνει το αίμα του Χριστού που ρέει από τις πληγές των χεριών και της πλευράς Του. Άξιο προσοχής είναι πως για το αίμα του Χριστού που ρέει από τα πόδια του δεν συμβαίνει αυτό που συμβαίνει για τα χέρια και την πλευρά του. Το γιατί θα το δούμε πιο κάτω στην ερμηνεία της τοιχογραφίας. Πάνω στον Σταυρό του Χριστού είναι γραμμένα τα ακρωνύμια Ι.Ν.Β.Ι. (Ιησούς Ναζωραίος Βασιλεύς Ιουδαίων).

Δεξιά και αριστερά του Χριστού βρίσκονται οι δύο ληστές. Στον εκ δεξιών του Χριστού ληστή βλέπουμε ένα φωτοστέφανο και δίπλα του ένας άγγελος να κρατά στα χέρια του ένα μικρό παιδάκι ντυμένο στα λευκά. Στον ληστή στα αριστερά, ο οποίος παρουσιάζεται με άγρια μορφή και έχει στραμμένο το κεφάλι του προς τα πίσω, βρίσκεται μια μαύρη φιγούρα που είναι ο άγγελος του σκότους και κρατά στα χέρια ένα μικρό παιδάκι ντυμένο με μια πιο σκουρόχρωμη ένδυση.

Στο φόντο διακρίνεται μια πόλη, η οποία είναι περιτοιχισμένη. Αυτό γίνεται αντιληπτό από το κέντρο της τοιχογραφίας που υπάρχει ένα κενό μεταξύ του συγκεντρωμένου πλήθους. Μάλιστα μέσα στην πόλη με μια πιο προσεκτική ματιά θα δούμε μουσουλμανικά τεμένη με τους ψηλούς μιναρέδες τους.

Η πλειοψηφία του μαζεμένου πλήθους είναι στρατιώτες έφιπποι και πεζοί. Ένας στρατιώτης έφιππος με μαύρο άλογο, έχει εκτεταμένο το δεξί

του χέρι που κρατά ένα κοντάρι προς τη δεξιά πλευρά του Χριστού. Είναι ο στρατιώτης που λόγχισε τη δεξιά πλευρά του Χριστού βγαίνοντας από την πλευρά του αίμα και νερό. Στην άλλη πλευρά είναι ευδιάκριτος ένας στρατιώτης με φωτοστέφανο. Πρόκειται για τον εκατόνταρχο ο οποίος κατά την ευαγγελική περικοπή ομολόγησε τη Θεότητα του Χριστού με τον στρατιώτη μπροστά του να τον βλέπει παράξενα.

Στη βάση της τοιχογραφίας, στα δεξιά του Χριστού, βλέπουμε τις μορφές των γυναικών με προεξάρχουσα τη θλιμμένη μορφή της Θεοτόκου και τον αγαπημένο μαθητή του Χριστού, τον Ιωάννη, ο οποίος κάνει μια κίνηση προς την Παναγία, είτε για να της συμπαρασταθεί, είτε για να δείξει ότι θα την πάρει κάτω από την προστασία του.

Στην αντίθετη πλευρά, στα αριστερά δηλαδή του Χριστού, είναι ζωγραφισμένοι οι γραμματείς και φαρισαίοι ντυμένοι με τούρκικες στολές με ευδιάκριτο τον άνθρωπο εκείνο που κρατά στο χέρι του το καλάμι έχοντας στην άκρη του τον σπόγγο. Στην γωνία κάτω δεξιά της εικόνας βλέπουμε τρεις στρατιώτες, σε νεαρή μάλλον ηλικία, καθισμένους να κρατούν στα χέρια τους ένα ρούχο, τον χιτώνα του Χριστού και να γίνεται μεταξύ τους ένας διάλογος.

2. Ευαγγελική αναφορά της Σταυρώσεως

Από την πιο πάνω περιγραφή της εικόνας, αλλά και παρατηρώντας την, νιώθουμε σαν να συμβαίνει μια ακαταστασία στην όλη σκηνική παρουσία, εν πολλοίς και αχρείαστη. Όμως η κάθε μορφή που αγιογραφείται στη συγκεκριμένη σκηνή της Σταύρωσης δεν είναι χωρίς τη δική της σημασία, και περισσότερο, δεν αγιογραφείται χωρίς τη βιβλική της αναφορά.

Στη Σταύρωση του Καθεδρικού είναι γεγονός πως βλέπουμε την παρουσία πλήθους ανθρώπων. Σύμφωνα με τον Κόντογλου η εικόνα της σταυρώσεως πρέπει να έχει αυστηρή απλότητα, θεωρώντας την ιστορήση πολλών προσώπων ως περιττά.¹ Είναι γεγονός πως το πλήθος κατά τη σταύρωση του Χριστού το αναφέρει ο Λουκάς στο Ευαγγέλιό του στο 23,27. Εντούτοις, η Βυζαντινή αγιογραφία θέλει αυτή την απλότητα εξ' αιτίας της ιδιοσυγκρασίας της εντονότερη αφού ακόμα και αυτή η εικόνα της Σταύρωσης

1 Φωτίου Κόντογλου, Έκφρασις, Τόμος Α', Γ' Έκδοσις, Εκδοτικός Οίκος Αστήρ, σελ.177

έχει σταυροαναστάσιμο χαρακτήρα, με επίκεντρο την Ανάσταση ως εκνίκηση του θανάτου.² Η εικαστική απόδοση της Σταύρωσης αποφεύγει τον τονισμό της φρίκης του θανάτου.³ Στη Δύση, η Σταύρωση, κέντρο της θεολογίας της, εκφράζει μια δικανική αντίληψη, την υπέρτατη εκδίκηση-εξιλέωση του Θεού Πατρός στο πρόσωπο του Υιού Του για την ύβρι του προπατορικού αμαρτήματος, την παραβίαση της τάξης του θείου δικαίου⁴, παρόλο που όπως είπαμε υπάρχει σαφής αναφορά στο ευαγγέλιο για την παρουσία πολλών ανθρώπων στην Σταύρωση.

Δίπλα στον Σταυρό του Χριστού βλέπουμε να στέκονται η μητέρα Του, ο αγαπημένος μαθητής και διάφορες άλλες γυναίκες. Είναι άξιο προσοχής πως οι συνοπτικοί ευαγγελιστές δεν αναφέρουν το γεγονός της παρουσίας της Θεοτόκου κοντά στον Σταυρό του Χριστού και φυσικά ούτε την παρουσία των άλλων γυναικών και του Ιωάννη. Αυτό αναφέρεται μόνο στο ευαγγέλιο του Ιωάννη στο Ιω. 19,25-27. Μάλιστα η παρουσία του Ιωάννη στον Σταυρό του Χριστού υπονοεί την ανάληψη της περιποίησης της Θεοτόκου από τον αγαπημένο μαθητή του Χριστού κατ' εντολήν του Διδασκάλου του, όπως αναφέρει το κείμενο του ευαγγελίου του.

Στο ευαγγέλιο του Λουκά αναφέρεται το γεγονός της ομολογίας του εκ δεξιών του Χριστού ληστή και της άρνησης του εξ αριστερών να αποδεχθεί τον Χριστό ως αθώο για ό,τι παθαίνει και τον εαυτό του ως ένοχο. Π' αυτό ο εκ δεξιών ληστής είναι στραμμένος προς τον Χριστό, ενώ ο εξ αριστερών έχει γυρισμένη την πλάτη του προς Αυτόν, δείχνοντας έτσι ο αγιογράφος την αδυναμία του έστω και την υστάτη για μετάνοια. Επίσης στο ίδιο ευαγγέλιο αναφέρεται και η ομολογία του εκατόνταρχου ότι είναι αληθινά ο Υιός του Θεού, και το γεγονός του εγχειρήματος των στρατιωτών να ποτίσουν τον Χριστό με όξος. Ο πρώτος, όπως είπαμε, παρουσιάζεται με φωτοστέφανο μιας και το συναξάρι μας πληροφορεί ότι πρόκειται για τον εκατόνταρχο Λογγίνο⁵ ενώ ο δεύτερος παρουσιάζεται να κρατά το καλάμι που στην άκρη

2 Δημητρίου Τριανταφυλλόπουλου, «Οικουμενικότητα και Βυζαντινή Τέχνη. Μιά Ανάγνωση». Από «Τό Βυζάντιο ως Οικουμενή», έκδ. Έθνικό Ίδρυμα Έρευνών, Διεθνή Συμπόσια 16, Αθήνα 2005.-

http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/triantafyllopoulos_dimitrios_2.html

3 Ό.π.

4 Ό.π.

5 Ο Άγιος Λογγίνος ήταν Εκατόνταρχος υπό τις διαταγές του Ποντίου Πιλάτου, επί βασιλείας Τιβερίου Καίσαρος (14 - 37 μ.Χ.). Υπηρετούσε μαζί με τους στρατιώτες του κατά τα σωτήρια

του έχει ένα σφουγγάρι και ένα δοχείο, το οποίο θα πρέπει να περιείχε το ξύδι. Η παρουσία των αρχόντων των Ιουδαίων δηλαδή των αρχιερέων και γραμματέων και πρεσβυτέρων και του απλού λαού περιγράφεται αναλυτικότερα στους συνοπτικούς και ιδιαίτερα στον Ματθαίο (*Μτ 27,39-42 και παράλληλα Μρκ15,27-32^α, Λκ.23,35-38*). Ο διαμερισμός των ιματίων του Χριστού και ο κλήρος για τον χιτώνα αναφέρεται με πιο περιγραφικό τρόπο στο ευαγγέλιο του Ιωάννη με την υπενθύμιση μάλιστα του σχετικού προφητικού λόγου (*Ιω 19,23-24*).

3. Ερμηνεία τοιχογραφίας Σταυρώσεως του Καθηδρικού

Για να κατανοήσουμε ορθά το μήνυμα που θέλει να μας στείλει ο ζωγράφος της τοιχογραφίας της Σταυρώσεως στον Καθηδρικό ναό Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, θα πρέπει πρώτα να μελετούμε βιωματικά τα γεγονότα μέσα από τα ευαγγέλια και να έχουμε υπόψη κάποιες ιστορικές παραμέτρους.

Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να γνωρίζουμε την εποχή που ανιστορεί τον ναό ο ζωγράφος. Η εποχή όπως αναφέραμε πιο πάνω είναι η εποχή της Τουρκοκρατίας που αρχίζει από το 1571 και τελειώνει το 1878. Κατ' αυτή την περίοδο παρουσιάζονται κοινωνικές ανισότητες εναντίον των χριστιανών της Κύπρου. Για παράδειγμα το 1730 αναφέρεται στην ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου το ταξίδι του αρχιεπισκόπου Σίλβεστρου στην Κωνσταντινούπολη προς την Υψηλή Πύλη για μετριασμό των χρεών της Κύπρου.⁶ Το αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας του Αρχιεπισκόπου Σιλβέστρου ήταν η εκδίωξή του από τον Αρχιεπισκοπικό θρόνο και η υφαρπαγή του με ανοχή των τουρκικών

Πάθη του Κυρίου, παριστάμενος στην σταύρωση, την ταφή και τη σφράγιση του μνήματος. Όταν όμως αντελήφθη το σεισμό, είδε τις πέτρες να σχίζονται και να ανοίγονται τα μνήματα, πίστευσε ότι ο σταυρωθείς ήταν ο πραγματικός Υιός του Θεού. Παραιτήθηκε από το αξίωμά του και μαζί με άλλους δύο στρατιώτες του αναχώρησε για την πατρίδα του, προκειμένου να κηρύξει την Ανάσταση του Κυρίου. Τη λιποταξία του κατήγγειλε ο Πιλάτος στον Τιβέριο, ο οποίος έστειλε απόσπασμα στρατιωτών για να τον θανατώσουν. Όταν το βρήκαν και του κοινοποίησαν την απόφαση του αυτοκράτορα, τους φιλοξένησε στην οικία του, προετοίμασε τον τάφο γι αυτόν και τους δυο πιστούς του στρατιώτες και αποκεφαλίσθηκε την επομένη. (Από το <http://www.saint.gr/2754/saint.aspx>)

6 Ανδρέα Μιτσίδη, «Η Εκκλησία της Κύπρου επί Τουρκοκρατίας», Ανατύπωση εκ του Στ' Τόμου της Ιστορίας της Κύπρου, Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Λευκωσία 2012, σελ.98-100.

αρχών από τους Μητροπολίτες Πάφου Ιωακείμ και Κυρηναίας Νικηφόρο⁷. Από αυτό καταλαβαίνουμε την κοινωνική αδικία εναντίον των χριστιανών της Κύπρου αλλά και την παρέμβαση των τουρκικών αρχών στα εκκλησιαστικά πράγματα με κάθε ευκαιρία. Ωστόσο και η Κύπρος πλήρωσε το τίμημά της σε γεννίτσαρους, με το κατά καιρούς παιδομάζωμα αλλά και πολλές φορές την αρπαγή περιουσιών των χριστιανών από τους Τούρκους. Ακόμα αναφέρεται και το μαρτύριο Κυπρίων με τρανότερο παράδειγμα αυτό του απαγχονισμού του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού και των τριών Μητροπολιτών και πολλών άλλων κληρικών και λαϊκών την 9^η Ιουλίου 1821.

Τα πιο πάνω μας βοηθούν να κατανοήσουμε βαθύτερα και να ερμηνεύσουμε καλύτερα την τοιχογραφία της Σταυρώσεως στον Καθεδρικό. Επιχειρώντας μια αλληγορική ερμηνεία της τοιχογραφίας της Σταύρωσης στον Καθεδρικό, ας τοποθετήσουμε στην θέση του Χριστού τους χριστιανούς της Κύπρου. Με αφετηρία αυτό καταλαβαίνουμε γιατί οι γραμματείς και φαρισαίοι είναι ντυμένοι με τουρκικές στολές. Είναι ντυμένοι με τουρκικές στολές γιατί αυτοί ουσιαστικά ευθύνονται για τα δεινά που περνούν οι χριστιανοί της Κύπρου, με τη δολιότητα και την υποκρισία που τους διακρίνει. Δεν θα ήταν άστοχο να πούμε για τους γραμματείς και φαρισαίους που είναι ζωγραφισμένοι ότι αποτελούν υπαρκτά πρόσωπα της εποχής που αγιογραφείται η τοιχογραφία. Ίσως να πρόκειται για τον τούρκο διοικητή της Κύπρου ή τουλάχιστον για την αυλή του Τούρκου διοικητή που καθημερινά προκαλούν τον πόνο και την ταλαιπωρία στους χριστιανούς. Το ίδιο θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε και για τους στρατιώτες που φορούν στολές του τουρκικού στρατού της εποχής που ανιστορείται η παράσταση ότι πρόκειται για υπαρκτά πρόσωπα της εποχής, διοικητές του τουρκικού στρατού. Αυτοί επιτελούν το επαχθέστερο έργο που είναι η εκτέλεση των διαταγών των πολιτικών προϊσταμένων.

Η βαρυνεπνούσα ομήγυρις των γυναικών στη συγκεκριμένη τοιχογραφία, δεν περιγράφει τίποτα άλλο παρά τον θρήνο της κύπριας μάνας που χάνει το παιδί της, τον σύζυγό της, τον συγγενή της, από αιτίες οι οποίες κυρίως προέρχονται από τη συμπεριφορά των Τούρκων.

Η ομήγυρις των στρατιωτών που παίζει στα ζάρια τον χιτώνα του Χριστού, είναι οι πιο σκληροί στρατιώτες του τουρκικού στρατού, που δεν

⁷ Ό.π.σελ.100-101

είναι άλλοι από τους γενίτσαρους, οι οποίοι διαμοιράζονται τα λάφυρα των κατακτήσεών τους μεταξύ τους. Έτσι μ' αυτό τον τρόπο περιγράφεται και η αρπαγή των περιουσιών των χριστιανών και ο διαμοιρασμός της ανάμεσα στους στρατιώτες.

Το Αίμα του Χριστού που ρέει από τα πόδια του καταλήγει σ' ένα κρανίο. Όπως γνωρίζουμε ο τόπος στον οποίο σταυρώθηκε ο Χριστός ονομάζεται «κρανίου τόπος» (Γολογθάς). Η εκκλησιαστική παράδοση θέλει τον τόπο εκεί να είναι και ο χώρος ταφής του Αδάμ⁸. Έτσι με την τοιχογραφία της Σταύρωσης στον Καθεδρικό, διακηρύσσεται η διά του Αίματος του Χριστού κάθαρσις του αμαρτήματος του Αδάμ και άρα όλου του ανθρωπίνου γένους, αφού το αίμα του Χριστού, όπως φαίνεται και στην παράσταση έχει πάει μέχρι το κρανίο που βρίσκεται κάτω από τον Σταυρό.

Στους δύο ληστές δεξιά και αριστερά του Χριστού, παρουσιάζονται κοντά τους δύο φιγούρες κρατώντας αμφότερες στα χέρια τους από ένα μικρό παιδί. Στον εκ δεξιών ληστή βρίσκεται κοντά του ένας άγγελος και στον εξ αριστερών ληστή ο διάβολος. Το μικρό παιδάκι στα χέρια των δύο αυτών φιγούρων συμβολίζει τις ψυχές των δύο αυτών ληστών. Του μεν εκ δεξιών ληστή την ψυχή την πήρε άγγελος λευκή και καθαρή, ενώ του εξ αριστερών ληστή την ψυχή την πήρε ο διάβολος ακάθαρτη και σκοτεινή από την αμετανοησία του. Έτσι με αυτό τον τρόπο ο ζωγράφος δίνει το μήνυμα στους χριστιανούς της εποχής τί γίνεται μ' εκείνον που μετανοεί ειλικρινά, έστω και την υστάτη και τί γίνεται μ' εκείνον που παραμένει αμετανόητος στα αμαρτήματά του. Άλλωστε η ανιστόριση της ψυχής ως μικρού παιδιού, εμφανίζεται και άλλες φορές στις τοιχογραφίες του Καθεδρικού Ναού, με εντονότερη αυτήν που βρίσκεται πάνω από την νότια πύλη του ναού (Εικ.2).

Επίλογος

Από τα αναφερθέντα πιο πάνω για την τοιχογραφία της Σταυρώσεως στον Καθεδρικό Ναό Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, θα μπορούσε εύκολα κάποιος να αντιληφθεί τον ρόλο που διαδραματίζουν οι ιστορικές συνθήκες καθώς και τα γεγονότα στην ανιστόριση των ναών. Επιπλέον μπορεί κάποιος εύκολα να διακρίνει και τα κοινωνικά δεδομένα που επικρατούσαν την εποχή

⁸ Ανδρέα Κ. Γεωργίου, Ακολουθώντας τα βήματα του Χριστού στην Αγία Γη, Ιεροσόλυμα 2009, σελ.44.

εκείνη, αλλά ταυτόχρονα και τη σχέση του κατακτητή με τον κατακτημένο και την αντίληψη του κατακτημένου προς τον κατακτητή.

Τα λόγια του Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού που αναφέρουν, ότι οι εικόνες είναι τα βιβλία των αγραμμάτων⁹, με την πιο πάνω ανάλυση για την εικόνα της σταύρωσης, βρίσκουν την πλήρη επαλήθευσή τους. Επιπλέον θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι οι ανιστορημένοι παλαιοί ναοί, για εμάς σήμερα είναι η εξιστόρηση των ιστορικών και κοινωνικών γεγονότων της εποχής¹⁰.

Εικ. 2

9 Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, Λόγος πρώτος απολογητικός προς τούς διαβάλλοντας τας άγιες εικόνας, P.G.94,1268

10 Η πιο πάνω εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος του Πανεπιστημίου «Νεάπολις» στο μάθημα της Χριστιανικής Αρχαιολογίας από τον γράφοντα. Αποτελεί δε μια επιτομή της προαναφερθείσης εργασίας για το επίσημο περιοδικό της Εκκλησίας της Κύπρου «Απόστολος Βαρνάβας». Το θέμα επιλέχθηκε από τον γράφοντα που είναι εφημέριος του συγκεκριμένου ναού για δεκαεπτά χρόνια.

ΟΙ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΓΟΥΣ

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ Σ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ, ΕΠ.ΚΑΘΗΓΗΤΗ Π.Τ.Π.Ε. ΚΡΗΤΗΣ

4. Θεολογικές και παιδαγωγικές παρατηρήσεις στο περιεχόμενο των εγκωμίων του αγίου Πέτρου Άργους

Στον πρόλογο του εγκωμίου της αγίας Άννας επαναλαμβάνει σύντομα όλα όσα προαναφέραμε σχετικά με την παράδοση που δημιουργήθηκε από τον Μ.Βασίλειο σχετικά με την σύνθεση εγκωμίων. Δηλώνει έτσι ότι δεν θα ακολουθήσει τον τρόπο εγκωμιασμού των «θύραθεν», των εξωεκκλησιαστικών, αλλά των εκκλησιαστικών κανόνων.¹ Στους Αγίους Αναργύρους αναφέρει ότι δεν τον ενδιαφέρει να μιλήσει για την καταγωγή τους, αφού πρόθεση των Χριστιανών είναι η Ανάβαση στον Ουράνιο Πατέρα Θεό μέσα από την μητέρα Εκκλησία. Καθίσταται έτσι το χριστιανικό γένος, όλοι οι άνθρωποι μια οικογένεια, η οποία χρονικά ξεκινάει από την Παλαιά Διαθήκη. Θεωρεί αδελφούς των αγίων τους Πατριάρχες, τους Δίκαιους, τους Αποστόλους και τους Μάρτυρες και συμπολίτες και συνεργάτες τους αγίους αγγέλους.² Ως προς την οικογενειακή κατάσταση τον ενδιαφέρει στους δυο κυρίως Λόγους προς την μεγαλομάρτυρα Βαρβάρα και στους αγίους Αναργύρους να μιλήσει για την μεν αγία το πόσο σκληρόκαρδοι ήταν οι ειδωλολάτρες γονείς της, ιδιαίτερα ο πατέρας της, ο οποίος την οδήγησε στο μαρτύριο.³ Δεν θεωρεί την καταγωγή ή την γονεϊκή κληρονομιά ανώτερη από την τιμή που δέχονται οι μάρτυρες στην Εκκλησία. *Επίπλαστον το αλλότριον* σημειώνει, δηλ. δεν αξίζει ο έπαινος σε όσους δεν πηγάζει από τα δικά τους. Η αγία Βαρβάρα όμως στήριξε την ψυχική ροπή της στα νοητά και στα αθάνατα. Γιατί η ψυχή καταλήγει είναι αυτή που οδηγεί το σώμα στον Θεό.⁴ Αντίθετα επαινεί

1 f. 260v,1,12.

2 f. 29r,3,72-80

3 f. 174r,3, 52-55.

4 f. 174r, 2,36

την Θεοδότη, μητέρα των Κοσμά και Δαμιανού, η οποία τους ανέθρεψε με ευσέβεια και με όλες τις αρετές, δίνοντάς τους δηλ. καθαρά χριστιανική ανατροφή. Την εξισώνει με την Σάρρα, την Ελισάβετ και την Άννα, οι οποίες προσέφεραν τα παιδιά τους στον Θεό.⁵

Ο άγιος Πέτρος μέσα από την εκφώνηση των εγκωμιαστικών λόγων του ενδιαφέρεται να διδάξει και να κατηχήσει το ακροατήριό του. Βρίσκει λοιπόν την ευκαιρία όχι μόνο να κάνει γνωστά τα ενάρετα πρότυπα, αλλά και να θεολογήσει σε άλλα σημεία εκτενέστερα ή αλλού περιεκτικά . Στην απολογία της αγίας Βαρβάρας προς τον ηγεμόνα δικαστή της γίνεται σύντομη διδασκαλία του ακροατηρίου για το δόγμα του Τριαδικού Θεού, ενώ στο εγκώμιο της αγίας Άννας για το δόγμα της Θείας Οικονομίας.⁷

Δεν χρησιμοποιεί τη λέξη *Τριάς* ή *Τριαδικός Θεός*, αλλά *τριαδική φύσις*, η οποία διευκρινίζει δεν είναι δηλωτικό πολυθεΐας, αλλά μονοθεΐας, αφού είναι ενιαία η φύση των προσώπων της Αγίας Τριάδας. Ένας είναι ο Θεός ως προς την ουσία με τρία πρόσωπα. Τον Πατέρα, τον Μονογενή Υίο και το Συνάναρχο και Ομότιμο Πνεύμα. Τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν χρονική διαφορά, δεν είναι ατελή, συμβατικά και ανυπόστατα, αλλά τέλεια και άναρχα. Καταλάμπουν με αίτιο τον Πατέρα και συνυπάρχουν μεταξύ τους.⁸ Οι τριαδολογικές αυτές απόψεις παραπέμπουν στον Μέγα Αθανάσιο⁹ και στον άγιο Επιφάνιο Κύπρου.¹⁰ Διασφαλίζουν το ομοούσιο, το διακριτό και ενυπόστατο των προσώπων.¹¹

Κοινό επίσης χαρακτηριστικό είναι η καταδίκη της ειδωλολατρικής θρησκείας . Όπως παρατηρείται στις μελέτες για τον άγιο Πέτρο ίσως μέχρι την εποχή του να είχαν διασωθεί ειδωλολατρικές συνήθειες ή να υπήρχαν χώροι ειδωλολατρικών ιερών.

Συγκρίνοντας τη σχέση Χριστιανισμού και αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας στο εγκώμιο των αγίων Αναργύρων επισημαίνει ότι οι Χριστιανοί δεν πέφτουν στην παγίδα των ειδωλολατρών να θυσιάζουν σε αγάλματα ή να καταφεύγουν

5 f. 29r, 3, 97 – 4,135.

6 f. 176v, 9, 208 – f.177r, 9, 229.

7 f. 261v,11, 149 – f. 176262r, 11, 162.

8 f. 176v, 9, 208-217.

9 P.G. 26, 473B.

10 P.G. 42, 16A.

11 Ν.Νικολαΐδης, σελ.151-2

σε μαντεία για να ζητήσουν τη θεραπεία τους. Ούτε σε θεούς όπως π.χ. ο Ασκληπιός. Ο Ζωοδότης και δημιουργός Θεός είναι πλέον η ελπίδα και η πηγή θεραπείας των ανθρώπων δια της μεσιτείας των Αγίων Κοσμά και Δαμιανού.¹² Στο εγκώμιο της αγίας Βαρβάρας και κατά την απολογία – ομολογία πίστης της πάλι ο άγιος Πέτρος επανέρχεται στην καταδίκη των ειδώλων χαρακτηρίζοντάς τα δια στόματος της αγίας υποδεέστερα ως προς την ουσία με τον ένα και αληθινό Θεό. Παράλληλα η πολυαρχία τους οδήγησε στη φιλονικία μεταξύ τους για την επικράτησή τους και επιπλέον κατάληξη θα ήταν η φθορά, ο κατακερματισμός του κόσμου και η απελπισία, αφού δεν θα υπήρχε η ελπίδα της ανάστασης.¹³ Στο εγκώμιο της αγίας Άννας ακόμη δεν παραλείπει να αναφερθεί στις ειδωλολατρικές συνήθειες και γι' αυτό μιλώντας για την ατεκνία της διαχωρίζει και εξυψώνει τη στάση της αγίας, που αφοσιώθηκε μαζί με τον σύζυγό της Ιωακείμ περισσότερο στον Θεό, ζητώντας του να τους χαρίσει ένα παιδί, όπως είχε πράξει και σε άλλες στείρες γυναίκες (Σάρρα, Ρεβέκκα, Ραχήλ, Ελισάβετ) υποσχόμενη να αφιερώσει το παιδί που θα αποκτούσε σ' Εκείνον. Αντίθετα άλλες άτεκνες γυναίκες που κατέφευγαν σε ξόρκια και αφορισμούς για να θεραπεύσουν το πρόβλημά τους.¹⁴

Η προσφορά των αγίων είναι τέτοια που όλοι μας τους αναγνωρίζουμε από τα ονόματά τους και μόνο. Η σχέση αιτίου-αιτιατού έχει να κάνει εδώ με την προσφορά τους στον άνθρωπο. Έτσι οι χαρακτηρισμοί *Ανάργυροι*, *Θαυματουργοί*, *Άγιοι Ιατροί* παραπέμπουν στους Κοσμά και Δαμιανό λόγω της αφιλαργυρίας τους και της χάρης που απέκτησαν από τον θεό να θεραπεύουν.¹⁵ Χαρακτηριστικά επίσης της ζωής των αγίων είναι η μελέτη των θείων Γραφών, η άσκηση (προσευχή και νηστεία), η άσκηση του νου με φρόνηση, η απάθεια και η δικαιοσύνη.¹⁶

Σύγκριση εγκωμίων εις την αγίαν Βαρβάραν αγίου Ιωάννη του Δαμασκηνού και αγίου Πέτρου Άργους.

Σημαντικό θεωρούμε επίσης το να συγκρίνουμε τον εγκωμιαστικό λόγο του αγίου Πέτρου εις τη μεγαλομάρτυρα Βαρβάρα με εκείνον του αγίου

12 f. 29v, 2, 41-55.

13 f. 176r, 9, 190 – f. 176v, 9, 212.

14 f. 261r, 6, 85-92.

15 f. 33v, 11, 360-363.

16 f. 30v, 106 – f. 30r, 4, 135.

Ιωάννη του Δαμασκηνού¹⁷ για να παρουσιάσουμε την πρωτοτυπία των λόγων του αγίου Πέτρου, αλλά και τη διδασκαλία του για τους αγίους.

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός (8^{ος} αι.) ξεκινάει τον Λόγο του ζητώντας τη βοήθεια του Χριστού για να μιλήσει για την αγία Βαρβάρα, την οποία χαρακτηρίζει *καλλίνικον μάρτυρα*.¹⁸ Ζητάει επίσης από το ακροατήριό του να τον ακούσει έως τέλους, ώστε κάτι από όσα θα πει να καταστούν χρήσιμα και ωφέλιμα για την πνευματική τους ζωή. Μάλιστα τους προτρέπει σ' αυτό και τους επιτιμά ότι στα κοσμικά θεάματα παραμένουν έως τέλους ακόμη κι αν είναι ανούσια, ενώ μερικοί σπεύδουν να εγκαταλείψουν τον χώρο της Εκκλησίας, μόλις ξεκινούν οι λόγοι προς τιμή των αγίων.¹⁹ Οι άγιοι κατά τον Δαμασκηνό είναι αθλητές του Χριστού που αντιμετωπίζουν ορατούς και αόρατους αντιπάλους (ορατοί είναι οι επίγειοι άρχοντες και ηγεμόνες, ενώ αόρατοι ο Διάβολος και οι δαίμονες). Μεταφέρει εικόνες από την παλαιότερα για να επιτείνει τον λόγο του.²⁰

Η αγία Βαρβάρα νικήτρια των δαιμόνων αντιπάλων της επευφημείται από τους αγγέλους και στεφανώνεται νικήτρια από τον Χριστό. Εικόνες ωφέλιμες, γλυκύτερες και ευχάριστες άλλων θεαμάτων. Ο φθόνος του Διαβόλου για τη σωτηρία των δικαίων ήταν η αιτία κατά τον Δαμασκηνό που τον οδήγησε ώστε να εμφανιστεί ως νέος πειρασμός, όπως στον Αδάμ και στην Εύα, έχοντας όμως τώρα ως όργανά του τους ηγεμόνες του κόσμου που τους οδηγεί να καταδιώξουν τους Χριστιανούς και να λατρεύουν τα είδωλα.²¹

Ο άγιος Πέτρος ξεκινάει το εγκώμιο αντιπαραθέτοντας τις εφήμερες επίγειες ηδονές και τέρψεις με τις πανηγύρεις και τελετές προς τιμή των αγίων μαρτύρων, τους οποίους και αυτός ονομάζει αθλητές του Χριστού και θεωρεί ότι οι εορταστικές πανηγύρεις παρέχουν θεία και άφατη ηδονή. Σε άλλη Ομιλία του χαρακτηρίζει τους Αγίους Αναργύρους ως πολύφωτους αστέρες που λάμπουν στον ουρανό, κοντά στον νοητό Ήλιο, τον Χριστό. Η παιδαγωγική ωφέλεια που αποκομίζουμε από τη συμμετοχή μας στην εορτή των μαρτύρων είναι η αναμόρφωση του χαρακτήρα μας προς το καλύτερο.²² Αποκτάμε πρότυπα αρετών, τα οποία στη συνέχεια καλούμαστε

17 P.G. 96, 781-814.

18 P.G. 96, 784B.

19 P.G. 96, 96, 784C.

20 P.G. 96, 784D.

21 P.G. 96, 768B – 789AB.

22 f. 28r, 1, 9-12. Κάθε άνθρωπος έχει τα ιδιαίτερα χαρίσματά του. Έτσι και οι άγιοι αποκτούν

να μιμηθούμε, όπως π.χ. η αγία Βαρβάρα.²³

Παιδαγωγική σημασία έχει και η προαναφερθείσα σχέση της αγίας με τους γονείς της. Παρά την παιδαγωγική αρχή, η οποία λέγει ότι το παιδί ακολουθεί τις θρησκευτικές συνήθειες και πεποιθήσεις των γονιών του, η αγία Βαρβάρα δεν το έπραξε και δεν τους μιμήθηκε. Η αιτία που ο άγιος Πέτρος βρίσκει για το γεγονός αυτό είναι ότι τα μεν φυσικά προσόντα τα διατηρούμε ακέραια, ενώ στα επίκτητα λόγω της αυτεξουσιότητάς μας προτιμάμε τα καλύτερα και εν προκειμένω τα καλύτερα είναι η πίστη στον Ένα και Μοναδικό Θεό. Η κατήχηση της αγίας είναι προϊόν θείας παιδαγωγίας. Η αγία Βαρβάρα έγινε Χριστιανή κατά τον άγιο Πέτρο όχι από κάποιον Απόστολο ή από μάρτυρα, αλλά μίλησε στην ψυχή της ο ίδιος ο Θεός.²⁴ Ο εγκλεισμός της στον πύργο από τον πατέρα της είναι προϊόν της θείας Πρόνοιας, για να μη μολυνθεί και επηρεασθεί η παρθενική ζωή της και η πίστη της στον Θεό.²⁵ Αιτία της αρχής του μαρτυρίου της είναι το γεγονός της διάνοιξης τριών παραθύρων στο λουτρό που έχτιζε ο πατέρας της. Ερμηνεύεται από τον άγιο Πέτρο ότι έτσι αποκαλύπτεται η θεία αγάπη της μάρτυρος και η ωμότητα των γονιών της.²⁶

Επανερχόμαστε στον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό. Η εναντίωση κατά τον Δαμασκηνό της αγίας στον πατέρα της έχει αγιογραφική βάση και συγκεκριμένα το Ματθ. 10,32, όπου γίνεται λόγος για την ομολογία πίστης: *Πας όστις ομολογήσει εν εμοί έμπροσθεν των ανθρώπων, ομολογήσω καγώ εν αυτώ έμπροσθεν του πατρός μου, του εν τοις ουρανοίς*. Παρομοιάζει την αγία Βαρβάρα με τον Αβραάμ, τον πρώτο που αποσκίρτησε από την Πολυθεΐα των πατέρων του.²⁷ Όταν εμφανίζεται μπροστά στον ηγεμόνα έχουμε το πρώτο δέλεαρ του Διαβόλου, το οποίο έχει να κάνει με υποσχέσεις για ηδονές και επαίνους ή με απειλές και βασανιστήρια. Θάρρος γενναιότητα, υπομονή και καρτερία είναι τα όπλα της αγίας Βαρβάρας τη στιγμή του μαρτυρίου της.²⁸

χαρίσματα από τον Θεό. Η αρχή έγινε με τους Αποστόλους στους οποίους το Άγιο Πνεύμα χάρισε πρώτα από όλα την δυνατότητα επικοινωνίας με όλους τους ανθρώπους θεραπεύοντας την γλωσσική διαφορά, η οποία προέκυψε μετά την αλαζονεία που έδειξαν οι άνθρωποι κτίζοντας τον Πύργο της Βαβέλ. Πρβλ. f. 30r, 5, 146-150.

23 f. 172v, 1, 14.

24 f. 174v, 5, 84-85.

25 f. 174v, 5, 94-96.

26 175v, 8, 158-160.

27 P.G. 96, 793C.

28 P.G. 96, 796AB.

Στη φυλακή της εμφανίζεται ο ίδιος ο Χριστός και της επουλώνει τις πληγές ενδυναμώνοντάς την παράλληλα.²⁹ Τέλος ο Δαμασκηνός μιλάει για την απανθρωπιά του πατέρα της που φτάνει στο σημείο να σκοτώσει την ίδια του την κόρη, αλλά και την επιβολή της θείας δικαιοσύνης με τον θάνατο που βρίσκει αμέσως μετά.³⁰

Ο άγιος Πέτρος έχει εκτενέστερη απολογία της αγίας μπροστά στον ηγεμόνα. Ο Δαμασκηνός αναφέρει μόνο την ομολογία της στον Θεό και Δημιουργό του κόσμου, καθώς και στην καταδίκη των ειδώλων. Ο άγιος Πέτρος ξεκινάει την απολογία με έναν πρόλογο της αγίας σχετικό με την διερεύνηση της αλήθειας των πραγμάτων που πρέπει να κάνει όποιος βρίσκεται στη θέση του δικαστή ανεπηρέαστος από οποιαδήποτε απειλή. Μιλάει στη συνέχεια για τους ειδωλολατρικούς θεούς και καταλήγει με την ομολογία της στον Ένα και Τριαδικό Θεό.³¹ Η αναφορά του αγίου Πέτρου στην επίσκεψη του Χριστού στη φυλακή είναι σύντομη σε σχέση με εκείνη του Δαμασκηνού. Περιγράφει το τέλος της αγίας όμοια με τον Δαμασκηνό και κοινό στοιχείο είναι η ένωση της με τον Χριστό ως Νυμφίο της Εκκλησίας. Χαρακτηριστική είναι η επίκληση βοήθειας προς την αγία για θεραπεία ασθένειας που ταλαιπωρούσε την περιοχή της Αργολίδας.³² Τέλος, ενώ χαρακτηριστικό είναι να απευθύνονται χαιρετισμοί προς τους Αγίους – κάτι που κάνει ο άγιος Πέτρος στους αγίους Αναργύρους και ο Δαμασκηνός στην αγία Βαρβάρα³³ - στον λόγο αυτό του επισκόπου Άργους απουσιάζουν.

Συμπεράσματα

1. Αν και μέχρι σήμερα δεν έχουμε ανακαλύψει το σύνολο των έργων του αγίου, το οποίο σίγουρα είναι πολυπληθέστερο, εντούτοις πλούσια και γόνιμα διδάγματα αντλούμε τουλάχιστον από τους τρεις εγκωμιαστικούς του λόγους.
2. Ως ρήτορας χαρακτηρίζεται και για την πρωτοτυπία του, αλλά και για την προσήλωσή του στην Παράδοση. Δεν ξεφεύγει από τους

29 P.G. 96, 797B.

30 P.G. 96, 804D – 805B.

31 f. 176r, 9, 179 – f.177r, 9, 229.

32 f. 180v, 17, 457 – f. 181r, 17, 477.

33 P.G. 96, 809AB.

κανόνες της χριστιανικής ρητορικής του 4^{ου} αι., αλλά παράλληλα παρέχει σημαντικά νέα στοιχεία ιστορικά, θεολογικά και παιδαγωγικά. Ακολουθεί την πατερική παράδοση εκθειάζοντας τους μάρτυρες, χρησιμοποιεί τις μεταφορές, τη διδασκαλία του ακροατηρίου και την παροχή αρετών και προτύπων αρετής.

3. Οι άγιοι είναι οι αθλητές του Χριστού, οι πολύφωτοι αστέρες, οι οποίοι με την ομολογία πίστης τους είτε με την προσήλωσή τους στον Θεό πέτυχαν να διακριθούν.
4. Η αναφορά του στις ειδωλολατρικές συνήθειες οφείλονται σε κατάλοιπα της εποχής του, για τα οποία αισθάνεται την υποχρέωση να στηλιτεύσει και να επισημάνει τις ατέλειες και αδυναμίες των ειδωλολατρικών θεών σε σχέση με τον Ένα και Τριαδικό Θεό.
5. Οι Εγκωμιαστικοί λόγοι του έχουν επιπλέον αξία για τη δογματική κατοχύρωση των ορθόδοξων απόψεων, για πηγές του Βίου των αγίων και για τη διάπλαση του ανθρώπου στον προορισμό του προς την αγιότητα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ,
ΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΙΑΣ

Η πληθυσμιακή έκρηξη (1975-2000) στη Λακατάμεια κατέστησε αναγκαία την ανοικοδόμηση πολλών νέων, μεγάλων σε διαστάσεις εκκλησιών, οι οποίες αντικατέστησαν σε ορισμένες περιπτώσεις μικρότερες ή λυόμενες εκκλησίες. Οι υφιστάμενες αποτελούν σύγχρονες εκδοχές του σταυροειδούς εγγεγραμμένου με τρούλλο ρυθμού.

Κατά χρονολογική σειρά κτίστηκαν οι ναοί του **Σωτήρος** στον προσφυγικό οικισμό της Ανθούπολης το 1993, του **Αγίου Στυλιανού** στον προσφυγικό οικισμό Άσπρες το 1994, του **Αγίου Μάμαντος** στον ομώνυμο προσφυγικό οικισμό και του **Αγίου Νεοφύτου** στην Ανθούπολη το 1998, του **Αγίου Νικολάου** στην Πάνω Λακατάμια το 1999, του **Αγίου Παντελεήμονος** το 2000, του **Αγίου Χρυσοστόμου** το 2000 και της **Αγίας Παρασκευής** το 2006. Το 1986 κτίστηκε ο μαρωνιτικός ναός του **Αγίου Μάρωνα** στην

Ανθούπολη.

Εκκλησιαστικά η Κάτω Λακατάμεια υπάγεται στη δικαιοδοσία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής, ενώ η Πάνω Λακατάμεια στη δικαιοδοσία της Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής. Η Λακατάμεια απαντά σε πηγές από την εποχή της Φραγκοκρατίας (1192-1489), οπότε αναφέρεται ως φέουδο μελών της βασιλικής οικογένειας των Λουζινιανών της Κύπρου. Η παρουσία της βασιλικής οικογένειας και αριστοκρατών στη Λακατάμεια φαίνεται ότι ήταν και ένας από τους λόγους ίδρυσης των εκκλησιών.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας (1571-1878) στη Λακατάμεια και την περιοχή της δημιουργούνται τσιφλίκια, με πιο γνωστά εκείνα του Κιόρογλου και του Αρχαγγέλου.

Η παλαιά εκκλησία **Αγίας Παρασκευής** ήταν ο ενοριακός ναός της Κάτω Λακατάμειας, μέχρι το κτίσιμο της νέας. Η ανοικοδόμηση άρχισε το 1884 στη θέση παλαιότερου ναού, πιθανώς του 18^{ου} αιώνα και αποπερατώθηκε το 1902, σύμφωνα με επιγραφή σε μαρμάρινη πλάκα επάνω από τη δυτική είσοδο.

Το εικονοστάσι, ο δεσποτικός και ο άμβωνας χρονολογούνται στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Οι εικόνες ζωγραφίστηκαν στα 1915 στη μονή Σταυροβουνίου. Το 1946 ο ιεροδιάκονος Πανάρετος Κουσουλίδης από το Πολιτικό ζωγράφησε τη Γέννηση του Χριστού και το Βρέβιο στην Πρόθεση του ναού.

Σε ένα βημόθυρο λαϊκής τέχνης του 19^{ου} αιώνα, τεχνοτροπίας της Σχολής του Ιωάννη Κορνάρου του Κρητός απεικονίζονται οι άγιοι Νικόλαο, Δημητριανό, Μακεδόσιο, Μαρίνα, Μάμα και Νικήτα, των οποίων τα παρεκκλήσια υπήρχαν στη Λακατάμεια.

Δύο από τους απεικονιζόμενους αγίους ο Δημητριανός και ο Μακεδόσιος είναι κύπριοι. Για τον πρώτο δεν είμαστε σίγουροι αν είναι ο επίσκοπος Χύτρων ή ο σπανιότερα απεικονιζόμενος επίσκοπος Ταμασού. Οι υπόλοιποι άγιοι είναι Μικρασιάτες.

Η τιμή του αγίου Μάμαντος είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη σε ολόκληρη την Κύπρο. Στην Λακατάμεια υπήρχαν δύο ναοί προς τιμή του, ενώ ναός του αγίου Νικήτα απαντά μόνο στο ομώνυμο χωριό της Μόρφου. Στους Μικρασιάτες αγίους θα πρέπει να προστεθεί και η αγία Θέκλα, της οποίας εκκλησία υπήρχε στη Λακατάμεια και η οποία επίσης δεν απεικονίζεται στο

βημόθυρο.

Επιπλέον στο βημόθυρο απεικονίζονται οι Τρεις Ιεράρχες, ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και ο άγιος Χριστόδουλος της Πάτμου, ο τελευταίος προφανώς εκ του ονόματος του δωρητή, ο οποίος αναγράφεται ως Χριστόδουλος προσκυνητής.

Ορισμένα από τα παρεκκλήσια ανήκουν στον ναό της Αγίας Παρασκευής. Αυτά είναι:

Η ξυλόστεγη, μονόχωρη εκκλησία της **Παναγίας Χρυσοκουλουριώτισσας** κτίστηκε το 1886 στη θέση παλαιότερης στον αγροτικό οικισμό του Κουλουράτου. Είναι αφιερωμένη στο Γενέσιο της Θεοτόκου. Στο παρεκκλήσιο φυλάσσονται εικόνες του 18^{ου}, 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα.

Το παρεκκλήσιο του **Αγίου Δημητριανού** επισκόπου Χύτρων ανήκει στον τύπο του ελεύθερου σταυρού με τρούλλο ναού. Ανεγέρθη τον Μάρτιο του 1966, με δαπάνες των Αξιωματικών και των Οπλιτών της 286 ΤΘΤΠ στον χώρο του στρατοπέδου της Εθνικής Φρουράς.

Το εξαφανισμένο σήμερα παρεκκλήσιο του **Αγίου Μακεδονίου**, του *Άη Μακεδόνα*, όπως είναι γνωστός ο άγιος στους Λακαταμίτες σημειώνεται σε παλαιά τοπογραφικά σχέδια. Να υποθέσουμε ότι η Μακεδονίτισσα οφείλει το όνομά της στον άγιο αυτό;

Το παρεκκλήσιο της **Αγίας Μαρίας** μεταξύ των οδών Αγίας Μαρίας και Κύκνων υφίστατο ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, αφού σημειώνεται σε τοπογραφικά σχέδια. Στο σημείο του παρεκκλησιού υπάρχουν τέσσερα προσκυνητάρια, που δηλώνουν την αγάπη των πιστών προς την αγία.

Κοντά στην οδό Αγίας Θέκλας και μέσα σε ελαιώνα βρίσκεται το προσκυνητάρι της **Αγίας Θέκλας**, στη θέση όπου υπήρχε παρεκκλήσι της αγίας. Επειδή η αγία δεν απεικονίζεται στο βημόθυρο του 19^{ου} αιώνα από την Αγία Παρασκευή, εικάζεται ότι αυτό καταστράφηκε πριν τον 19^ο αιώνα. Οι πιστοί εξακολουθούν να επισκέπτονται τον χώρο και να ανάβουν το καντήλι της αγίας.

Στη δικαιοδοσία του σύγχρονου ναού του Αγίου Μάμαντος ανήκουν τα ερείπια μεσαιωνικού παρεκκλησιού του **ίδιου αγίου**, στην τοποθεσία Κούλλουρος, επί της οδού Ψυχάρη.

Ένα **δεύτερο παρεκκλήσι του Αγίου Μάμαντος** βρισκόταν κοντά στο παλιό κοιμητήριο της Κάτω Λακατάμειας, προς τα δυτικά παραπλεύρως της οδού Ρήγα Φεραίου.

Στην τοποθεσία Άσπρες μαρτυρείται ερειπωμένη εκκλησία του **Αγίου Νικήτα**, καθώς και κτιστά λαγούμια, τα οποία δεν είναι ορατά σήμερα.

Στον σύγχρονο ναό του Αγίου Νικολάου Πάνω Λακατάμειας ανήκουν τα παρεκκλήσια των Αγίων Νικολάου και Γεωργίου και η θέση του εξωκκλησιού της Παναγίας Μεσοτοπίτισσας.

Η **παλαιά εκκλησία του Αγίου Νικολάου** αποτελούσε την κεντρική εκκλησία της Πάνω Λακατάμειας, πριν από την ανοικοδόμηση της νέας το 1997. Οι επεμβάσεις για επέκτασή της στο β' μισό του 19^{ου} αιώνα και το 1953 αλλοίωσαν το αρχικό κτίσμα.

Το μονόχωρο ξυλόστεγο παρεκκλήσιο του **Αγίου Γεωργίου του Κουλουράτου** βρίσκεται επί της ομωνύμου λεωφόρου στην ανατολική όχθη του Πεδιαίου ποταμού. Ο ναός δέχτηκε επεμβάσεις που αλλοίωσαν τις όψεις του.

Εσωτερικά διασώζει το εικονοστάσιο του παλαιού ναού του Αγίου Νικολάου του 19^{ου} αιώνα, το οποίο μεταφέρθηκε εκεί το 1953.

Η θέση του εξωκκλησιού της **Παναγίας Μεσοτοπίτισσας** είναι σημειωμένη σε παλαιούς χάρτες. Βρισκόταν έξω από τη Λακατάμεια προς τη Δευτερά, πλησίον του ποταμού Πεδιαίου. Η επωνυμία **Μεσοτοπίτισσα**, δόθηκε στην Παναγία, επειδή σύμφωνα με την τοπική παράδοση η θέση εκείνη ήταν το κέντρο της Κύπρου.

Το σημαντικότερο σωζόμενο εκκλησιαστικό μνημείο της Λακατάμειας είναι ασφαλώς η **μονή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ**.

Το καθολικό τής εν ενεργείας σήμερα γυναικείας μονής, είναι ένας δίκλιτος τρουλλαίος ναός με νάρθηκα του λεγόμενου φραγκοβυζαντινού ρυθμού. Η αρχική εκκλησία κτίστηκε κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο, όπως φαίνεται από σπάραγμα τοιχογραφίας στο νότιο τοίχο του αρχικού κλίτους. Στον ναό διασώζονται και τοιχογραφίες του 17^{ου} αιώνα.

Ανάμεσα στα έτη 1660 και 1713, η μονή ανήκε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή, οπότε ο Αρχιεπίσκοπος Νικηφόρος την καθιστά έδρα της Αρχιεπισκοπής.

Το 1713 ο Αρχιεπίσκοπος Ιάκωβος Β΄ πώλησε το μοναστήρι του Αρχαγγέλου στη Μονή Κύκκου, μετόχι της οποίας είναι μέχρι σήμερα.

Το εικονοστάσιο του καθολικού χρονολογήθηκε στον 17^ο αιώνα και οι αρχικές εικόνες του στον 17^ο και 18^ο αιώνα. Ξεχωρίζουν οι εικόνες των ζωγράφων Παύλου ιερογράφου από τη Λευκωσία και Μιχαήλ προσκυνητή από τα Καμινάρια.

Το 1735 ο Ουκρανός Βασίλειος Μπάρσκυ επισκέφθηκε την ανδρώα τότε μονή για την οποία αναφέρει ότι ήταν μετόχι της μονής Κύκκου και ότι καταπιεζόταν από τους μουσουλμάνους που την εποφθαλμιούσαν. Ο Μπάρσκυ εκτός από τη γλαφυρή περιγραφή άφησε και ένα σχέδιο της μονής, το οποίο σχεδίασε ο ίδιος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μονές, ναοί, παρεκκλήσια, εξωκλήσια και προσκυνητάρια της Λακατάμειας

1. Αγία Ειρήνη Χρυσοβαλάντου (παρεκκλήσι ναού Μεταμόρφωσης Ανθούπολης)
2. Αγία Θέκλα (προσκυνητάρι στη θέση κατεστραμμένου ναού)
3. Αγία Μαρίνα (παρεκκλήσι στο ναό Αγίου Νεοφύτου)
4. Αγία Μαρίνα (προσκυνητάρι στη θέση κατεστραμμένου ναού)
5. Αγία Παρασκευή (μεγάλη) (ενοριακός)
6. Αγία Παρασκευή (παλιά)
7. Άγιοι Ραφαήλ, Νικόλαος και Ειρήνη (παρεκκλήσι στο ναό Μεταμόρφωσης Ανθούπολης)
8. Άγιος Γεώργιος Έξω Μετοχίου (προσκυνητάρι στον προσφυγικό οικισμό Αγίου Μάμαντος)
9. Άγιος Γεώργιος Κουλουράτος (παρεκκλήσι ναού Αγίου Νικολάου)
10. Άγιος Δημητριανός (παρεκκλήσι ναού Αγίας Παρασκευής)
11. Άγιος Ερμόλαος (παρεκκλήσι στο ναό Αγίου Παντελεήμονος)

12. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος (ενοριακός)
13. Άγιος Κοσμάς Αιτωλός (παρεκκλήσι ναού Αγίου Νεοφύτου)
14. Άγιος Μακεδόνιος (κατεστραμμένο παρεκκλήσι ναού Αγίας Παρασκευής)
15. Άγιος Μάμας (κατεστραμμένο παρεκκλήσι)
16. Άγιος Μάμας (ενοριακός)
17. Άγιος Μάμας (προσκυνητάρι στον προσφυγικό οικισμό Αγίου Μάμαντος)
18. Άγιος Μάρωνας
19. Άγιος Νεκτάριος (παρεκκλήσι ναού Αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου)
20. Άγιος Νεόφυτος (ενοριακός)
21. Άγιος Νεόφυτος (προσκυνητάρι έξω από το ναό του Αγίου Νεοφύτου, 2013)
22. Άγιος Νικήτας (κατεστραμμένο παρεκκλήσι)
23. Άγιος Νικόλαος (νέα) (ενοριακός)
24. Άγιος Νικόλαος (παλιά)
25. Άγιος Παντελεήμων (μεγάλη) (ενοριακός)
26. Άγιος Παντελεήμων (μικρή)
27. Άγιος Παρθένιος Λαμψάκου (παρεκκλήσιο ναού Αγίου Μάμαντος)
28. Άγιος Στυλιανός (ενοριακός)
29. Άγιος Χριστόδουλος Πάτμου (παρεκκλήσιο ναού Μεταμόρφωσης Ανθούπολης)
30. Αρχάγγελος Μιχαήλ (καθολικό μονής, μετόχι Κύκκου)
31. Αρχάγγελος Μιχαήλ (προσκυνητάρι)
32. Κυπρίων Αγίων (παρεκκλήσι στο ναό Αγίου Παντελεήμονος)
33. Μεταμόρφωση (προσφυγικός λυόμενος ναός, ο οποίος έχει κατεδαφιστεί)

34. Μεταμόρφωση Ανθούπολης (ενοριακός)
35. Παναγία & Άγιος Γεώργιος (σχολικός ναός)
36. Παναγία Μεσοτοπίτισσα (προσκυνητάρι στη θέση παλαιού ναού. Παρεκκλήσι ναού Αγίου Νικολάου)
37. Παναγία Χρυσοκουλουριώτισσα (παρεκκλήσι ναού Αγίας Παρασκευής)
38. Παρεκκλήσιο στρατιωτικού αεροδρομίου

ΠΑΝΑΓΙΑ ΧΡΥΣΟΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑ (ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ)

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ

Ομιλία του Διευθυντή του Κυπριακού Κέντρου Μελετών, Χρήστου Ιακώβου,
στο ΔΕ' Θεολογικό Συνέδριο, το οποίο πραγματοποιήθηκε
στις 28 Δεκεμβρίου 2013 στη Λευκωσία

Ο όρος «Αραβική Άνοιξη» χρησιμοποιήθηκε δημοσιογραφικά από το αμερικανικό περιοδικό Foreign Policy, τον Ιανουάριο του 2011, για να προσδιορίσει τις λαϊκές εξεγέρσεις στη Μέση Ανατολή, οι οποίες είχαν σκοπό την ανατροπή δικτατορικών καθεστώτων και την αντικατάστασή τους με δημοκρατικά εκλεγμένες κυβερνήσεις. Ο όρος αυτός αποτελεί υπαινιγμό προς την «Άνοιξη των Λαών», σχετικά με τις επαναστάσεις στην Ευρώπη το 1848 και ως δυτικό κατασκευάσμα αποτελεί μία από τις πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες χρησιμοποιείται αδόκιμα ένας όρος με ευρωπαϊκές ιστορικές παραστάσεις και εμπειρίες.

Μέσα στο ίδιο πλαίσιο, διάφοροι αναλυτές είδαν τις εξελίξεις στον αραβικό κόσμο ως το ιστορικά ισοδύναμο της κατάρρευσης του κομμουνισμού στην Ανατολική Ευρώπη το 1989, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι στην Ανατολική Ευρώπη ήταν καθολικό το αίτημα να υιοθετήσουν οι κοινωνίες τις δημοκρατικές δομές της δυτικής Ευρώπης.

Στην Αίγυπτο, παρά το ότι υπήρχε ρεύμα υποστηρικτών της φιλελεύθερης δημοκρατίας ανάμεσα στο κίνημα που ανέτρεψε το Μουμπάρακ, εντούτοις δεν μπόρεσε να ασκήσει μεγάλη επιρροή με αποτέλεσμα να καπελωθεί μέχρι το καλοκαίρι του 2013 από τους ισλαμιστές, οπότε το πραξικόπημα του στρατού ανέτρεψε την ακατάσχετη άνοδο και τελική κυριαρχία των ισλαμιστών.

Στην Τυνησία η εξέγερση έφερε τους ισλαμιστές στην εξουσία που συνεχίζουν με σοβαρά προβλήματα. Στη Λιβύη η εξέγερση προκάλεσε διεθνή στρατιωτική επέμβαση που επέφερε χάος και αβεβαιότητα. Στη Συρία, η αδυναμία μίας διεθνούς επέμβασης έδωσε παράταση στην κρίση με τη μορφή εμφυλίου πολέμου, με τους ισλαμιστές-σαλαφιστές να παίζουν τον κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια ανατροπής του καθεστώτος Άσαντ.

Ότι όμως ξεκίνησε ως «Αραβική Άνοιξη» για πολλές κοινωνίες της Μέσης Ανατολής έχει αρχίσει να εξελίσσεται ως κινούμενη άμμος για τους χριστιανικούς πληθυσμούς της περιοχής, οι οποίοι αποδεικνύονται τα εύκολα θύματα των πολιτικών εξελίξεων. Βεβαίως όσο εύκολο κι αν είναι να αποδώσουμε τις διώξεις Χριστιανών στην γενικότερη αναρχία που συσσωρεύουν οι εξεγέρσεις, κυρίως στην Αίγυπτο και την Συρία, εντούτοις δεν είναι η καλύτερη οπτική γωνία για να προσεγγίσει κανείς το πρόβλημα. Μία πιο επισταμένη μελέτη του θέματος και γίνεται σαφές ότι οι πρόσφατες επιθέσεις είναι μέρος μιας μεγαλύτερης πολεμικής εναντίον των Χριστιανών στη Μέση Ανατολή, μιας πολεμικής η οποία μπορεί να αναχθεί σε εξελίξεις που έλαβαν χώρα στις μουσουλμανικές κοινωνίες σε περασμένες δεκαετίες. Οι Αραβικές Εξεγέρσεις μπορεί να είναι η γενεσιουργός αιτία για μερικά ακραία περιστατικά βίας, αλλά οι ρίζες του προβλήματος είναι πολύ βαθύτερες - και το διακύβευμα είναι πολύ μεγαλύτερο από ό, τι θα περίμενε κανείς. Αυτό που βλέπουμε δεν είναι τίποτα λιγότερο από μια περιφερειακή θρησκευτική κάθαρση που σύντομα θα αποδειχθεί ότι είναι μια ιστορική καταστροφή για τους Χριστιανούς αλλά και για τους μετριοπαθείς Μουσουλμάνους.

Κατά τις αρχές του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ο χριστιανικός πληθυσμός της Μέσης Ανατολής, η οποία τότε ήταν κατά το πλείστον μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, αποτελούσε ένα σημαντικό κομμάτι στη γενικότερη δημογραφική κατανομή που έφθανε περίπου στο 20% επί του συνόλου. Σήμερα, εκατόν δηλαδή χρόνια μετά έχει συρρικνωθεί περίπου στο 4%. Αν και είναι δύσκολο να είμαστε ακριβείς, έχουν απομείνει περίπου 13 εκατομμύρια Χριστιανοί στην περιοχή και ο αριθμός αυτός ενδέχεται μειωθεί περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη την συνεχιζόμενη αποσταθεροποίηση της Συρίας και της Αιγύπτου, δύο κράτη με ιστορικά μεγάλους χριστιανικούς πληθυσμούς. Με τον σημερινό ρυθμό μείωσης, μπορεί κάλλιστα να μην υπάρχει σημαντική χριστιανική παρουσία στη Μέση Ανατολή, σε μια γενιά ή δύο.

Αυτό θα σηματοδοτήσει μια ιδιαιτέρως σημαντική πολιτιστική μεταβολή στην περιοχή. Ο Χριστιανισμός γεννήθηκε, αναπτύχθηκε και είχε μία βαθιά, διεισδυτική παρουσία στη Μέση Ανατολή για εκατοντάδες χρόνια πριν την εμφάνιση του Ισλάμ, της τρίτης δηλαδή μονοθεϊστικής θρησκείας. Στο τέταρτο και πέμπτο αιώνα, όταν δεκάδες χιλιάδες ετεροδόξων Χριστιανών αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν μια Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία που τους

θεωρούσε αιρετικούς, τα εδάφη της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής έγιναν ένα καταφύγιο για αυτούς. Κατά τα επόμενα έτη, η περιοχή έγινε το επίκεντρο της χριστιανικής θεολογίας. Στην αραβική χερσόνησο, ένας μεγάλος, ακμάζων χριστιανικός πληθυσμός διεδραμάτισε καίριο ρόλο στον επηρεασμό τής πρώιμης θεολογικής και πολιτικής ανάπτυξης του Ισλάμ. Κατά την διάρκεια της Ιεράς Εξέτασης (από τον 12ο ως τον 14ο αιώνα), οι διάφορες χριστιανικές ομάδες έβρισκαν καταφύγιο υπό τον ισλαμικό νόμο, ο οποίος χαρακτήριζε όλους τους Χριστιανούς, ανεξάρτητα από τις δογματικές διαφορές τους, ως «ανθρώπους τής Βίβλου» και τους τοποθετούσε σε μια προστατευμένη αλλά συνάμα κοινωνική θέση.

Οι πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες για τους Χριστιανούς της Μέσης Ανατολής θα αλλάξουν καθοριστικά κατά την εποχή τής αποικιοκρατίας, από τα τέλη του 19ου μέχρι και τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Λόγω του ότι τα αποικιακά μοντέλα προωθούσαν τις ιεραποστολές και έδιδαν ευδιάκριτα προνόμια στους αυτόχθονες Χριστιανούς έναντι των Μουσουλμάνων, εκλαμβάνοντας ταυτοχρόνως το Ισλάμ ως μια υπανάπτυκτη κουλτούρα που είχε ανάγκη εκσυγχρονισμού, οι πολιτικές εντάσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων ξέσπασαν σε όλη τη Μέση Ανατολή. Οι Μουσουλμάνοι είχαν την τάση να βλέπουν τους Χριστιανούς γείτονές τους ως συνένοχους στην αποικιακή καταπίεση. Οι αυτόχθονες Χριστιανοί έγιναν ο στόχος της αντιαποικιακής αντίδρασης.

Με το τέλος της αποικιοκρατίας στα μέσα του 20ου αιώνας, οι κυβερνήσεις των νέων ανεξάρτητων κρατών της Μέσης Ανατολής ενεθάρρυναν ενεργώς την έξοδο των χριστιανών πολιτών τους από την περιοχή με τη θέσπιση νόμων που περιόριζαν τα δικαιώματά τους είτε να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα ή να χτίζουν εκκλησίες. Η κατάσταση των Χριστιανών που παρέμειναν στην περιοχή επιδεινώθηκε με την άνοδο του πολιτικού Ισλάμ στις δεκαετίες του 1950 και του 1960, καθώς ομάδες όπως η Μουσουλμανική Αδελφότητα ενεθάρρυναν τους Μουσουλμάνους τής Μέσης Ανατολής να βλέπουν τον εθνικισμό και την ιθαγένεια αυστηρά μέσα από το πρίσμα τής ισλαμικής ταυτότητας. Η ειρωνεία ήταν ότι, την ίδια στιγμή, τα κοσμικά δικτατορικά καθεστώτα στη Μέση Ανατολή προσπαθούσαν να βελτιώσουν την εικόνα τους στο δυτικό κόσμο, παρουσιάζοντας τα πολιτικά τους συστήματα ως μοντέλα που προστάτευαν τις χριστιανικές μειονότητες από τους φανατικούς ισλαμιστές.

Η άνοδος του διεθνούς ισλαμισμού (τζιχαντισμού) κατά τη διάρκεια των

τελευταίων δύο δεκαετιών έκανε την πολεμική κατά των Χριστιανών ακόμη πιο πυρετώδη. Η Αλ Κάιντα εξαπολύοντας πόλεμο κατά της Δύσης υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής στο να παρουσιάζει τις συγκρούσεις ως μία ολομέτωπη εκστρατεία του Ισλάμ εναντίον του Χριστιανισμού. Το αποτέλεσμα ήταν ότι πολλοί εκ των Μουσουλμάνων της περιοχής, ακόμη και εκείνοι που δεν υποστηρίζουν την Αλ Κάιντα, πλέον φανερά πιστεύουν ότι οι Χριστιανοί τής Μέσης Ανατολής είναι όργανα είτε των δυτικών επιδρομέων εναντίον των μουσουλμάνων (όπως στην περίπτωση του Ιράκ) είτε υποστηρικτές των σκληρών και «άθεων» τυράννων και δικτατόρων (όπως στη Λιβύη, την Τυνησία, τη Συρία και την Αίγυπτο).

Οι Τζιχαντιστές αντλούν το καλύτερο παράδειγμα για την προπαγάνδα τους από την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ του 2003, την οποία παρουσιάζουν ευρέως ως μέρος μιας χριστιανικής συνωμοτικής σταυροφορίας εναντίον της θρησκείας του Ισλάμ. Ριζοσπάστες Μουσουλμάνοι υποστήριζαν με συνέπεια και επιτυχία ότι οι Χριστιανοί της χώρας ευρίσκοντο σε συνεννόηση με τον στρατό των ΗΠΑ. Το αποτέλεσμα είναι ότι τουλάχιστον 60 χριστιανικές εκκλησίες έχουν υποστεί επίθεση και πάνω από χίλιοι Χριστιανοί έχουν σκοτωθεί, αφότου ανετράπη ο Σαντάμ Χουσεΐν, πριν από έντεκα χρόνια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, σχεδόν τα δύο τρίτα των 1,5 εκατ. Χριστιανών στο Ιράκ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την χώρα κατά τα τελευταία δέκα χρόνια, πολλοί για την Συρία, όπου βρέθηκαν και πάλι υπό επίθεση.

Όταν η Συρία περιήρχετο κάτω από Γαλλικό έλεγχο, μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου το 1920, ο Χριστιανικός πληθυσμός της χώρας αποτελούσε το 30%. Σήμερα, λιγότερο από εκατόν χρόνια μετά, ο Χριστιανικός πληθυσμός έχει μειωθεί σε λιγότερο από το 10% του συνολικού πληθυσμού. Αν και αυτή η μαζική έξοδος έχει επιδεινωθεί από τον εμφύλιο πόλεμο, η πραγματική αιτία της έγκειται στην εδώ και δεκαετίες ψυχολογική αλλαγή που συνέβη σε όλη την περιοχή καθώς οι Χριστιανοί αναγνωρίζονται πλέον ως εχθροί. Ωστόσο, επειδή πολλοί Χριστιανοί τής Συρίας ήταν ένθερμοι υποστηρικτές του καθεστώτος Άσαντ - είτε γιατί οι περιουσίες τους συνδέονταν με την κυβέρνηση είτε επειδή φοβούνταν την δίωξη που μπορεί να ακολουθήσει αν ανατραπεί ο Άσαντ - ήταν εύκολο για την συριακή αντιπολίτευση να παρουσιάσει τους Χριστιανούς της χώρας ως στενούς συνεργάτες ενός καταπιεστικού καθεστώτος. Από την έναρξη του

εμφυλίου πολέμου το 2011, περισσότερες από 40 εκκλησίες υπέστησαν ζημιές ή καταστράφηκαν, πάνω από χίλιοι Χριστιανοί σκοτώθηκαν και εκατοντάδες χιλιάδες άλλοι εκτοπίστηκαν.

Η πιο μεγάλη Χριστιανική ομάδα σήμερα στη Συρία είναι αυτή των Ορθοδόξων, οι οποίοι αριθμούν περίπου δύο εκατομμύρια και θεσμικά αντιπροσωπεύονται από το Πρεσβυγενές Πατριαρχείο Αντιοχείας. Η ιστορική εξέλιξη το Πατριαρχείου, όπως και των άλλων τριών Πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Κωνσταντινουπόλεως, Ιεροσολύμων και Αλεξανδρείας), επηρεάστηκε καθοριστικά από το γεγονός ότι βρίσκεται από τον 7ο αιώνα μέσα σε πλειοψηφικό μουσουλμανικό περιβάλλον. Αυτή η πραγματικότητα το αναγκάζει εδώ και αιώνες να έχει σοβαρούς περιορισμούς στη δράση του.

Η εκλογή Άραβα Πατριάρχη, προς αντικατάσταση του Έλληνα το 1899, σηματοδότησε σε μεγάλο βαθμό την ενσωμάτωση του Πατριαρχείου στις εσωτερικές εξελίξεις της Συρίας και συνεπώς την εξάρτησή του από τις κατά καιρούς πολιτικές διακυμάνσεις, όντας θεσμός ο οποίος αντιπροσωπεύει μειονότητα. Η ελληνική παρουσία στην ανωτάτη ιεραρχία προσέδιδε κοσμοπολίτικο χαρακτήρα στο Πατριαρχείο κρατώντας το σε απόσταση από τις εσωτερικές εξελίξεις, ενώ αντιθέτως, η μετέπειτα παρουσία των Αράβων Πατριαρχών μετέτρεψε το Πατριαρχείο σε τοπικό αραβικό θεσμό.

Η προοπτική της ανατροπής του καθεστώτος Άσαντ και η αντικατάστασή του με ισλαμικό σουνιτικό χαλιφάτο μόνο φόβο και ανασφάλεια προκαλεί στις μειονότητες. Μπορεί το καθεστώς Άσαντ να υπήρξε καταπιεστικό, εντούτοις λειτούργησε προστατευτικά για τις μειονότητες, έναντι της όποιας προσπάθειας θρησκευτικής κυριαρχίας των σουνιτών στη χώρα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εξηγείται και σημαντική παρουσία των Χριστιανών στη συριακή κρατική μηχανή.

Το παράδειγμα του Ιράκ με τους Χαλδαίους Ασσυρίους Χριστιανούς, οι οποίοι αποτελούσαν, όπως και στη Συρία, μειονότητα με δεσπόζουσα οικονομική θέση και έντονη κοινωνική και πολιτική παρουσία στο Ιράκ, με την ανατροπή του καθεστώτος Σαντάμ Χουσεΐν έγιναν στόχος επιθέσεων από τους Σαλιφιστές και τα παρακλάδια της Αλ Κάιντα. Στα τελευταία ένδεκα χρόνια εκατοντάδες χιλιάδες χριστιανοί αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν από το Ιράκ, αφού οι δολοφονίες πλέον έγιναν συνηθισμένο φαινόμενο.

Οι Σαλαφιστές έχουν στηρίξει την πολιτική των διώξεων κατά των Χριστιανών της Συρίας, τους οποίους χαρακτήρισαν συνεργάτες και στυλοβάτες του καθεστώτος Άσαντ. Συνεπώς σε περίπτωση ανατροπής του καθεστώτος Άσαντ οι Χριστιανοί θα βρεθούν σε εξαιρετικά δυσμενή θέση. Ακόμη και η αδράνεια και παθητικότητα που επιδεικνύουν σήμερα οι Χριστιανοί για τον συριακό εμφύλιο πόλεμο είναι για τους Σαλαφιστές τεκμήριο ενοχής.

Το Πατριαρχείο Αντιοχείας, πιο ειδικά, θα δεχθεί μεγάλο πλήγμα αφού θα στερηθεί ενός μεγάλου μέρους του ποιμνίου του και θα απολέσει την προνομιακή θέση την οποία απελάμβανε τα τελευταία 44 χρόνια. Ο κίνδυνος εκτεταμένης συρρίκνωσης του ποιμνίου δεν είναι κάτι που αφορά αποκλειστικά το Πατριαρχείο Αντιοχείας. Προπορεύεται ήδη ιστορικά το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Κωνσταντινούπολη, του οποίου τόσο το ποίμνιο συνερικνώθη ανησυχητικά όσο και ακόμη πιο ανησυχητικό παραμένει το ενδεχόμενο μελλοντικής αποστέρησής του από κλήρο, λόγω της συνεχιζόμενης απαγόρευσης λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Το μέλλον της Ορθοδοξίας στο κόσμο του Ισλάμ είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο το οποίο θα πρέπει να συζητηθεί σε βάθος και να αναζητηθούν λύσεις οι οποίες να αντέξουν μέσα στο χρόνο.

Σε παρόμοιο πλαίσιο λειτούργησε και η δυναμική εναντίον των Χριστιανών στην Αίγυπτο, η οποία διαθέτει τον παλαιότερο και μεγαλύτερο χριστιανικό πληθυσμό της Μέσης Ανατολής. Οι Κόπτες της Αιγύπτου αποτελούν περίπου το 10% του πληθυσμού, ή περί τα οκτώ εκατομμύρια άνθρωποι. Πολλοί Χριστιανοί της Αιγύπτου, συμπεριλαμβανομένου του Κόπτη Πατριάρχη, δεν έκρυσαν την υποστήριξή τους προς το στρατιωτικό πραξικόπημα που ανέτρεψε τον υποστηριζόμενο από την Μουσουλμανική Αδελφότητα πρόεδρο από το αξίωμά του. Αυτή η υποστήριξη έχει ανοίξει τον δρόμο για αχαρακτήριστες πράξεις βίας από ορισμένους υποστηρικτές των Αδελφών Μουσουλμάνων εναντίον των χριστιανικών μειονοτήτων της χώρας.

Η τραγωδία για τους Χριστιανούς της Μέσης Ανατολής είναι προφανής. Οι ζωές, οι περιουσίες και οι λατρευτικοί τους χώροι ευρίσκονται σε διαρκή κίνδυνο. Εκδιώκονται από τις πατρογονικές τους εστίες και αναγκάζονται να φύγουν ως πρόσφυγες σε γειτονικές χώρες όπου είναι, σε πολλές περιπτώσεις, εξίσου ανεπιθύμητοι. Αλλά, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το

Ξερίζωμα των Χριστιανών της περιοχής αποτελεί επίσης μια καταστροφή και για τους Μουσουλμάνους. Είναι αυτοί στους οποίους θα μείνει το έργο της οικοδόμησης μιας πιο ανεκτικής και δημοκρατικής(;) κοινωνίας στον απόηχο αυτών των βαρβαροτήτων. Σήμερα οι τζιχαντιστές αφαιρούν το είδος του πλουραλισμού που αποτελεί το θεμέλιο για κάθε πραγματικά δημοκρατική δημόσια ζωή. Ένα από τα συνθήματα της Αραβικής Άνοιξης ήταν ότι οι πολίτες θέλουν να βάλουν τέλος στην τυραννία. Αλλά, ο μόνος διαρκής εγγυητής των πολιτικών δικαιωμάτων είναι το είδος της κοινωνικής και θρησκευτικής πολυμορφίας που οι ριζοσπάστες Μουσουλμάνοι της περιοχής βρίσκονται στην διαδικασία να εξαλείψουν.

**Ο ελληνορθόδοξος
Μητροπολίτης Χαλεπίου Παύλος**

**Ο συρορθόδοξος Μητροπολίτης
Χαλεπίου Γιοχάνα Ιμπραχίμ**

Αμφότεροι απήχθησαν από την Αλ Καϊντα τον Απρίλιο του 2013 και πιθανότατα δολοφονήθηκαν κατά τρόπο εγκληματικό. Οι χριστιανικοί λαοί της Ευρώπης αντέδρασαν χλιαρά με τυπικές ανακοινώσεις διαμαρτυρίας. Ίσχυσαν και πάλι οι προφητικοί λόγοι του Ιησού:

«ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσι βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς» (Ματθ.13, 15).

«...ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξη λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ» (Ιωάν. 16, 2). «Ἐρχεται ὥρα κατὰ τὴν ὁποία κάθε διώκτης σας πού θά σᾶς δολοφονεῖ, θα νομίζει ὅτι ὄχι μόνο δεν κάνει ἐγκλημα, ἀλλά ὅτι μέ τόν φόνο αὐτό προσφέρει λατρεία στον Θεό.

Ο Μακαριώτατος μίλησε μαζί με τον Μητροπολίτη Παύλο τρεις μόνο μέρες πριν από την απαγωγή του και του εξέφρασε την αγάπη του και την προθυμία του να τον βοηθήσει παντοιοτρόπως.

ΤΟ «ΦΟΒΕΡΟΝ» ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ

Διαβάζοντας κανείς το κεφάλαιο «Περί του έργου του πνευματικού πατρός», από το βιβλίο του Αρχιμ. Σωφρονίου «Περί Προσευχής», διαπιστώνει την ουσία, το μεγαλείο και το κοπιαστικό της πνευματικής πατρότητας. Αν και το κεφάλαιο αναφέρεται, ουσιαστικά, στους πνευματικούς πατέρες, η ανάλυση του θέματος προεκτείνεται και στους ανθρώπους που απευθύνονται σ' αυτούς ζητώντας «λόγο Θεού».

«Το έργο του πνευματικού είναι φοβερόν», κατά τον όσιο Γέροντα, διότι τα όποια «λάθη» θα στερήσουν τους ανθρώπους από τη γνώση της χάριτος, όπως και, αν γίνεται το έργο κατά την Ορθόδοξη παράδοση και διδασκαλία, θα οδηγήσει στη γνώση της «οδού του Κυρίου».

Βέβαια, ο πνευματικός από μόνος του δεν μπορεί να βοηθήσει, αν ο άνθρωπος που προσέρχεται σ' αυτόν δεν ζητά με πόθο να γνωρίσει το θέλημα του Θεού, να το ακολουθήσει και να το βιώσει.

Η αποκάλυψη του θελήματος του Θεού για τον κάθε άνθρωπο έχει κάποιες προϋποθέσεις, αφού η αποκάλυψη δεν είναι ανακάλυψη. Ο πνευματικός θα πρέπει, κατά τον π. Σωφρόνιο, να προσεύχεται ώστε να τον φωτίσει το άγιο Πνεύμα και να πει αυτό τον λόγο που θα αποβεί σωτήριος για τον άνθρωπο. Κι ο άνθρωπος, να είναι έτοιμος να εφαρμόσει το λόγο του πνευματικού ως προερχόμενο από τον Θεό.

Τα πιο πάνω δεν είναι «μαγικοί τρόποι σωτηρίας», όπου αδρανοποιείται η ανθρώπινη θέληση. Αντιθέτως, η ανθρώπινη επιθυμία για γνώση του θελήματος του Θεού ενεργοποιεί τη θέληση, ώστε να είναι δεκτική της αποκάλυψης, με όποιο κόστος και αν συνοδεύεται.

Όμως, από την πείρα γνωρίζουμε ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων δεν επιθυμεί να γνωρίσει τι ο Θεός θέλει από αυτούς ούτε να αρνηθούν το «ίδιον

θέλημα», τις αντιλήψεις και τις πεποιθήσεις τους για χάρη μιας ανώτερης ζωής. Γι' αυτό και ζητούν από τους πνευματικούς να τους πουν όχι «λόγον Κυρίου» αλλά «λόγον δικό τους», που να εναρμονίζεται με τις επιθυμίες και τη λογική τους. Έτσι, η όποια προσευχή του πνευματικού για να αποκαλύψει το θέλημά Του για το συγκεκριμένο πρόσωπο αποβαίνει μάταιη. Τότε, ο λόγος του προέρχεται από τη δική του ανθρώπινη γνώση κι όχι από τον φωτισμό του αγίου Πνεύματος. «Βεβαίως, τούτο μακράν απέχει του ζητουμένου αφ' ημών εν τοις μυστηρίοις της Εκκλησίας», όπως σημειώνει ο σύγχρονος Πατέρας της Εκκλησίας.

Είναι, πράγματι, «φοβερόν το έργο του πνευματικού». Είναι όμως και φοβερό να ζούμε για χρόνια μέσα στην Εκκλησία και ν' αγνοούμε το πνεύμα της. Γιατί χωρίς αληθινή μετάνοια, συντριβή καρδιάς, ταπείνωση και αγάπη, καμία γνώση Θεού δεν μπορούμε να έχουμε, ακόμα κι αν οι πνευματικοί μας πατέρες είναι μεγάλοι άγιοι. Ούτε η παρουσία και ο λόγος του Ιησού δεν άλλαξε τους σκληρούς Φαρισαίους.

Εκεί, όμως, που εναρμονίζεται η εκζήτηση του θείου φωτισμού από τον πνευματικό και η ειλικρίνεια για τη γνώση του από τον άνθρωπο, υπάρχει η ανάπαυση του Θεού, η χαρά και η δύναμή Του, έτσι ώστε να βιώνεται ζωντανά η «εντός ημών Βασιλεία».

Πιστεύω ότι προς αυτή την κατεύθυνση οφείλουμε σθεναρώς να αγωνιζόμεθα, θέτοντας ως βάση την ταπεινοφροσύνη και την αληθινή μετάνοια. Εφαρμόζοντας στη ζωή μας την ωραία απάντηση του Σαμουήλ προς τον Θεό **«λάλει, Κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου»**. (Βασιλειών Γ' 9).

ΤΟ ΚΗ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

ΦΡΙΞΟΥ Γ. ΚΛΕΑΝΘΟΥΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ,
ΤΕΛΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Γ' ΜΕΡΟΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 356 ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ

Η Χριστιανική Ένωση Κυπρίων Επιστημόνων (ΧΕΚΕ) διοργάνωσε, την Κυριακή, 19 Ιανουαρίου 2014, στην κατάμεστη Αίθουσα Εκδηλώσεων του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου Αγλαντζιάς, το ΚΗ' Συνέδριό της, με θέμα *«Εναισθητοποίηση της Οικογένειας και του Σχολείου στη διαχείριση της πολυμορφίας των προβλημάτων αγωγής».*

Η τρίτη κατά σειρά εισήγηση τού συνεδρίου μας έγινε από τον **Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μεσαορίας κύριο Γρηγόριο με θέμα:**
**Η συμβολή της Εκκλησίας
στην εναισθητοποίηση των παραγόντων διαχείρισης
των προβλημάτων των νέων**

Το κείμενο τού Θεοφιλεστάτου έχει ως ακολούθως:

Θέλω, ευθύς εξ αρχής, να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την πρόσκληση να παραστώ και να είμαι ένας εκ των εισηγητών του ΚΗ' Συνεδρίου της Χ.Ε.Κ.Ε.

Η συμμετοχή με εισήγηση σε Συνέδριο είναι ευκαιρία και πρόκληση για το μελετητή να ερευνήσει τα πράγματα και να αναπτύξει προβληματισμούς και να εξάγει τα δικά του συμπεράσματα ενώπιον ακροατηρίου, σύμφωνα με τα τρέχοντα ζητήματα που αφορούν το κοινωνικό γίνεσθαι, και να

διαλεχτεί με τους συνέδρους.

Το ακροατήριο, άλλοτε είναι πολύ ειδικό και άλλοτε ποικίλλει, ένεκα διαφορετικών ειδικοτήτων. Νομίζω στη σημερινή μας σύναξη συμβαίνει το δεύτερο. Και τούτο εξηγείται και από τον σκοπό της ιδρύσεως της Χ.Ε.Κ.Ε. Με τα ετήσια Συνέδρια απευθύνεται σε ειδικούς, αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Ταυτόχρονα, συνδέει αρμονικά τα μέλη της, τα οποία προέρχονται από διάφορα επιστημονικά πεδία. Συνεπώς, έχει την ευχέρεια να αγγίζει με επιτυχία θέματα που ενδιαφέρουν ευρύτερα την κοινωνία των πολιτών και την καθημερινότητα των ανθρώπων.

Οι λύσεις ή καλύτερα οι προτάσεις για λύση των ζητημάτων και οι δρόμοι που ανοίγονται είναι κάτω από το πρίσμα της πορείας ζωής που εκφράζεται δια της εφαρμογής του ιερού Ευαγγελίου και της καθόλου Παραδόσεως της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Με τα επιστημονικά συνέδρια η Χ.Ε.Κ.Ε. απαντά σε πολυσήμαντα και επίκαιρα θέματα, για τα οποία συζητά με τόλμη και προσφέρει τροφή για περαιτέρω προβληματισμό σε ουσιώδη ζητήματα, όπως το σημερινό. Δηλ. την ανάγκη για εξεύρεση τρόπων ευαισθητοποίησης και συστράτευσης των γονέων, της οικογένειας, των διδασκάλων, του σχολείου και άλλων παραγόντων της κοινωνίας στην αντιμετώπιση των πολλών και ποικίλων ζητημάτων αγωγής, και ασφαλώς όχι μόνο, που αφορούν σήμερα τους νέους της πατρίδας μας.

Επιτρέψατε μου να ομολογήσω ότι αυτή την αντίληψη άρχισα να τη διαμορφώνω με την παρακολούθηση των Συνεδρίων της Χ.Ε.Κ.Ε., σχεδόν από την ίδρυσή της. Παρά το κοινότυπο της εικόνας, που μόλις περιέγραψα, χαίρω που σήμερα μου δώσατε την ευκαιρία, με τη χάρη του Θεού, να εκφράσω και δημόσια τη σκέψη μου.

Έτσι, λοιπόν, εάν υπάρχει κάτι που θέλω να κρατήσετε σήμερα από εκείνα που θα ακουστούν στα επόμενα λεπτά, είναι μόνο μια λέξη: Αντίσταση σε όλα εκείνα που αναστέλλουν την πορεία μας προς τα εμπρός!

Το δικό μου θέμα πιστεύω ότι έρχεται να αγκαλιάσει όλα όσα ακούστηκαν από τους εκλεκτούς ομιλητές που προηγήθηκαν, την κα Κλαίρη Αγγελίδου, πρώην Υπουργό Παιδείας, και τον Καθηγητή Δρα Παύλο Κυμίση. Διότι όσα ακούσαμε είχαν το άρωμα της αγάπης, της εμπιστοσύνης και της ευαισθησίας

ενός χριστιανού, ο οποίος πιστεύει στον Ιησού Χριστό και προσπαθεί να βιώνει το θέλημα του Θεού, σύμφωνα με το ιερό Ευαγγέλιο, στοιχεία απαραίτητα και τα οποία συμβάλλουν τα μέγιστα και θα πρέπει να διακατέχουν τους ευαισθητοποιημένους παράγοντες διαχείρισης των προβλημάτων των νέων. Όταν αναφέρομαι σε παράγοντες, εννοώ κυρίως τους γονείς-οικογένεια και το διδάσκαλο-σχολείο όλων των βαθμίδων.

Στο προκείμενο μας ενδιαφέρει, και ασφαλώς αναμένει κανείς να ακούσει, το πώς συμβάλλει η Εκκλησία στην ευαισθητοποίηση των παραγόντων διαχείρισης των ζητημάτων που αφορούν τους νέους.

Όπως είναι γνωστό, στον όρο Εκκλησία προσδίδουμε πολλές ερμηνείες, όπως ναός, διοίκηση, ιεραρχία, «κιβωτός της σωτηρίας», «Ίατρείον πνευματικόν»¹, «διδασκαλείον»², πλήρωμα των πιστών, σώμα του Χριστού³ παρατεινόμενο στους αιώνες η Εκκλησία. Οι όροι αυτοί φανερώνουν ότι δρα με στοργή, κατανόηση και, επιστέγασμα πάντων, με αγάπη προς τον άνθρωπο. Για το Χριστιανό πηγή όλων αυτών των αγαθών, με κορυφαία την αγάπη, δεν είναι άλλη από τον Πανάγιο Τριαδικό Θεό. Σύμφωνα με τον Ευαγγελιστή Ιωάννη «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν»⁴.

Η συμβολή της Εκκλησίας κινείται στη σφαίρα των πνευματικών, αλλά και των υλικών στοιχείων, γιατί, σύμφωνα με το Γρηγόριο Νύσσης, ο άνθρωπος είναι «μεθόριος»⁵ του πνευματικού και υλικού κόσμου. Η χρήση όλων των μέσων της θείας χάριτος είναι απαραίτητη για να ευαισθητοποιήσει, να προξενήσει πρώτα την ενδοσκόπηση, την αυτοκριτική ή με άλλα λόγια την «αυτομεμψία», για την οποία μιλούν οι ασκητές της Εκκλησίας. Με προοπτική όλα αυτά να συμβάλλουν στη μεταμέλεια και την επιστροφή στους πατρικούς κόλπους, χρειάζεται συστηματική προσπάθεια για αποφυγή των λαθών του παρελθόντος και να διανοίγεται προοπτική ενός ελπιδοφόρου μέλλοντος για τη νεότητα και την ανθρωπότητα εν γένει.

1 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α΄: PG 53, 22.

2 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α΄: PG 53, 22.

3 Πρβλ. Γρηγορίου Θεολόγου, Ἐπιστολή ΜΑ΄: PG 37, 84C : «Πάσης μὲν οὖν Ἐκκλησίας φροντιστέον ὡς Χριστοῦ σώματος».

4 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α΄: PG 53, 22.

5 «... ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ δύο φύσεων οὐσα μεθόριος, ὧν ἡ μὲν ἀσώματός ἐστι καὶ νοερά καὶ ἀκήρατος ἡ δὲ ἕτερα σωματικὴ καὶ ὑλώδης καὶ ἄλογος, ἐπειδὴν τάχιστα τῆς πρὸς τὸν παχύν τε καὶ γεώδη βίον σχέσεως». Γρηγορίου Νύσσης, Ἐξήγησις εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, Ὁμιλία 11: PG 44, 1009A.

Επιπρόσθετα, προσευχόμενη η Εκκλησία, διακαώς επιθυμεί την ενδυνάμωση της διάθεσης για εγρήγορση και εντατικοποίηση του αγώνα για την απόκτηση των αρετών. Ακόμη δια των λειτουργιών της, και να μου επιτραπεί να σημειώσω εδώ ότι επιμελώς δεν αναφέρομαι σε «εκπροσώπους της Εκκλησίας», αλλά σε λειτουργούς, διότι κληρικοί και λαϊκοί που διακονούμε στην Εκκλησία είμαστε λειτουργοί, είτε λειτουργοί και οικονόμοι των Μυστηρίων του Θεού, δηλ. της ειδικής ιεροσύνης⁶, είτε ευρύτερα ως Χριστιανοί προσφέρουμε έργο χάριν των ανθρώπων, δηλ. της γενικής ιεροσύνης, «βασιλείον Ἰεράτευμα»⁷. Καλείται, λοιπόν, η Εκκλησία να πλησιάσει τους ανθρώπους και να τους υπενθυμίσει ότι η Εκκλησία είναι μητέρα και ότι η μεγάλη αγκαλιά της μας χωράει όλους, όταν και εφόσον εμείς θέλουμε και αποφασίζουμε συνειδητά να βιώσουμε τη στοργή και τη ζεστασιά της μητρικής της αγκάλης. Στην Εκκλησία ο άνθρωπος θα βρει την πραγματική ελευθερία, την οποία, σύμφωνα με τον Ιερό Χρυσόστομο, βιώνει «μόνο ὁ ἐν Χριστῷ ζῶν», και τούτο διότι «μόνος ἐστὶν ἐλεύθερος καὶ μόνος ἄρχων καὶ τῶν βασιλέων βασιλικώτερος, ὁ τῶν παθῶν ἀπηλλαγμένος»⁸.

Στην πορεία της ευαισθητοποίησης του ανθρώπου από τη μητέρα Εκκλησία χρειάζεται μετάνοια, κάθαρση, φωτισμός και πνευματική εργασία, κόπος και άσκηση για την απόκτηση των αρετών. Χωρίς κόπο τίποτα δεν κατορθώνεται, παρά το αντίθετο που βοούν οι σειρήνες «του κόσμου τούτου».

Η Εκκλησία από την πρώτη στιγμή της φανέρωσής της στον κόσμο στο πρόσωπο του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού, κηρύσσει τη μετάνοια του ανθρώπου και την επιστροφή στο «ἀρχαῖον κάλλος», με θέληση και ελεύθερη απόφαση, διότι «ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασταὶ ἄρπάζουσιν αὐτήν»⁹. Το «βιάζεται» δεν αναφέρεται στη Βασιλεία των Ουρανῶν, αλλά στον τρόπο με τον οποίο μπορεί ο άνθρωπος να γίνει μέτοχος αυτής, της χαράς και της σωτηρίας.

Η ευαισθητοποίηση των ανθρώπων για τα μεγάλα ιδανικά, σύμφωνα με την παγκόσμια ιστορία, άλλοτε μειώνεται δραματικά και άλλοτε

6 Ο Ιερός Χρυσόστομος υπενθυμίζει ότι ο πιστός «τά καθ' ἑαυτὸν μεριμνᾷ, ὁ δὲ προεστὼς τῶν πάντων». Βλ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὸ «Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις...»: PG 56, 276.

7 Α' Πέτρου 2, 9.

8 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

9 Ματθ. 11, 12.

αναπτύσσεται παρηγορητικά. Στη δεύτερη περίπτωση ξυπνούν οι μηχανισμοί που έχει ενδόμυχα ο άνθρωπος, με τους οποίους αναπτύσσει την κρίση, την αγωνιστικότητα, την προβλεπτικότητα και πάνω από όλα εφοδιάζεται με τις αρετές της αγάπης και της ταπείνωσης.

Στη Θεολογία μιλούμε για την εξ υποκειμένου και την εξ αντικειμένου σωτηρία. Το θέμα απασχολεί τον Απ. Παύλο στην προς Ρωμαίους Επιστολή, στην οποία αναφέρει ότι «ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῆ»¹⁰. Οι χριστιανοί έχουν την ειδική εν Χριστῷ πορεία, δια του Βαπτίσματος και του Χρίσματος. Όλοι όμως οι άνθρωποι από την κατασκευή τους από το Δημιουργό έχουν τη σφραγίδα του Θεού. Άρα η σωτηρία είναι για όλη την ανθρωπότητα.

Η Εκκλησία, η οποία κατά τον Ιερό Χρυσόστομο είναι «μήτηρ πάντων»¹¹, καλείται από τη φύση τῆς αποστολῆς της, ως μάνα στοργική, να ευαισθητοποιήσει επί του προκειμένου τους χριστιανούς γονεῖς και την οικογένεια, τους χριστιανούς λειτουργούς της παιδείας και να υποβοηθήσει στην εκπαιδευτική διαδικασία με ποικίλους τρόπους.

Το έργο αυτό θα πρέπει να το επιτελεί η μητέρα Εκκλησία με διάκριση, πρόγραμμα και ένθεο ζήλο, αλλά και οι άλλοι δύο παράγοντες (γονεῖς - οικογένεια και διδάσκαλοι - σχολείο) να αισθάνονται ότι κι αυτοί με την πίστη τους στο Χριστό, με το ιερό έργο που ανέλαβαν να επιτελέσουν για χάριν των νέων, είναι και οι ίδιοι Εκκλησία.

Ακολουθῶς θα αναλύσουμε τα τρία σημεία:

Α) Με διάκριση και αγάπη. Η Εκκλησία βλέπει τις ανάγκες, τις προϋποθέσεις, αλλά και τη διάθεση των ανθρώπων, γονέων και διδασκάλων, που ο καθένας τους οφείλει να ανταποκριθεί επάξια στο δικό του ρόλο και αποστολή, αναλαμβάνοντας τη διαχείριση των διαφόρων προβλημάτων και ειδικά της αγωγῆς των νέων. Θα επιτύχει η προσπάθεια αυτή, εάν υπάρχει συνείδηση ότι και οι νέοι είναι μέλη τίμια του σώματος της Εκκλησίας με κεφαλή τον Ιησὺ Χριστό.

Β) Με πρόγραμμα και σχεδιασμό για το μέλλον. Χρειάζεται αξιοποίηση ὅλης της εμπειρίας των 2.000 ετών της Εκκλησίας εντός του κόσμου.

10 Ρωμ. 2, 14.

11 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

Ταυτόχρονα, χρειάζεται ωφέλιμη χρήση των σύγχρονων μέσων προσέγγισης των νέων, καθώς επίσης και πρόληψης, αλλά και ενημέρωσης των παραγόντων που έχουν την ευθύνη της αγωγής των νέων. Εδώ μπορούν να λεχθούν πάρα πολλά όσον αφορά το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας, διότι είναι γνωστά πολλά από τους ειδικούς παλαιοντολόγους, τους ιστορικούς, τους παιδαγωγούς και τους τεχνολόγους. Η κάθε εποχή έχει να προσφέρει τα δικά της επιτεύγματα. Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι ότι η Εκκλησία μεταχειρίζεται όλα τα προσφερόμενα μέσα που προάγουν τον πολιτισμό και καλλιεργούν την προσωπικότητα του νέου ως ψυχοσωματική οντότητα. Δεν περιορίζεται στα εξωτερικά στοιχεία της εποχής. Αντίθετα, τα προσλαμβάνει και τα εφαρμόζει με προοπτική την πρόοδο και την πνευματική τελείωση του ανθρώπου.

Γ) Με ένθεο ζήλο. Εδώ βρίσκεται το όλως άλλο της αποστολής των λειτουργών της Εκκλησίας. Αυτή η ιδιοπροσωπία είναι που κάνει τη διαφορά. Βέβαια, για να την κατανοήσει κανείς, πέρα και ανεξάρτητα από την προσωπική του ηθική κατάσταση, θα πρέπει να βιώσει ως προσωπική εμπειρία τον ένθεο ζήλο παράλληλα με την καθαρή ομολογία της Πίστεως.

Τότε, παρά τα λάθη του ως άνθρωπος που ζει μέσα στον κόσμο, με τον ένθεο ζήλο, την ταπεινώση και την αγάπη στο έργο και την αποστολή της Εκκλησίας, μπορεί να παρέχει την ευλογία και τον αγιασμό στον άνθρωπο.

Έχω τη γνώμη ότι χωρίς τα ανωτέρω που επισημάναμε, θα αποτύχουμε για ακόμη μια φορά. Ίσως κι αυτό ήταν χρήσιμο να συμβεί στο πρόσφατο παρελθόν, μήπως έτσι ταπεινωθούμε, κι όλοι μας επιστρέψουμε «εις εαυτόν». Προς την κατεύθυνση αυτή ας παρακαλέσουμε τον Πανάγιο Θεό να μας επισκιάσει η άνωθεν Σοφία και όχι μόνο η του κόσμου σοφία και γνώση.

Νομίζω είναι αντιληπτό ότι, όταν επικρατεί ο φαινομενικά ένθεος ζήλος, ο οποίος κρύβει επιμελώς τον έσω αθεόφοβο χαρακτήρα, τότε το έργο του ανθρώπου φαίνεται να αναπτύσσεται, να διευρύνεται και ενδεχομένως να γοητεύει, αλλά στο τέλος, εάν έχει την υπομονή κάποιος, κατανοεί την κενότητα των κόπων. Κοπιάζει χωρίς ωφέλεια πνευματική στον εαυτό του και προς τους άλλους.

Εντούτοις, η Εκκλησία με το άρωμα της αυθεντικότητας, της καθαρής σκέψης και το όραμα πορείας μπορεί να συμβάλει σε πολλά επίπεδα, άλλοτε υλικά και άλλοτε πνευματικά. Η Εκκλησία γνωρίζει πολύ περισσότερα από

ό,τι εμείς, αφού είναι το όλως άλλο μέσα στο μάταιο τούτο κόσμο. Το δήλωσε με ενάργεια ο ίδιος ο Χριστός «ή βασιλεία ή ἔμη οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου»¹². Και τούτο διότι η Εκκλησία φωτίζεται, αγιάζεται και περιφρουρείται από το Πανάγιο Πνεύμα και όχι «ἐξ ἀνθρώπων».

Όποτε, λοιπόν, προσπαθούμε να γίνουμε αρεστοί στους ανθρώπους όχι με ένθεο ζήλο, αλλά με κοσμικό φρόνημα, ματαιοπονούμε. Δε μειώνεται η Εκκλησία, απλώς εμείς εργαζόμαστε χωρίς προοπτική.

Ο άνθρωπος που έχει αυξημένη αίσθηση ευθύνης και καλοπροαίρετα βιώνει τη χριστιανική εμπειρία και Παράδοση της Εκκλησίας αντιλαμβάνεται εύκολα και την αγιαστική και φωτιστική παρουσία του Αγίου Πνεύματος στη ζωή του. Αυτός είναι ο αγωνιστής άνθρωπος, που έχει συνείδηση «ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἢ πάλῃ πρὸς αἶμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις»¹³.

Για τον πιστό άνθρωπο το σπουδαιότερο παιδευτήριο για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του είναι η Εκκλησία. Η κατεξοχήν αγωγή συντελείται μέσα στην Εκκλησία και ό,τι την συναποτελεί. Μέσα από την πίστη και την παράδοση, τη μελέτη των ιερών Γραφών και των κειμένων των Πατέρων και Διδασκάλων. Πρωτίστως, μέσα από τη μετοχή του στα Μυστήρια της Εκκλησίας μας, ο άνθρωπος καλλιεργεί την προσωπικότητά του και πολλαπλασιάζει τα χαρίσματα του Θεού, που από την κατασκευή του ο άνθρωπος τα φέρει αποτυπωμένα στην οντότητά του.

Ο Ιερός Χρυσόστομος θεωρεί την αυθεντική παιδεία ως «μετάληψιν αγιότητος»¹⁴. Η παιδεία είναι ιερή υπόθεση. Θα πρέπει όλοι οι παράγοντες έτσι να την αντιμετωπίζουν, βοηθώντας τους νέους να προχωρήσουν στο μέλλον ευτυχισμένοι και δημιουργικοί.

Χρειάζεται δέος και από πλευράς των γονέων, για να εμφυσήσουν διαχρονικές αρχές και ηθικές αξίες στα παιδιά τους από την πρώτη στιγμή

12 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

13 Ἐφεσίους, 6, 12.

14 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Πρὸς Ἑβραίους, Ὁμιλία ΚΘ': P.G. 63, 205. Η αγιότητα, σύμφωνα με τον Ἅγιο Ἰωάννη το Χρυσόστομο, αποτελεί το πλήρωμα της κατὰ Χριστὸν παιδείας του ἀνθρώπου. Ἀκόμη, ο ἴδιος ἱερός Πατέρας, τὴν παιδεία τὴ θεωρεῖ «γυμνασία».

που θα δουν το φως του κόσμου τούτου¹⁵. Οι ειδικοί πλέον παραδέχονται ότι ο άνθρωπος ήδη από την εμβρυϊκή του ηλικία αποκτά εμπειρίες θετικές ή αρνητικές, ευχάριστες ή δυσάρεστες.

Είναι σημαντικές οι ευχές της Εκκλησίας, στο Μυστήριο του Γάμου προς τους συζύγους και μέλλοντες γονείς: «... δός τῇ παιδίσκη ταύτῃ ἐν πᾶσιν ὑποταγῆναι τῷ ἀνδρί, καὶ τὸν δοῦλον σου τοῦτον εἶναι εἰς κεφαλὴν τῆς γυναικός, ὅπως βιώσωσι κατὰ τὸ θέλημά σου»¹⁶. Στη συζυγική και οικογενειακή στέγη, για να επισκιάζει το θέλημα του Θεού, χρειάζεται αρμονία ψυχών και σωμάτων. Χρειάζεται «τὴν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης»¹⁷, ταπείνωση και διατήρηση των διακριτῶν ρόλων ὄλων των προσώπων μέσα στην οικογένεια. Ακόμη η Εκκλησία εὐχεται στους συζύγους και μέλλοντες γονείς: «τὴν ἐπὶ τέκνοις χάριν»¹⁸, «καλλιτεκνίαν»¹⁹ και «εὐτεκνίας ἀπόλαυσιν»²⁰ και οι γονεῖς ζητοῦν την ευλογία του Θεού και στη σχέση μεταξύ τους και στα παιδιά τους.

Εάν σε κάθε στιγμή της ζωῆς του ἀνθρώπου το καλύτερο μάθημα εἶναι το προσωπικό παράδειγμα²¹, αυτό χρειάζεται πρώτα ἀπὸ τους γονεῖς και κατόπιν τους διδασκάλους και κατ' ἐπέκταση ἀπὸ τον καθένα μας και ιδιαίτερα ἀπὸ εμάς τους λειτουργούς της Εκκλησίας. Δεν αποποιούμεθα των ευθυνῶν και των ευλογιῶν. Βοηθήστε μας κι εσεῖς με τις προσευχές σας και την εποικοδομητική συνεργασία μαζί μας.

Χωρίς ἀμφιβολία, ὁμως, για να ζήσουν οι ἀνθρωποι σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, χρειάζεται υπέρβαση του «εγώ» και συνάντηση στο «εμεῖς». Η σχέση των συζύγων, των γονέων με τα παιδιά τους, των διδασκάλων με τους μαθητές και των μαθητῶν με τους διδασκάλους εἶναι μια δοκιμὴ για

15 Προτρέπει, με ἀγάπη τους γονεῖς, ο Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, πῶς να αναθρέψουν τα παιδιά τους. Γράφει χαρακτηριστικά: «Δέν παύω νά σᾶς παροτρύνω καί νά σᾶς παρακαλῶ καί νά σᾶς ἐξορκίζω: πρό παντός ἄλλου ἀναθρέψατε μέ τόν κατάλληλο τρόπο τά παιδιά σας» (Δ. Ι. Μωραΐτου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου {Παιδαγωγικά} περί κενοδοξίας καί ὅπως δεῖ τους γονεῖς ἀνατρέφειν τά τέκνα. Ἐν Ἀθήναις 1940, Βιβλιοθήκη «Παπύρου» 95, 19).

16 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

17 Αὐτόθι, σελ. 109.

18 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

19 Αὐτόθι, σελ. 112.

20 Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

21 Ο Ἱερός Χρυσόστομος ἐπισημαίνει «Τόν δέ παιδεύοντα, οὐ διά ρημάτων μόνον, ἀλλά διά πραγμάτων παιδεύειν χρή» (Ε.Π.Ε.14,554).

αυτή την υπέρβαση.

Ο κύκλος του κοινωνικού γίγνεσθαι, που ήδη ξεκίνησε μετά το 2010 με 2011, μπορεί να χαρακτηριστεί ως σεισμός με συνεχείς και έντονες μετασεισμικές δονήσεις. Οι δονήσεις αυτές έχουν εκθεμελιώσει στερεότυπα δεκαετιών με πολλά «δήθεν» και υποκρισίες και άλλες ακαταστασίες. Όλα αυτά κούρασαν και σύγχυσαν τον προσανατολισμό των νέων.

Πιστεύω ακράδαντα ότι είναι ταυτόχρονα και η ανατολή μιας νέας γενεάς που τώρα κυφορείται και σιγά-σιγά θα σπαργανώνεται μέσα στα μεταβατικά πλαίσια της εποχής μας. Τα αποτελέσματα της γενεάς αυτής θα φανούν κα θα αποτιμηθούν τα επόμενα 30 με 40 έτη.

Παρόμοια ζητήματα απασχολούν σε κάθε εποχή τους ανθρώπους, όταν βρίσκονται ενώπιον μεγάλων αλλαγών και μεταβολών των παραδεδομένων. Π.χ. αν διαβάσει κανείς δημοσιεύματα, ακόμη και επιστημονικών εντύπων του 1901 με 1904, θα αντιληφθεί αμέσως την αγωνία, την προσδοκία, αλλά και το φόβο για το τι καινούριο θα εισβάλει στην καθημερινότητα των ανθρώπων του 20^{ου} αιώνα!

Το Millennium το ενθυμούνται οι παλαιότεροι! Η προσδοκία του 21^{ου} αιώνα. Έφερε σχεδόν παρόμοιες εικόνες ζωγραφισμένες στις ψυχές των ανθρώπων, αλλά και στις σχέσεις των ανθρώπων. Ιδιαίτερα στις ψυχές και τους χαρακτήρες των νέων ανθρώπων.

Μέχρι που ήρθαν οι σεισμοί της οικονομικής και ηθικής ύφεσης. Έπεσαν μαζί και τα τείχη των κάποιων «ηθικών αξιών», αφού για κάμποσο καιρό κάλπαζε η υπεραξία του χρήματος και του πάσης φύσεως κέρδους, δηλ. η εν ψυχρώ επιμέτρηση του ανθρώπου με το τι «έχει» αντί του ποιος «είναι». Τότε, η λάβα από το ηφαιστειο της αλαζονείας και της πλεονεξίας, η οποία είναι ειδωλολατρία κατά τον Απόστολο Παύλο²², χύθηκε παντού καίγοντας τους φαινομενικά πνευματικούς ανθρώπους.

Οι κατά δόκηση πνευματικοί άνθρωποι είτε προέρχονται από τον χώρο της κουλτούρας είτε από το χώρο της Εκκλησίας, και οι δύο έχουν κοινό παρονομαστή το κοσμικό φρόνημα.

Η κατασπάραξη της «πατρικής ουσίας», ως αλαζονική απόφαση, απερισκεψία και πλεονεξία, οδηγεί νομοτελειακά στο χορτασμό όχι από τα

22 Πρβλ. Κολ. 3, 5.

ψυχία που πέφτουν από τα τραπέζια των κυρίων, αλλά από τα ξυλοκέρατα της απομόνωσης, της εξορίας και της απώλειας της πατρικής οικίας. Δεν παραμένει μόνο ως εικόνα στο ιερό Ευαγγέλιο, αλλά εφαρμόζεται δυστυχώς σε κάθε εποχή.

Το ερώτημα είναι απέναντί μας. Τι κάνουμε τώρα; Όλα τείνουν να μας απογοητεύσουν και αρκετοί αδελφοί μας δεν το αποφεύγουν και φθάνουν στην κατάθλιψη και το θάνατο.

Εμείς προτείνουμε αντίσταση! Ο καθένας από εμάς καλούμαστε να αντισταθούμε, για να γίνουμε καλύτεροι. Αντίσταση απέναντι στις αρχές, τις εξουσίες «τούς κοσμοκράτορες τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου»²³. Μεταμέλεια, λοιπόν, για τον πρότερο βίο.

Καλείται ο καθένας μας, ως ευαίσθητοποιημένος άνθρωπος, να γίνει περισσότερο αυθεντικός, τίμιος και ταπεινός²⁴. Ο λειτουργός της Εκκλησίας, από όποια θέση διακονεί, να είναι όντως λειτουργός των Μυστηρίων και διάκονος των αδελφών του για να μεταλαμπαδεύει στον κόσμο «Φως Χριστού» και όχι σκότος, που τείνει να κυριαρχήσει όπου ο άνθρωπος ταλανίζεται μέσα στην ιδιοτέλεια και τον εγωισμό²⁵.

Ο γονιός καλείται να είναι πραγματικά γονιός και όχι π.χ. να λαμβάνει το ρόλο του φίλου και να αντικαθιστά τους φίλους του παιδιού του. Ο γονιός χαιρέται όταν το παιδί του τον ξεπεράσει στην αρετή και το ήθος²⁶. Ο διδάσκαλος να είναι όντως διδάσκαλος, με αγάπη και ζήλο για το πολύτιμο έργο που έχει να επιτελέσει. Να μη δειλιά απέναντι στις έξωθεν επιδράσεις από όπου κι αν προέρχονται. Θα πρέπει ο διδάσκαλος και να θέλει αλλά και να νιώθει την αναγνώριση για το έργο που επιτελεί, καθώς επίσης να αισθάνεται την υποστήριξη των γονέων και όλων των παραγόντων που έχουν ευθύνη στο έργο της παιδείας και της εκπαίδευσης. Ο διδάσκαλος είναι υπερήφανος όταν οι μαθητές του τον ξεπερνούν στη γνώση και το χαρακτήρα.

Π. χ. πώς θα επιτελέσει ο δάσκαλος το έργο του, όταν πρώτο μέλημα

23 Ίωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν Γένεσιν, Α': PG 53, 22.

24 Σύμφωνα με τον Μ. Βασίλειο, η ταπεινοφροσύνη είναι θησαυροφυλάκιο αρετών (Πρβλ. Ἀσκητικά Διατάξεις:PG 31, 1377C-D).

25 Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος προτρέπει τους λειτουργούς της Εκκλησίας: «Καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἶτα καθᾶραι ᾗ σοφισθῆναι, καὶ οὕτω σοφίσαι ᾗ γενέσθαι φῶς, καὶ φωτίσαι ᾗ ἐγγίσει Θεῷ, καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους ᾗ ἁγιασθῆναι, καὶ ἁγιάσαι...» (PG 480, 25).

26 Πρβλ. Μεγάλου Βασιλείου, Ἠθικά: PG 31,857AC.

πολλών γονέων δεν είναι η πρόοδος του μαθητή, αλλά η εξασφάλιση με κάθε μέσο της δήθεν ψηλής βαθμολογίας;

Ο καθένας στο πόστο και στο ρόλο του ας δώσει τον καλύτερο του εαυτό, με διακαή πόθο την εφαρμογή του θελήματος του Θεού. Ο λειτουργός της Εκκλησίας καλείται να λαμβάνει μέρος σε όλες τις εκδηλώσεις που αναδεικνύουν τον άνθρωπο και τον πολιτισμό, όπου καλείται σε γεγονότα ευχάριστα ή δυσάρεστα των ανθρώπων, η παρουσία του να θεωρείται αναγκαία και χρήσιμη για την ωφέλεια του κάθε ανθρώπου και του κοινωνικού συνόλου.

Αυτή είναι και η διακριτική συμβολή της Εκκλησίας στην ευαισθητοποίηση των παραγόντων διαχείρισης των προβλημάτων των νέων ανθρώπων. Πρακτικά γίνονται πάρα πολλά δρώμενα στο χώρο της Εκκλησίας για χάριν των νέων σε όλα τα επίπεδα. Πολλά από αυτά βλέπουν το φως της δημοσιότητας κι άλλα καθόλου. Άλλωστε εκ της φύσεως της η Εκκλησία έχει μια «δυσκίνησία» να δημοσιοποιεί το έργο της.

Ένεκα της ενασχόλησής μου με την επίσημη ιστοσελίδα της Εκκλησίας, παρακολουθώ πολύ τακτικά τον τρόπο με τον οποίο προβάλλεται από τα Μέσα Γενικής Ενημέρωσης επιλεκτικά το επιτελούμενο έργο της Εκκλησίας, το οποίο πλειστάκις γίνεται αντικείμενο χλευασμού. Επιπρόσθετα, δεν προβάλλεται η θετική πλευρά και η προσφορά της Εκκλησίας στην πραγματική της διάσταση. Με τον τρόπο αυτό μεταδίδονται λανθασμένα μηνύματα, ιδιαίτερα προς τους νέους, οι οποίοι είναι και ευάλωτοι στα ποικίλα μηνύματα της κοινωνίας, την ίδια ώρα που ετοιμάζονται να ξανοίξουν τα φτερά τους στην πολυπολιτισμική κοινωνία μας. Σε τελευταία ανάλυση δεν αδικείται η Εκκλησία, γιατί είναι Θεανθρώπινος οργανισμός. Αδικούνται όμως οι έφηβοί μας, οι οποίοι βρίσκονται στην ευαίσθητη ηλικία της διαμόρφωσης χαρακτήρα και ολοκλήρωσης της προσωπικότητάς τους. Με τον άδικο αυτό τρόπο παρεμποδίζονται να αξιοποιήσουν τα σωστά μηνύματα, είτε αυτά προέρχονται από τον χώρο της Εκκλησίας είτε του πολιτισμού μας μέσα στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας.

Κύριοι σύνεδροι,

Χρειάζεται κατανόηση των νέων ανθρώπων και της εποχής που έλαχε να ζήσουν, αγάπη στον άνθρωπο και αντίσταση σε όλα τα επίπεδα για να βρούμε τον δρόμο που οδηγεί στη χαρά, την αρμονία, τη δημιουργικότητα και την

ειρήνη. Και να ζούμε όπως ο Θεός μας θέλει ευτυχισμένους με αυτά που έχουμε. Διότι «πολλά είναι τα λίγα, αν περνάς καλά» κι ακόμη είναι «μακάριος ο ολιγαρκής» άνθρωπος²⁷.

Καλούμαστε όλοι, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ως μέλη της δικής μας Εκκλησίας και της δικής μας πατρίδας, να συμβάλουμε στην ευαισθητοποίηση των γονέων και των διδασκάλων σε αυτό το έργο της αγωγής των νέων. Οι νέοι αναμένουν εμείς να κάνουμε το βήμα με αγάπη, σεβασμό και πολλή κατανόηση.

Ας το επιχειρήσουμε με αντίσταση σε κάθε αντίθετη κατάσταση, χάριν των νέων και δια το μέλλον της πατρίδας μας.

27 Σύμφωνα με τον Γρηγόριο Θεολόγο, «θαυμαστόν ή ἐγκράτεια καί ὀλιγάρκια»: PG 36,576A.

Ο ΣΥΓΧΩΡΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΙΔΗ,
Πρώην Διευθυντή τού Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου,
πρώην Μέλους τής Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας

Γυρίζω και πάλι, ξανά και ξανά, στον Θεωδράκη Κολοκοτρώνη και σκέφτομαι εκείνο τόν Γεροντικό λόγο του τής ὀρθοδόξου σοφίας, αὐτὸν τής συγχωρητικότητος καὶ τής ὁμόνοιας καὶ τής ὁμοψυχίας. Ψηλαφῶ ξανά τὰ Ἀπομνημονεύματά του, ἐκεῖνο τὸ *Διήγησις Συμβάντων τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ἀπὸ τὰ 1770 ἕως τὰ 1836, Ἀθήνησιν 1846*, κι ἐκεῖ πὸν θὰ ἀνέμενε κανεὶς νὰ διαβάσει σελίδες καὶ σελίδες γιὰ τὸν διωγμὸ καὶ τὸν κατατρεγμὸ καὶ τὴν καταδίκη του σὲ θάνατο καὶ τὴν κράτηση καὶ φυλάκισή του μέσα σ' ἐκεῖνο τὸν τάφο-φυλακή, τεσσερισήμισι σελίδες ἀπαλότητος καὶ συγχωρητικότητος βρισκουμε μονάχα. Τίποτε ἄλλο. Καὶ μ' αὐτὸ κλείνει τὸ βιβλίο.

Σὰν εὐαγγέλιο εἶναι ὁ λόγος του, πυκνός, στιβαρός. Ἐθνοπρεπῆς καὶ Ὁρθόδοξος. Ὡς ἐν Χριστῷ. Ἕνας λόγος πὸν μᾶς θυμίζει τὸν Σωκράτη καὶ τὴν Ἀπολογία. Κανένα μῖσος, καμμιά δικαία ὀργή, κανένα παράπονο. Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά.

«Μᾶς κατέβασαν, μᾶς ἐδιάβασαν τὴν ἀπόφασιν· εἶδα τόσαις φοραῖς τὸν θάνατον καὶ δὲν τὸν ἐφοβήθηκα, οὔτε τότε· καλλίτερα εἶναι ὁποῦ σκοτώνομαι ἄδικα παρά δίκαια.»

Ἔτσι προσλαμβάνει τὴν καταδίκη του εἰς θάνατον. Ὁρθοδόξως καὶ χριστιανικῶς. Θαρραλέως. Μὲ καρτερία καὶ ἀνεξικακία. Μὲ ἀνδρεία, ὅπως ἀρμόζει σὲ ὀρθόδοξο Ἕλληνα.

Ψηλαφοῦμε καὶ διαβάζουμε τὴ λιτὴ ἱστορία τῆς σύλληψης καὶ κράτησής του:

«Ἐγύρισα ὀπίσω εἰς τ' Ἀνάπλι· ἐπῆγα ἐχαιρέτησα τὸν Βασιλέα, τὴν Ἀντιβασιλείαν, τοὺς εἶδα μουδιασμένους, πλὴν δὲν ἐκατάλαβα τίποτε· Ἐμείνα εἰς τὸ περιβόλι μου. Ἐκεῖ ἦλθαν τὴν νύχτα εἰς τὰς 7 Σεπτεμβρίου, καὶ μ' ἐπῆρε ὁ Κλεόπας μοίραρχος μὲ 40 χωροφύλακας καὶ μ' ἐπῆγε εἰς τὸ Ἴτζκαλὲ, καὶ μ' ἐπαράδοσε εἰς τὸν φρούραρχον, καὶ μ' ἔβαλαν 6 μῆναις φυλακῆ, χωρὶς νὰ ἰδῶ ἄνθρωπον, ἐκτὸς τοῦ δεσμοφύλακα· δὲν ἤξευρα τί γίνεται διὰ ἕξι μῆναις, οὔτε ποιός ζῆ, οὔτε ποιός ἀπέθανε, οὔτε ποιόν ἔχουν εἰς τὴν φυλακὴν· διὰ τρεῖς ἡμέραις δὲν ἤξευρα πῶς ὑπάρχω, μοῦ ἐφαίνετο ὄνειρο, ἐρωτοῦσα τὸν ἑαυτὸν μου ἂν ἤμουν ἐγὼ ὁ ἴδιος ἢ ἄλλος κανεῖς· δὲν ἐκαταλάβαινα διατὶ μὲ ἔχουν κλεισμένο».

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἦταν ἄνθρωπος τῆς συγχωρητικότητος. Στοιχεῖο ἐνοποιό, εἰσέπραξε τὴ διχόνοια, τὰ δεινὰ τοῦ ἐμφυλίου, ὅμως δὲν ἀνταπέδωσε. Μόνο τὸν καιρὸ τοῦ τουρκοπροσκυνημάτου ὕψωσε τὸ ἀνάστημα, ἀναφωνώντας τὸ μοναδικὸ ἐκεῖνο *«τσεκούρι καὶ φωτιά στὸς προσκυνημένους»*, διασώζοντας τὸ ἔθνος. Ὡς ἐδῶ. Συγχώρεσε τὸ φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του. Δὲν κυνήγησε τοὺς δολοφόνους τοῦ γιουῦ του. Τίποτα ἀπὸ ὅσα συνηθίζουν οἱ ἄλλοι. Γιατὶ ὁ Κολοκοτρώνης διέθετε τὴ σοφία ἐν Χριστῷ. Κι ὅταν ἐρήμωσε ἡ Πελοπόννησος μὲ τὰ στίφη τοῦ Ἰμπραήμ, αὐτὸς συνέχιζε τὸν ἀγῶνα του: *«Ἡμῶνα μόνος στὰ βουνά, μαζί τὸν Θεό»*, λέει κάπου, ἀφηγούμενος τὸν βίον του. Στὸν Θεὸ ἀναθέτει τὰ πάντα. Στὸν Θεὸ ἀναφέρεται:

«Καὶ ἔκοψα εὐθὺς 2 σημαῖες μὲ Σταυρὸ καὶ ἐκίνησα... Κινώντας ἐγὼ, εἶχαν μίαν προθυμίαν οἱ Ἕλληνες ὁποῦ ὅλοι με τὰς εἰκόνας ἔκαναν δέησι καὶ εὐχαριστήσεις.—Μοῦ ἤρχετο τότε νὰ κλαύσω... ἀπὸ τὴν προθυμίαν ποῦ ἔβλεπα.— Ἱερεῖς ἔκαναν δέησι. Εἰς τὸν ποταμὸν τῆς Καλαμάτας ἀνασπασθήκαμε καὶ ἐκινήσαμε.» (ὄπ. π., σ. 52) Καὶ πιὸ κάτω: «ἦτον μιὰ ὥρα νύκτα ἑρασιμένη καὶ σκοτάδι, καὶ τοὺς λέγω: —ἔκαμα τὸ Σταυρὸ μου— Ὅσοι

ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα ἐλάτε κοντά μου.» (ὅπ. π., σ. 61)

Ἔτσι μὲ σύνεση καὶ σοφία πολιτεύεται, ἐν Χριστῷ, ὡς στοιχεῖο καὶ ὡς παράγων ἐνότητος. Ὅταν δολοφονήθηκε ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, μὲ τὶς ταχύτατες κινήσεις του καὶ ἐνέργειες καὶ πράξεις του, ἀπέτρεψε τὸν ἐθνικὸ διχασμὸ. Διέσωσε καὶ τὴν ἐνότητα καὶ τὴ συνέχεια καὶ τὴ συνοχὴ τοῦ ἔθνους:

«Τότε ἐσυλλογίσθηκα ὅ,τι εἶχε ἀποφασίσει ὁ Κυβερνήτης ὅτι ἂν ἀποθάνῃ ἔξαφνα νὰ γίνῃ εὐθύς συνέλευσις ἀπὸ τὸ ἔθνος.» (ὅπ.π., σ. 237) «Τοὺς ὠμίλησα διὰ μίαν ὥραν ὀλόκληρον, τοὺς εἶπα ὅσα ἔπρεπε νὰ τοὺς εἰπῶ εἰς τέτοιαις περιστάσεις.» (ὅπ.π., σ. 238-239)

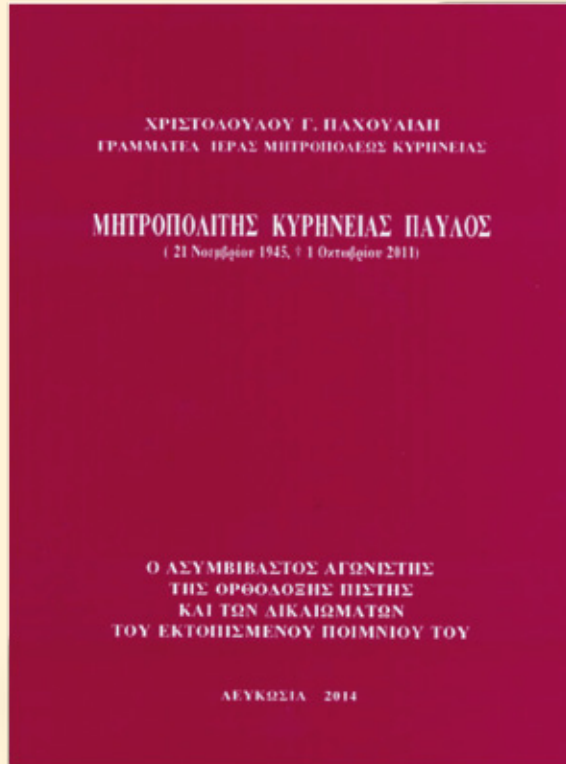
Ἔτσι, λοιπόν, σὲ καιροὺς χαλεποῦς, **ἐνότητα** θὰ πρέπει νὰ ἀποζητοῦμε. Κι αὐτὴν πρέπει νὰ διαφυλάττουμε. Κι ὄχι τὴ συνεχὴ, ἄχρι θανάτου, ἀναψηλάφηση τῶν παθῶν καὶ διχογνωμιῶν καὶ ἀμαρτημάτων μας. **Ὅπως μᾶς δίδαξε ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ἀκολουθώντας τὸ οὐράνιο πρότυπο τὸν Ἰησοῦ Χριστό.**

ΕΦΙΠΠΟΣ ΧΩΡΕΙ ΓΕΝΝΑΙΕ ΣΤΡΑΤΗΓΕ
ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ
ΠΩΣ ΟΙ ΔΟΥΛΟΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΠΑΧΟΥΛΙΔΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΠΑΥΛΟΣ

(21 Νοεμβρίου 1945 – 1 Όκτωβρίου 2011)

Άπόσπασμα από την παρουσίαση του βιβλίου που έγινε στο κοινό από τον Αρχιμανδρίτη της ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου πατέρα Γρηγόριο Μουσουρούλη.

«Τό βιβλίό του κ. Χριστόδουλου Παχουλίδη μέ τίτλο: «Μητροπολίτης Κυρηναίας Παύλος, (21 Νοεμβρίου 1945 – 1 Όκτωβρίου 2011)» είναι τό

συναξάρι μιᾶς ἑκτακτής σύγχρονης ἐκκλησιαστικῆς καί ἐθνικῆς μορφῆς.

Μιᾶς μορφῆς γιά τήν ὁποία ὁ κ. Παχουλίδης δίνει τήν μαρτυρία του μέ εἰλικρίνεια καί εὐθυκρυσία. Τόν Μητροπολίτη Παῦλον μαρτυρεῖ ὅτι τόν ἐγνώρισε «ὡς ἀγνό ἄνθρωπο, ὡς πραγματικό Ὁρθόδοξο Ἐπίσκοπο, ὡς εὐλαβέστατο Λειτουργό τοῦ Ὑψίστου, ὡς ἄριστο καί διακριτικό πνευματικό πατέρα, ὡς ἔνθερμο πατριώτη, ὡς ἀφιλοχρήματο, φιλεύσπλαγχο καί ἐλεήμονα χριστιανό».

Ὁ Μητροπολίτης Παῦλος κατά τόν κ. Παχουλίδη μέ ὑπομονή καί ἀγάπη μέ αὐστηρότητα καί ἐπιείκεια, μέ ἔλεγχο καί ἰκεσία, μέ παρατήρηση καί παράκληση, μέ σοβαρότητα καί ἀπλότητα συνέπασχε μέ τό ποιμνιό του, ὥστε νά παραμείνει ἀδούλωτο, ἀπροσκύνητο, ἐλεύθερο, δικαιωμένο.

Παρέμεινε ἄκαμπτος καί ἀκλόνητος, ἀνυποχώρητος καί ἀπτόητος, πιστός στήν Ἐκκλησία μέχρις ἐσχάτων. Εὐθυτενής καί μέ ἀναπεπταμένο τό λάβαρο τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρέπειας καί τιμῆς, ἀγωνίσθηκε ἐπί τῶν ἐπάλλξεων τοῦ ἔθνους καί τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁ κ. Παχουλίδης κλείνει τήν ἀναφορά του στή μορφή τοῦ Μητροπολίτη Κυρηναίας Παύλου λέγοντας ὅτι ὁ μακαριστός Ἀρχιερέας «ἦταν πραγματικά ἕνα φωτεινό ἀστέρι πού πέρασε, μά δέν ἔσβησε καί δέν χάθηκε. Τό φῶς του τώρα λάμπει πιά δυνατά καί μᾶς δείχνει τό δρόμο τοῦ χρέους, τόν δρόμο τῆς κατά Χριστόν ζωῆς, τόν δρόμο τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς, πού μέ αὐτή θά ἀξιωθοῦμε μιά μέρα, ὁ Κύριος γνωρίζει πότε, νά ἐπιστρέψουμε στήν πατρώα γῆ, ὅπως ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης ἤθελε καί ποθοῦσε, ἐλεύθεροι σέ ἐλεύθερη καί εἰρηνική Κερύνεια...».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΙΟΥΛΙΟ - ΑΥΓΟΥΣΤΟ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β' ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΤΡΙΤΗ
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κύριος κύριος Χρυσόστομος δέχθηκε τον Μητροπολίτη Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς κ. Ἡσαΐα. Τό ἀπόγευμα προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἰδρύματος Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου τοῦ Γ'.

ΤΕΤΑΡΤΗ
2 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τόν Βουλευτή κ. Ζαχαρία Κουλία.

ΠΕΜΠΤΗ
3 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε ομάδα ἐκπροσώπων τῆς Τράπεζας Πειραιῶς στήν Κύπρο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ἱερό Ναό Παναγίας Χρυσοαιματούσης στή Χλώρακα. Ἀκολούθως, ὁ Μακαριώτατος προέστη τοῦ ἔθνικοῦ μνημοσύνου τῶν ἡρώων τῆς κοινότητας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
9 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τήν Πρέσβειρα τῆς Γερμανίας στήν Κύπρο κα Gabriella Guelli, τόν Δήμαρχο Γεροσκήπου κ. Μιχάλη Παυλίδη καί τόν Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ μοναχό Παῖσιο.

ΤΡΙΤΗ
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στόν ἱερό Ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης Παλαιοῦ Κοιμητηρίου. Ἀκολούθως, τέλεσε τό ἐπίσημο μνημόσυνο τῶν ἡρώων πού ἀντιστάθηκαν στό προδοτικό πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου 1974.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τόν Έπίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο, τόν Ύπουργό Έσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικο καί τόν Διευθυντή τής Γαλλικής Τράπεζας Β.Ν.Ρ.Ρ Έλλάδος- Κύπρου κ. Γιώργο Πιτασύλη.

Προέστη τής θείας Λειτουργίας στόν ιερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσίας.

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Άκολούθως, προέστη τής παράκλησης γιά άπελευθέρωση τής νήσου μας άπό τόν Τουρκο εισβολέα, τήν έπιστροφή τών προσφύγων μας στίς πατρογονικές τους έστίες καί γιά τή διακρίβωση τής ζωής τών άγνοουμένων μας. Στή συνέχεια, τέλεσε τό μνημόσυνο τών πεσόντων κατά τήν τουρκική εισβολή του 1974.

Τό άπόγευμα παρέστη στήν εκδήλωση πού όργανώθηκε στό προεδρικό, στην οποία μίλησε ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας μέ τήν ευκαιρία τών 40 χρόνων άπό τίς μαύρες έπετείους του πραξικοπήματος καί τής τουρκικής εισβολής στήν Κύπρο.

ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προήδρευσε έκτακτης συνεδρίας τής Ίεράς Συνόδου

ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τόν Ύπουργό Παιδείας κ. Κώστα Καδή καί τόν Πρόεδρο τής Παγκόσμιας διακοινοβουλευτικήςΈπιτροπής Έλληνισμού κ. Γιάννη Πανταζόπουλο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τόν Ύπατο Άρμοστή τής Μεγάλης Βρετανίας Matthew Kidd, τόν Έπίτροπο Έθελοντισμού κ. Πάννη Παννάκη καί τόν Δήμαρχο Λευκωσίας κ. Κωνσταντίνο Πωρκάτζη.

Παρέθεσε δημοσιογραφική διάσκεψη στήν Ίερά Άρχιεπισκοπή πού άναφερόταν στό προβλήματα τών παλαιών Μετόχων τής Τράπεζας Κύπρου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη του πανηγυρικού έσπερινού καί κήρυξε στόν ιερό Ναό Άγίας Παρασκευής παρά το HILTON Λευκωσίας

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε καί κήρυξε στόν πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Άγίας Παρασκευής στή Λακατάμεια.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη Άρχιερατικού Συλλείτουργου, μετά του Μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Χρυσοστόμου καί του Έπισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου στόν πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Άγίου Παντελεήμονος Μακεδοντίσσης.

ΤΕΤΑΡΤΗ
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Δέχθηκε τόν νέο Άρχηγό τής Έθνικής Φρουράς, Άντιστράτηγο κ. Γεώργιο Μπασιακούλη. Ό Μακαριώτατος του εξέφρασε τά θερμά του συγχαρητήρια καί του ύποσχέθηκε πάσα συμπάρασταση στήν ύψηλή καί δύσκολη άποστολή πού ανέλαβε.

**ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β'
ΧΡΟΝΙΚΑ ΛΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὸν ἱερό ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὸ Στρόβολο καὶ τέλεσε τὸ μνημόσυνο τοῦ αἰοίδιμου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Ἐθνάρχῃ Μακαρίου τοῦ Γ'.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὸν ἱερό ναὸ Σωτῆρος Χριστοῦ στὴν Αὐδήμου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Συλλειτουργοῦ τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου καθολικοῦ τῆς ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Δέχθηκε τὸν ἀπερχόμενο Διοικητὴ τῆς Ε.Λ.ΔΥ.Κ. Συνταγματάρχη κ. Γεώργιο Κουρῆ καὶ τὸν νέο Διοικητὴ αὐτῆς Συνταγματάρχη κ. Εμμανουήλ Θεοδώρου στὴν οἰκία του στὴν Τάλα.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὴν πανηγυρίζουσα ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Τρικουκκιάς.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὸν παρεκκλήσιο τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γερασίμου στὸν Ἄγρό.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς θείας Λειτουργίας στὸν ἱερό Ναὸ τῆς Προόδου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὸν Πεδουλά.

**ΤΡΙΤΗ
26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Δέχθηκε τὸν Ὑπουργὸ Ἐσωτερικῶν κ. Σωκράτη Χάσικο καὶ στή συνέχεια τὸν Ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κύριο Κυριάκο Γεροντόπουλο.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Συλλειτούργησε μέ τὸν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κύριο Θεόφιλο σέ Ἀρχιερατικό Συλλειτουργο στὸν ἱερό Ναὸ Ἁγίου Νικολάου τῆς Στέγης στὴν Κακοπετριά καὶ ἐκφώνησε λόγο, ὁ ὁποῖος ἀναφερόταν στίς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἰδιαίτερα στίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ στοῦ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

**ΤΡΙΤΗ
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κύριος Γεώργιος αναχώρησε επικεφαλῆς τεσσαρακονταμελοῦς ομάδας προσκυνητῶν, γιὰ προσκύνημα στίς ἱερές Μονές τῆς Κρήτης.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε με τον Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου κ. Δαμασκηνό και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Νέας Χώρας Χανίων, όπου και προέστη του μνημοσύνου των εθνομαρτύρων της 9^{ης} Ιουλίου 1821. Μετά τη λειτουργία, στο Συνεδριακό Κέντρο της ενορίας, μίλησε σε εκδήλωση του Συλλόγου Κυπρίων Χανίων με θέμα «Από την 9^η Ιουλίου 1821 μέχρι τον Ιούλιο του 1974 και στο σήμερα».

ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε αγιασμό και μίλησε στους νεοσύλλεκτους στο ΚΕΝ Πάφου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε και τέλεσε το μνημόσυνο των πεσόντων κατά το Πραξικόπημα της 15^{ης} Ιουλίου 1974 και εκφώνησε τον επιμνημόσυνο λόγο, στον Καθεδρικό ναό Αγίου Θεοδώρου Πάφου.

ΔΕΥΤΕΡΑ
14 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίων Κηρύκου και Ιουλίττης Λετύμπου.

ΤΡΙΤΗ
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη επιμνημόσυνης δέησης, στον Ελεύθερο Ραδιοσταθμό Πάφου, του ιδρυτού και τεθνεώτων εκφωνητών του, με την ευκαιρία της επετείου του Πραξικοπήματος της 15^{ης} Ιουλίου 1974.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Μαρίνης Ποταμιούς.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Μαρίνης Φιλούσας Κελοκεδάρων.

Το εσπέρας χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Ονησιφόρου Αναρίτας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Επισκέφθηκε την Κατασκήνωση Αρρένων της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου και μίλησε για την πορεία του εθνικού μας θέματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε και τέλεσε το μνημόσυνο των πεσόντων κατά την Τουρκική εισβολή της 20ης Ιουλίου 1974 και εκφώνησε τον επιμνημόσυνο λόγο, στον Καθεδρικό ναό Αγίου Θεοδώρου Πάφου.

ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Μίλησε σε εκδήλωση της Ιεράς Μονής Σαλαμιωτίσσης, που έγινε στην Τάλα, με θέμα «Το πρόσωπο της Θεοτόκου».

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Παρασκευής Γεροσκήπου.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίας Παρασκευής Γεροσκήπου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Παντελεήμονος Χολετριών.

ΤΡΙΤΗ
29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Επεσκέφθη την Κατασκήνωση Θηλέων της Ιεράς Μητροπόλεως Πάφου και μίλησε για την πορεία του εθνικού μας θέματος.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κύριος Γεώργιος παρέστη στην ορκωμοσία των νεοσυλλέκτων στο ΚΕΝ Πάφου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου Νατάς και προέστη του μνημοσύνου των ηρώων της κοινότητας.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Δρύμου.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Στατού-Αγίου Φωτίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Δέχθηκε, στη Μητρόπολη Πάφου, τη Δήμαρχο Σαλαμίνας Ελλάδος.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Δημητρίου Ακροπόλεως και προέστη του μνημοσύνου του μακαριστού Ανδρέα Μιτσίδη.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συγχοροστάτησε, κατά τον εσπερινό, με τον Επίσκοπο Καρπασίας κ. Χριστοφόρο στην πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή Τροοδιτίσσης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργησε με τον Επίσκοπο Καρπασίας κ. Χριστοφόρο και κήρυξε τον θείο λόγο στην πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή Τροοδιτίσσης.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Ευψυχίου Πωμού.

ΤΡΙΤΗ
19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίων Ρηγίνου και Ορέστου Τρεμιθούσας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Λουκά, στον Άγιο Θωμά Λεμεσού, και προέστη του μνημοσύνου των ηρώων της Επτακώμης.

ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου Κεδάρων.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου στον Άγιο Ιωάννη Πάφου και προεχείρισε εις οικονόμο τον εφημέριο π. Πολύδωρο Χαραλάμπους.

Χοροστάτησε κατά τον εσπερινό και κήρυξε τον θείο λόγο στο πανηγυρίζον παρεκκλήσιο της Αγίας Βρυαίνης Μανδριών Πάφου.

ΣΑΒΒΑΤΟ
30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Τυχικού Μεσάνων και χειροτόνησε εις διάκονο τον κ. Αυγερινό Γερασίμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Παναγίας Χρυσελεύσας Πολεμίου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κύριος Χρυσόστομος λειτουργησε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Κυριακού στο Κίτι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργησε στον ιερό ναό αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Λάρνακα και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά το προδοτικό πραξικόπημα τής 15ης Ιουλίου του 1974.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό αγίας Μαρίνας Τερσεφάνου.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε στον ιερό ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ στην Ορόκλινη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργησε στον Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος στη Λάρνακα και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά την Τουρκική εισβολή τής 20ης Ιουλίου του 1974.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου κύριος Χρυσόστομος λειτουργησε και κήρυξε στον Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων της Τηλλυρίας.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό Σωτήρος.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε στον πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό του Σωτήρος και χειροτόνησε εις διάκονο τον Νικόλαο Βασιλείου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Κωνσταντίνου στην Ορμήδεια και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων της κοινότητας κατά την Τουρκική εισβολή του 1974.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας στο Κίτι.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης στη Λάρνακα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Γεωργίου στην Πύλα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό Παναγίας στην Κέρκυρα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε στον ιερό ναό αγίου Ελευθερίου στον Συνοικισμό Τσιακκιλερού στη Λάρνακα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κυρηνείας λειτουργήσε καί κήρυξε στον ιερό ναό Αγίου Γεωργίου στην Άγλαντζιά. Στο τέλος της θείας Λειτουργίας ανέπεμψε δέηση για άνευρεση των άγνωστων και προέστη του καθιερωμένου έτησίου μνημοσύνου των Έθνομαρτύρων τής 9ης Ιουλίου 1821 και των πεσόντων κατά την τουρκική εισβολή του 1974 κατοίκων του Δήμου Άγλαντζιάς. Μετά την απόλυση τέλεσε Τρισάγιο στη θέση που βρίσκεται έντοιχισμένη σχετική πλάκα και κατέθεσε στεφάνι.

ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε καί κήρυξε στον ιερό ναό Παναγίας Τριχερούσας στη Λεμεσό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε καί κήρυξε στον ιερό ναό Παναγίας στον Άγρό. Στο τέλος της θείας Λειτουργίας προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων κατά το πραξικόπημα τής 15ης Ιουλίου 1974.

Τό απόγευμα επισκέφθηκε την Κατασκήνωση των Κατηχητικών τής Ίερās Μητροπόλεως Κυρηνείας στον Λουβαρά και άπηύθυνε πατρικές νουθεσίες στους κατασκηνωτές.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε καί κήρυξε κατά την ακολουθία τού Έσπερινού τής Άγίας μεγαλομάρτυρος Μαρίνης στον ιερό Μητροπολιτικό ναό Άποστόλου Βαρνάβα στην Κοκκινοτριμιθιά. Στο τέλος τού Έσπερινού ανέπεμψε δέηση για άνευρεση των άγνωστων και επιστροφή των έκτοπισμένων στις πατρογονικές τους έστιες και προέστη μνημοσύνου των κατοίκων τής κατεχόμενης Κοινότητας Διορίου, που έπεσαν κατά την τουρκική εισβολή του 1974 και όσων πέθαναν στην προσφυγιά. Στη συνέχεια παρέστη συμπροσευχόμενος σε άγρυπνία, που τελέστηκε στο ιερό παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου στην Κοκκινοτριμιθιά.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συναντήθηκε στο Γραφείο του μέ τον έντιμο Υπουργό ενέργειας, έμπορίου και βιομηχανίας κ. Γεώργιο Λακκοτρύπη.

Τò απόγευμα τής ίδιας ήμέρας, τέλεσε Τρισάγιο στή μνήμη τών πεσόντων και άνέπεμψε δέηση για άνεύρεση τών άγνοουμένων Πυροβολητών, στόν χώρο του νέου Μνημείου Πεσόντων και Άγνοουμένων Πυροβολικού, παρά τό παρεκκλήσιο Άγίας Βαρβάρας στό Πλατύ άγλαντζιάς και κατέθεσε στεφάνι.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συγχοροστάτησε μέ τον Θεοφιλέστατο Έπίσκοπο Τροπαιού κ. Άθανάσιο κατά τήν άκολουθία του Έσπερινου του προφήτου Ηλιοϋ, στόν ιερό ναό Άγίου Χαραλάμπους στό Γέρι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργησε και κήρυξε στόν ιερό ναό Άγίου Γεωργίου Μάμμαρη. Στο τέλος τής θείας Λειτουργίας προέστη μνημοσύνου πάντων τών πεσόντων ή υπό τών πολεμίωv άναιρεθέντων κατά τήν τουρκική εισβολή του 1974 και παράκλησης για άπελευθέρωση τών αιχμαλώτων, έπιστροφή τών προσφύγων στίς πατρογονικές τους έστιες, άνεύρεση τών άγνοουμένων και εκδίωξη τών εισβολέων εκ τής νήσου ήμώv. Στή συνέχεια μετέβη στους τάφους τών πεσόντων από τήν Κοινότητα Μάμμαρη, τέλεσε Τρισάγιο και κατάθεσε στεφάνι.

Άκολούθως παρέστη σε εκδήλωση τής Πανελλήνιας Έπιτροπής Άγνοουμένων που πραγματοποιήθηκε στόν Τύμβο Μακεδονίτισσας, τέλεσε Τρισάγιο για τούς πεσόντες, άνέπεμψε δέηση για άνεύρεση τών Άγνοουμένων και κατάθεσε στεφάνι.

ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρέστη σε άντικατοχική εκδήλωση στήν Ξυλοτύμβου, ως ο κύριος όμιλητής.

ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρέστη στήν άντικατοχική εκδήλωση «Μνήμης, τιμής και άγώνα έπαρχίας Κερύνειας», που πραγματοποιήθηκε στόν Τύμβο Μακεδονίτισσας, τέλεσε Τρισάγιο υπέρ πάντων τών ήρωικώς άγωνισαμένων και ένδόξως πεσόντων, ή υπό τών πολεμίωv άναιρεθέντων κατά τήν τουρκική εισβολή του 1974 και κατέθεσε στεφάνι.

ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Μετέβη στίς Γηπεδικές Έγκαταστάσεις «Κερύνεια-Έπιστροφή», του προσφυγικού Σωματείου Π.Α.Ε.Ε.Κ. Κερύνειας, στόν Άρχάγγελο Λευκωσίας, τέλεσε Άγιασμό για τή νέα ποδοσφαιρική χρονιά και άπηύθυνε πατρικές νουθεσίες.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε και κήρυξε κατά τήν άκολουθία του Έσπερινου του Άγίου ιερομάρτυρα Έρμολάου και τής Άγίας όσιομάρτυρος Παρασκευής, στόν ιερό ναό Άγίου Παντελεήμονα στή Μακεδονίτισσα. Στο τέλος του Έσπερινου άνέπεμψε δέηση για άνεύρεση τών άγνοουμένων και έπιστροφή τών ποσφύγων στίς πατρογονικές τους έστιες και προέστη μνημοσύνου τών πεσόντων κατά τήν τουρκική εισβολή κατοίκωv τής κατεχόμενης Κοινότητας Άγίου Έρμολάου και όσων πέθαναν στήν προσφυγιά. Άκολούθως χοροστάτησε και κήρυξε σε άγρυπνία στόν ιερό ναό Άγίου Γεωργίου στό Μάμμαρη.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τό πρωί λειτούργησε καί κήρυξε στό πανηγυρίζον ιερό παρεκκλήσιο Ἁγίου Ἐρμούλου στά Καμινάρια. Στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καί ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἐστίες καί προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Ἁγίου Ἐρμούλου πού ἔπесαν κατά τήν τουρκική εἰσβολή καί ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά καί τό ἑσπέρας χοροστάτησε καί κήρυξε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Παντελεήμονα στή Μακεδονίτισσα. Στό τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καί ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἐστίες καί προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Μύρτου πού ἔπесαν κατά τήν τουρκική εἰσβολή καί ὅσων πέθαναν στήν προσφυγιά.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τό πρωί συλλειτουργήσε μέ τήν Α.Μ. τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο Β' στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Παντελεήμονα στήν Μακεδονίτισσα καί τό ἑσπέρας προέστη παράκλησης πρὸς τόν Ἅγιο μεγαλομάρτυρα καί ἱαματικό Παντελεήμονα.

Ἐπίσης κήρυξε στόν ιερό Μητροπολιτικό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα στήν Κοκκινότριμιθιά, ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καί ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς πατρογονικές τους ἐστίες καί προέστη μνημοσύνου πάντων τῶν ἡρωικῶς ἀγωνισαμένων καί πεσόντων Κερυνειωτῶν κατά τήν τουρκική εἰσβολή τοῦ 1974. Κατά τήν ἀκολουθία μεταφέρθηκε λειψανοθήκη τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἁγίου Παντελεήμονα Μύρτου γιά προσκύνηση ἀπό τούς πιστούς.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στήν Ἱερά Βασιλική καί Σταυροπηγιακή Μονή Κύκκου καί στό ἐτήσιο μνημόσυνο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί Ἐθνάρχου Μακαρίου Γ'.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καί κήρυξε στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μετοχίου Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου στόν Ἀρχάγγελο Λευκωσίας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε καί κήρυξε στόν ιερό ναό Ἁγίων Ἀνδρονίκου καί Ἀθανασίας στήν Ευλοτύμβου. Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας μετέβη στό στρατόπεδο Σταύρου Στυλιανίδη στόν Κόρνο, ἔδρα τῆς εἰκοστῆς Τεθωρακισμένης Ταξιαρχίας, τέλεσε Τρισάγιο γιά τούς πεσόντες ἄνδρες τοῦ ὅπλου τῶν Τεθωρακισμένων, ἀνέπεμψε δέηση γιά διακρίβωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων ἀνδρῶν τῶν Τεθωρακισμένων καί κατάθεσε στεφάνι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο Ἐγκαίνιων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, στήν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, προΐσταμένου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στήν ἐορτάζουσα Ἱερά Βασιλική καί Σταυροπηγιακή Μονή Κύκκου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλείτουργο στόν ἱερό ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης στόν Κάτω Πύργο Τηλλυρίας.

ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσχε καί κήρυξε στήν Ἱερά Μονή Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ στόν Ἄναλόντα. Ἀκολούθως ἐπισκέφθηκε τήν Κατασκήνωση Γυναικῶν Διακονίας τῆς Ἱεραῶς Μητροπόλεως Κυρηνείας στόν Λουβαρά καί ἀπηύθυνε πατρικές νουθεσίες στίς κατασκηνώτριες.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσχε καί κήρυξε στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα στό Πισσοῦρι.

25 -30
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Πραγματοποίησε προσκυνηματική ἐπίσκεψη στή Σερβία. Συναντήθηκε μέ τόν προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσχε καί κήρυξε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Δημητρίου στόν προφυγικό Συνοικισμό Ἁγίου Γεωργίου Ἀχερίτου στίς Βρυσούλες. Στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ἀνέπεμψε δέηση γιά ἀνεύρεση τῶν ἀγνοουμένων καί ἐπιστροφή τῶν ἐκτοπισμένων στίς πατρογονικές τους ἐστίες καί προέστη μνημοσύνου τῶν κατοίκων τῆς κατεχόμενης Κοινότητας Ἀχερίτου πού ἔπεςαν κατά τήν Τουρκική εἰσβολή καί ὄσων πέθαναν στήν προσφυγιά. Ἀκολούθως τέλεσε Τρισάγιο σέ παρακείμενο μνημεῖο πεσότων Ἀχερίτου καί κατάθεσε στεφάνι.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κύριος Ἀθανάσιος προέστη ἀγρυπνίας στήν ἱερά μονή Παναγίας τοῦ Μαχαϊρά.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ στόν Ἅγιο Ἀθανάσιο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη ἀγρυπνίας στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικῆς) κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας προέστη μνημοσύνου τῶν πεσότων κατά τό Πραξικόπημα τῆς 15ης Ἰουλίου 1974.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε στὸν ἑσπερινὸ στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίας Μαρίας στὸ Τσοτύλι τοῦ νομοῦ Κοζάνης στὴν Ἑλλάδα.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συμετέσχε σὲ Ἀρχιερατικὸ Συλλεΐτουργο μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ.κ. Παύλου στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίας Μαρίας στὸ Τσοτύλι.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε στὸν ἑσπερινὸ τοῦ πανηγυρίζοντος ἱεροῦ ναοῦ Προφήτη Ἡλία Ποταμοῦ Γερμασόγειας κατα τὴ διάρκεια τοῦ ὁποίου προχείρισε σὲ Πρωτοπρεσβύτερο τὸν Αἰδεσιμώτατο Πρεσβύτερο π. Νεκτάριο Παντελή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Προφήτη Ἡλία τῆς κοινότητος Ἀγριδίων.

ΠΕΜΠΤΗ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη ἀγρυπνίας στὸν ἱερό ναὸ Θεοπατόρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννας παρά τὸν Ἅγιο Τύχωνα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε στὸν ἑσπερινὸ στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητος Ἐπισκοπῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Ἁγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας χειροθέτησε σὲ Πρωτοπρεσβύτερο τὸν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβύτερο π. Κυριακὸ Νικολάου καὶ χειροτόνησε σὲ Διάκονο τὸν κ. Πέτρο Παπαπαύλου.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονα Κυβίδων.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίου Νεκταρίου κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας χειροθέτησε σὲ Πρωτοπρεσβύτερο τὸν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρεσβύτερο Κωνσταντῖνο Σταύρου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κύριος Ἀθανάσιος τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Τιμίου Σταυροῦ Κουκάς.

ΣΑΒΒΑΤΟ
2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναὸ Ἁγ. Ἀνδρέα καὶ Ὁσίας Φωτεινῆς στὸν Συνοικισμό Κολοσσίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τὴ θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναὸ Παναγίας Ἰαματικῆς Ἀρακαπᾶ, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σὲ Πρεσβύτερο τὸν εὐλαβέστατο Διάκονο π. Ἀντώνιο Εὐαγόρου.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητος Κάτω Μύλου.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος τής κοινότητας Λιμνατίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Παρέστη κατα τη διάρκεια άγρυπνίας στα εγκαίνια του νεόδμητου ιερού ναού Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου τής Ίεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού και άκολουθως προεξήρχε Αρχιερατικού Συλλειτουργου μετά των Θεοφιλεστάτων Έπισκόπων Άμαθούντος κ.Νικολάου, Λήδρας κ.Έπιφανίου και Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμμετέσχε σέ Άρχιερατικό Συλλείτουργο στην Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού, προεξάρχοντας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ.Χρυσοστόμου.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν άκολουθία του έσπερινου στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Έλεούσης τής κοινότητας Τριμίκλινης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης τής κοινότητας Πάνω Πλατρών.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Άγίου Άρσενίου τής κοινότητας Κυπερούντας.

ΤΡΙΤΗ
19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στην Ίερά Μονή Συμβούλου Χριστού.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συγχοροστάτησε κατά τήν άκολουθία του έσπερινου μέ τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ.κ.Ίερεμία στην Ίερά Μονή Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Μπούρα Φαλαισίας στην Πελοπόννησο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στην πανηγυρίζουσα Ίερά Μονή Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Μπούρα Φαλαισίας στην Πελοπόννησο

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίας Ζώνης Λεμεσού.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος προέστη τής θείας Λειτουργίας και του μνημοσύνου του Έθνομάρτυρος Μητροπολίτου Κυρηναίας Λαυρεντίου στην Ίερά Μονή Άγίου Ίωάννου Λαμπαδιστού στόν Καλοπαναγιώτη. Στη συνέχεια παρέστη σέ εκδήλωση μέ θέμα: «Τουρκοκρατία και Μαραθάσα».

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τήν Άκολουθία των έγκαινίων και έν συνεχεία προέστη τής θείας Λειτουργίας και κήρυξε τον θείο λόγο στόν ιερό ναό Άγίου Γεωργίου στα Καμινάρια.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την Άκολουθία του πανηγυρικού Έσπερινού της Αγίας Μαρίας στον ιερό ναό Παναγίας της κοινότητας Ακακίου και στη συνέχεια παρέστη σε έκδηλωση των έκτοπισθέντων κατοίκων της κατεχόμενης κοινότητας Αύλωνας.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίας της κοινότητας Αγίας Μαρίας (Ξυλιάτου). Κατά τη θεία Λειτουργία χειροτόνησε σε διάκονο τον κ. Φοίβο Φοίβου και προεχείρισε σε οικονόμο τον έφημέριο της κοινότητας, π. Χρήστο Παπαδόπουλλο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Προέστη της Άκολουθίας της Άγρυπνίας στο ιερό ήσυχαστήριο του Όσιου Σεραφείμ του Σαρώφ στη Σκουριώτισσα.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την Άκολουθία του πανηγυρικού Έσπερινού της έορτής του Προφήτη Ήλία στον ιερό ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στον Συνοικισμό Άνθούπολης. Παρέστη στη συνέχεια σε εκδήλωση των έκτοπισθέντων κατοίκων της κατεχόμενης κοινότητας Φιλιάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στο πανηγυρίζον ιερό παρεκκλήσιο του Προφήτη Ήλία της κοινότητας Εύρύχου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την Άκολουθία του πανηγυρικού Έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής της κοινότητας Μουτουλλά.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής της κοινότητας Μουτουλλά.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την Άκολουθία του πανηγυρικού Έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Παντελεήμονος της κοινότητας Κακοπετριάς.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Παντελεήμονος της κοινότητας Κακοπετριάς.

ΤΕΤΑΡΤΗ
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρέστη στην έκδηλωση μνήμης «40 Χρόνων Προσφυγιάς» του Δήμου Μόρφου και εκφώνησε επίκαιρη όμιλία.

ΠΕΜΠΤΗ
31 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την Άκολουθία του πανηγυρικού Έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Τιμίου Σταυρού της κοινότητας Πεδουλά και προεχείρισε σε οικονόμο τον έφημέριο της κοινότητας, π. Λουκά Κασινίδη.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΜΟΡΦΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΛΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Μόρφου κ. Νεόφυτος τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς κοινότητας Πεδουλά.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στοῦ ἱερό ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητας Ἄλωνας.

**ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Κακοπετριάς.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς κοινότητας Ἀκακίου.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος πρὸς τὴ Θεοτόκο και ἀκολουθῶς τοῦ καθιερωμένου μνημοσύνου τῶν κεκοιμημένων Μορφιτῶν στὸν ἱερό ναὸ Παναγίας Φανερωμένης στὴ Λευκωσία.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὴν πανηγυρίζουσα ἱερά Μονὴ Παναγίας Χρυσοκουρδαλιωτίσης στοῦ Κούρδαλι.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὴν πανηγυρίζουσα ἱερά Μονὴ Παναγίας Χρυσοκουρδαλιωτίσης στοῦ Κούρδαλι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερό ναὸ Παναγίας τῆς κοινότητας Λεμίθου.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τὴν Ἀκολουθία τῶν Θυρανοιξίων και στὴ συνέχεια προέστη τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στοῦ ἱερό ἐξωκκλήσι τῆς Παναγίας Καταφυγιωτίσης τῆς κοινότητας Πλατανιστάσας.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία, κήρυξε τὸν θεῖο λόγο και προέστη τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσάνθου στὸν ἱερό ναὸ Παναγίας τῆς κοινότητας Τριῶν Ἐλιῶν.

**ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Προδρόμου (Μαραθάσας).

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναὸ Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Προδρόμου (Μαραθάσας).

**ΣΑΒΒΑΤΟ
30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία και κήρυξε τὸν θεῖο λόγο στὸν ἱερό ναὸ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κοινότητας Μουτουλλά. Κατὰ τὴ θεία Λειτουργία χειροτόνησε σὲ διάκονο τὸν κ. Χρήστο Μιχαήλ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΤΡΙΤΗ
01-09 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κύριος Βασίλειος μετέβη στη Γενεύη – Ελβετίας για να συμμετάσχει σε συνάντηση της Κεντρικής Επιτροπής του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών.

ΠΕΜΠΤΗ
10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συμμετέσχε σε συνεδρίαση της Βιβλικής Εταιρείας Κύπρου στη Λευκωσία.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό του Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων κατά το πραξικόπημα.

Το απόγευμα τέλεσε τα εγκαίνια της νέας πτέρυγας του γηροκομείου του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος Κ.Ε.Π.Α στο Παραλίμνι.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον παρεκκλήσιο της Αγίας Μαρίας στο Παραλίμνι.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίας στο Δασάκι Άχνας.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Παναγίας Αγίας Νάπας, κατά τη διάρκεια της οποίας χειροτόνησε σε Διάκονο τον θεολόγο Παναγιώτη Παπαντωνίου, μετονομασθέντα εις Επιφάνιο.

Το απόγευμα χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον εξωκκλήσι του Προφήτη Ηλία στο Παραλίμνι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό του Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων κατά την εισβολή.

ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Έλαβε μέρος στις εργασίες της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου.

ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τρισάγια στην προτομή του ήρωα Νίκου Ψαρά στο Παραλίμνι και παρέστη σε εκδήλωση τιμής για τους πεσόντες στο πραξικόπημα και την εισβολή στο Δήμο Παραλιμνίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον εξωκκλήσι της Αγίας Παρασκευής στη Σωτήρα.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στο πανηγυρίζον εξωκκλήσι του Αγίου Παντελεήμονα στο Παραλίμνι.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Ιερό ναό Παναγίας Αγίας Νάπας και κήρυξε τον θείο λόγο.

**ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014****ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
01 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κύριος Βασίλειος παρέστη στο Αγροτικό Φεστιβάλ Πολιτικής Κληρονομιάς στην πλατεία Αγίας Νάπας.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
03 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Προέστη της θείας Λειτουργίας στον ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας Παραλιμνίου κατά τη διάρκεια της οποίας τέλεσε την εις Πρεσβύτερο χειροτονία του Διακόνου Ανδρέα Παπαμιχαήλ.

**ΤΡΙΤΗ
05 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Σωτήρα.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
06 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ναό Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στη Σωτήρα.

Φιλοξένησε στο Συνοδικό της Μητροπόλεως συνάντηση για την Ίδρυση Αναπτυξιακής Εταιρείας ΤΕΒΕΑ.

Το απόγευμα συναντήθηκε με το Δημοτικό Συμβούλιο Αμμοχώστου στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου στη Δερύνεια.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Αγιασμός στην 7η Ταξιαρχία Πεζικού για τους νεοσύλλεκτους στρατιώτες .

**ΣΑΒΒΑΤΟ
09 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Εκδήλωση Μνήμης Αμμοχώστου στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Αμμοχώστου στη Δερύνεια.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό ναό Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου, κήρυξε τον θείο λόγο και προέστη του μνημοσύνου των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας της 14ης Αυγούστου 2005. Στη συνέχεια τέλεσε τρισάγιο στους τάφους των θυμάτων της αεροπορικής τραγωδίας στο Κοιμητήριο Παραλιμνίου.

**ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία τού εσπερινού στο πανηγυρίζον Παρεκκλήσιο της Παναγιώτισσας στον Πρωταρά.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ναό Παναγίας Ελεούσης στο Λιοπέτρι.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο Παρεκκλήσιο του αγίου Μάμα στο Παραλίμνι και προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων εκ της κοινότητας Μανδρών Αμμοχώστου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΔΕΥΤΕΡΑ
7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινου στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Αγίου Προκοπίου στο Μετόχιο τής ιεράς Μονής τής Παναγίας του Κύκκου στη Λευκωσία.

ΤΡΙΤΗ
8 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό αγίου Προκοπίου στο Μετόχιο τής ιεράς Μονής τής Παναγίας του Κύκκου στη Λευκωσία.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε Τρισάγιο στον Τύμβο τής Μακεδονίτισσας και κατέθεσε στεφάνι, εκ μέρους τής Έκκλησίας τής Κύπρου, στη μνήμη τών Έλλαδιτών και Κυπρίων αξιωματικών και όπλιτών, που έπεσαν κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό αγίου Γεωργίου στο Μοσφιλι και τέλεσε τό μνημόσυνο του ήρωα καταδρομέα Γεωργίου Ανδρονίκου Μιχαήλ.

ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρέστη στη συνεδρία τής Ίεράς Συνόδου στην Ίερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συναντήθηκε μέ τόν Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Καδή στο Μετόχιο τής ιεράς Μονής τής Παναγίας του Κύκκου στη Λευκωσία.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΚΚΟΥ ΚΑΙ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου συλλειτουργήσε μέ τούς Μητροπολίτες Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο, Ταμασοῦ κ. Ήσαϊά στην ιερά Μονή τής Παναγίας του Κύκκου και τέλεσαν τό επίσημο μνημόσυνο του Πρώτου Προέδρου τής Κυπριακής Δημοκρατίας αειμνήστου Αρχιεπισκόπου και Έθνάρχου Μακαρίου Γ', επί τή συμπληρώσει τριάντα έπτά έτών από του θανάτου του.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στον ιερό ναό αγίου Προκοπίου στο Μετόχιο τής ιεράς Μονής τής Παναγίας του Κύκκου στη Λευκωσία.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινου στην ιερά Μονή τής Παναγίας του Κύκκου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε μέ τούς Μητροπολίτες Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο και Ταμασοῦ κ. Ήσαϊά στην ιερά Μονή τής Παναγίας του Κύκκου και κήρυξε τόν θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε μέ τούς Μητροπολίτες Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο και Ταμασοῦ κ. Ήσαϊά στον ιερό ναό αγίων Κωνσταντίνου και Έλένης Κάτω Πύργου Τηλλυρίας και τέλεσαν τό εθνικό μνημόσυνο όσων έπεσαν ήρωικώς στις μάχες τής Τηλλυρίας το 1964 και ειδικότερα τών τοπικων ήρώων Κώστα Αγαπίου, Σπύρου Δημοσθένους και Σάββα Νεοφύτου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΗΣΑΪΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ - ΤΕΤΑΡΤΗ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014 - Ηγήθηκε προσκυνηματικής εκδρομής που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολις Ταμασού και Ορεινής στα νησιά Σύμη, Σύρο, Τήνο, Εύβοια, Χίο και Καστελλόριζο, καθώς επίσης στον Βόλο και στα Μετέωρα.

**ΠΕΜΠΤΗ
10 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ύπατη Αρμοστεία της Αγγλίας. Το εσπέρας παρέστη σε εκδήλωση της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Περάτων Ορεινής και μίλησε με θέμα: «Η ηθική πτυχή της οικονομικής κρίσης».

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ - ΠΕΜΠΤΗ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ηγήθηκε εκδρομής των Μελών της Φιλαρμονικής της Ιεράς Μητροπόλεως στο Λουτράκι, όπου πραγματοποιήθηκε Συναυλία, σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Δήμου Λουτρακίου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Παρέστη σε Συναυλία μελοποιημένης ποίησης του Βασίλη Μιχαηλίδη στον Λυθροδόντα εις μνήμη των πεσόντων και αγνοουμένων της κοινότητας.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε επιμνημόσυνη δέηση υπέρ αναπαύσεως των πεσόντων αξιωματικών και οπλιτών της ΕΛ.ΔΥ.Κ. κατά την τουρκική εισβολή του 1974 και δέηση υπέρ υγείας και ανευρέσεως των αγνοουμένων της Δύναμης στο Στρατόπεδο Αντ/χου Σταυριανάκου στη Μαλούντα. Το εσπέρας χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Προφήτη Ηλία στους Αγίους Τριμιθιάς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτουργήσε στον ιερό ναό του Αγίου Θεράποντος στον Λυθροδόντα, κήρυξε τον θείο λόγο και τέλεσε το Μνημόσυνο των πεσόντων της κοινότητας κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

**ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε Τρισάγιο στο Στρατιωτικό Κοιμητήριο Λακατάμειας για τους πεσόντες κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

**ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στην πανηγυρίζουσα Ιερά Μονή του Αγίου Παντελεήμονος Αχερά.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Λειτουργήσε στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στους Εργάτες, κήρυξε τον θείο λόγο και τέλεσε το εθνικό Μνημόσυνο του ήρωα της Ε.Ο.Κ.Α. Σταύρου Στυλιανίδη.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΑΜΑΣΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΗΣΑΪΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

**ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
2014**

Συλλειτουργήσε με τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο, Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο και τους Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Κένυας κ. Μακάριο, Ζιμπάμπουε κ. Σεραφείμ και Βόστρων κ. Τιμόθεο στην Ιερά Μονή Κύκκου.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στα Καμπιά και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην Ανθούπολη και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου στην Κάτω Δευτεραί και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό του Αγίου Δημητρίου στο Παραλίμνι, κήρυξε τον θείο λόγο και τέλεσε το εθνικό μνημόσυνο των ηρώων Τάσου Ισαάκ και Σολωμού Σολωμού.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε με τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο και Κυρηναίας κ. Χρυσόστομο στην Ιερά Μονή Κύκκου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε με τους Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο και Κυρηναίας κ. Χρυσόστομο στο μητροπολιτικό ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στον Κάτω Πύργο Τηλλυρίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στην Πάνω Δευτεραί και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΡΙΤΗ
26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του Εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Τιμίου Προδρόμου στη Δρομολαξιά και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό της Παναγίας Καθολικής στην Ψιμολόφου και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

ΣΑΒΒΑΤΟ
5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ό Πανιερωτάτος Μητροπολίτης Τριμυθοῦντος κύριος Βαρνάβας λειτουργήσε στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στήν Ἱερά Μονή Σταυροβουνίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Νήσου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Τριμυθούντος κύριος Βαρνάβας λειτουργήσε στόν Ἱερό Ναό Μεταμορφώσεως Πέρα Χωρίου καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Μεταμορφώσεως Πέρα Χωρίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στήν πανηγυρίζουσα Ἱερά Μονή Μεταμορφώσεως (Μετόχιο Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου) στό Καϊμακλί.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Μαρίνης Μοσφιλωτῆς καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
14-15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
2014

Τέλεσε ἀγρυπνία, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στή Μοσφιλωτή.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στήν Ἱερά Μονή Ἁγίου Μηνᾶ.

ΤΕΤΑΡΤΗ
27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Ἁγίου Φανουρίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Δημητρίου Ἀναφωτίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΣΑΒΒΑΤΟ
5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Καρπασίας κύριος Χριστοφόρος λειτουργήσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Ὑψωνα καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Αὔξεντιου καί Ἁγίου Εὐσταθίου στή Λάρνακα καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τήν κηδεία τοῦ μέχρι πρότινος ἀγνοουμένου Γιαννάκη Σάββα Λιασῆ στόν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος στήν Ἁγία Τριάδα Καρπασίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐνθρόνισης τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ζάγκρεπ καί Λιουμπλιάνας κ. Πορφυρίου συλλειτουργῆσε μέ τόν Πατριάρχη Σερβίας κ. Εἰρηναῖο καί ἄλλους ἀρχιερεῖς στόν καθεδρικό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στό Ζάγκρεπ.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε τό ἑσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίας Λατσιῶν καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε το ἑσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Προφήτου Ἡλιοῦ Ἁγίων Τριμιθιάς καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014

Λειτουργῆσε στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέου στήν Ἀγλαντζιά καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΡΙΤΗ
22 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε τό ἑσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Θύρσου στήν Ἀγλαντζιά καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργῆσε στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίου Θύρσου στήν Αἰγιαλούσα Καρπασίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς διακόνου Ὀλυμπιάδος λειτουργῆσε στό ἱερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου στήν Ἀγλαντζιά καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο. Τό ἑσπέρας τῆς ἴδιας ἡμέρας χοροστάτησε στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Λακατάμειας.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργῆσε στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Λευκωσίας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργῆσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Λατσιῶν καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Καρπασίας κύριος Χριστοφόρος χοροστάτησε τό ἑσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Ἁγίας Φωτεινῆς καί Ἀποστόλου Ἀνδρέου στό Κολότσι Λεμεσοῦ καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργῆσε στόν ἱερό ναό Ἁγίου Θεοδώρου στό Μοναγρούλλι στή Λεμεσό καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε τό ἑσπέρας στόν πανηγυρίζοντα ἱερό Ναό τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στήν Ὀρόκλινη Λάρνακας καί κήρυξε τόν θεῖο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Μέ την εύκαιρία τής έορτής τής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χριστού λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό τής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στην Όροκλινη Λάρνακας και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό Άγιου Γεωργίου στον Άγιο Δομέτιο και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό Άγιου Δημητρίου στην Άναφωτία στη Λάρνακα και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Μέ την εύκαιρία τής έορτής τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου χοροστάτησε τό έσπέρας στην πανηγυρίζουσα ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσεως και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Μέ την εύκαιρία τής έορτής τής Κοιμήσεως τής Θεοτόκου λειτούργησε στην πανηγυρίζουσα ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσεως και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτούργησε στην ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσεως και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτούργησε στην ιερά μονή Παναγίας Τροοδιτίσεως και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Μέ την εύκαιρία των έγκαινίων του παρεκκλησίου τής Άγίας Φιλοθέης στην Άγλαντζιά χοροστάτησε τό έσπέρας και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τά έγκαινία του παρεκκλησίου τής Άγίας Φιλοθέης στην Άγλαντζιά και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Μέ την εύκαιρία τής έορτής τής άποτομής τής κεφαλής του Ίωάννου του Βαπτιστου λειτούργησε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου στη Λευκωσία.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτούργησε στον ιερό ναό Άγιου Σπυρίδωνα στο συνοικισμό Στρόβολος II και χειροτόνησε σε διάκονο τον κ. Ίορδάνη Ίορδάνου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αρσινόης κ. Νεκτάριος λειτούργησε στον ιερό ναό του Αποστόλου Ανδρέα Πόλεως Χρυσοχούς και κήρυξε τον θείο λόγο. Το έσπέρας χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Κυριακής Πόλεως Χρυσοχούς και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίας στην ομώνυμη Κοινότητα (Χρυσοχούς) και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Μαρίας στην Κρήτου Μαρόττου και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Προφήτη Ηλία στα Νέα Δήματα και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΕΜΠΤΗ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Άννης στην Αλέκτορα και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στη Μηλιού και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Αγίου Παντελεήμονος στην Κάτω Ακουρδάλια και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό του Αποστόλου Βαρνάβα στην Μεσόγη και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των ηρώων της Κοινότητας.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΡΣΙΝΟΗΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αρσινόης κ. Νεκτάριος λειτουργήσε στον ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου στο Γουδί και προέστη του εθνικού μνημοσύνου του ήρωα της Κοινότητας Γεώργιου Χατζηγιάννη.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό Ναό του Σωτήρος Χριστού στην Αυδήμου και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό του Σωτήρος Χριστού στην Κισσόνεργα και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στον Παχύαμμο και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά τις μάχες της Τηλλυρίας.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στην πανηγυρίζουσα ιερά Μονή Χρυσορροιατίσσης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στην πανηγυρίζουσα ιερά Μονή Χρυσορροιατίσσης και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό της Παναγίας Ευαγγελίστριας στον Κάθηκα και προέστη του εθνικού μνημοσύνου του ήρωα Γεώργιου Γεωργίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τα εγκαίνια του εξωκκλησίου του Αγίου Συμεών του Στυλίου στη Μηλιού.

ΣΑΒΒΑΤΟ
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του εσπερινού στον ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στη Λάρνακα και κήρυξε τον θείο Λόγο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε στον ιερό ναό της Παναγίας Χρυσελευσής στην Πάνω Ακουρδάλια και κήρυξε τον θείο λόγο.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

ΤΡΙΤΗ
1 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στην ιερά μεγίστη μονή Βατοπαιδίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στην ιερά μονή Όσιου Γρηγορίου Άγιου Όρους.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινού στον ιερό ναό Παναγίας Τριχερούσας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Άρχαγγέλου Μιχαήλ της κοινότητας Άγιου Ίωάννη Πιτσιλιάς.

ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίας Μαρίας Συνοικισμού Καψάλου.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίας Μαρίας Καλού Χωριού.

ΣΑΒΒΑΤΟ
19 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προφήτη Ήλία Συκόπετρας.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Προφήτη Ήλία Ποταμού Γερμασόγειας και άκοιούθως προέστη του μνημοσύνου των πεσόντων κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΠΕΜΠΤΗ
24 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό Ναό Άγίας Άννης Σπιταλίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο πανηγυρίζον παρεκκλήσιο Άγίας Άννης Μέσα Γειτονιάς.

Χοροστάτησε κατά την ακολουθία του έσπερινού στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Άγίας Παρασκευής Γερμασόγειας.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Άγίας Παρασκευής Έπισκοπής.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Παντελεήμονος Κυβίδων.
Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου στόν περίβολο τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΑ
28 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου στόν περίβολο τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Λεμεσοῦ.

ΤΡΙΤΗ
29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Χοροστάτησε στόν ἑσπερινό στόν Ἅγιο Σίλα τῆς κοινότητας Ὑψωνα.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΑΘΟΥΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Παναγίας τῆς κοινότητας Ποταμίτισσας.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος τῆς κοινότητας Σωτήρας.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος τῆς κοινότητας Σανίδας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ νεόδμητου ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ καί ἀκολουθῶς συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεiturγο, προεξάρχοντας τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ.κ. Ἀθανασίου καί συλλειτουργούντων τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Λήδρας κ. Ἐπιφανίου καί Νεαπόλεως κ. Πορφυρίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεiturγο στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, προεξάρχοντας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου.

ΔΕΥΤΕΡΑ
11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό ιερό παρεκκλήσιο Ἁγίου Φωτίου τῆς κοινότητας Ἐπταγώνιας.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Πυργώτισσας τῆς κοινότητας Πύργου Λεμεσοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Χρυσαΐφυλιώτισσας.

ΣΑΒΒΑΤΟ
16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στό ιερό παρεκκλήσιο Παναγίας Σαϊτιώτισσας τῆς κοινότητας Σαϊττά.

- ΚΥΡΙΑΚΗ**
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στον ιερό ναό Ἀρχαγγέλων στον κατασκηνωτικό χώρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως στον Σαϊττά.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Ὑποδέχθηκε τόν Τίμιο Σταυρό Ὁμόδους καί χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ πού ἀκολούθησε στον ιερό ναό Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ.
- ΤΡΙΤΗ**
26 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Φανουρίου.
- ΠΕΜΠΤΗ**
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Λουβαρά.
- ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ**
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Τιμίου Προδρόμου τῆς κοινότητας Δυμῶν.
- ΣΑΒΒΑΤΟ**
30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Ζώνης τῆς κοινότητας Μονῆς.
- ΚΥΡΙΑΚΗ**
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014 Τέλεσε τή θεία Λειτουργία στον πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίας Ζώνης τῆς κοινότητας Ἀπαισιᾶς.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΗΔΡΑΣ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΑΧΑΙΡΑ ΚΥΡΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΕΣ ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Λήδρας καί Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρά κύριος Ἐπιφάνιος καθ' ὅλες τῆς Κυριακῆς καί μεγάλες ἑορτῆς τοῦ μηνός Ἰουλίου λειτούργησε ἢ χοροστάτησε στοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρά.

Ἐπίσης,

- Συλλειτουργῆσε μέ τόν Μητροπολίτη Κένυας κύριο Μακάριο, τόν Μητροπολίτη Λεμεσοῦ κύριο Ἀθανάσιο καί τόν Χωρεπίσκοπο Νεαπόλεως κύριο Πορφύριο στον Ναό τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Μονῆς, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ ὀσίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου.
- Τὴν Τετάρτη 16 Ἰουλίου χοροστάτησε στον πανηγυρικό ἑσπερινὸ στοῦ παρεκκλήσιο τῆς ἁγίας Μαρίνης, μετόχι τῆς Μονῆς Μαχαιρά καί τὴν Πέμπτη 17/7 τέλεσε τή θεία Λειτουργία στοῦ πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῆς ἁγίας Μαρίνης.
- Τὸ Σάββατο 19 Ἰουλίου χοροστάτησε στον πανηγυρικό ἑσπερινὸ στοῦ μετόχι τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ.
- Ἐπίσης ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Λήδρας καί Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρά κύριος Ἐπιφάνιος καθ' ὅλες τῆς Κυριακῆς καί μεγάλες ἑορτῆς τοῦ μηνός Αὐγούστου λειτούργησε ἢ χοροστάτησε στοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μαχαιρά.

**ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΧΥΤΡΩΝ ΚΥΡΙΟΥ ΛΕΟΝΤΙΟΥ
ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

**ΚΥΡΙΑΚΗ
6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Ο Επίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο καθολικό της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου και προέστη του μνημοσύνου του εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, των Μητροπολιτών Πάφου Χρυσάνθου, Κιτίου Μελετίου και Κυρηναίας Λαυρεντίου καθώς και των λοιπών κληρικών και λαϊκών οίτινες εφονεύθησαν υπό των Τούρκων από της 9ης μέχρι της 14ης Ιουλίου 1821.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο καθολικό της Ι.Μονής Αγίου Νεοφύτου, όπου και προέστη του εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων κατά το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Παρέστη σε εκδήλωση μνήμης και αντίστασης που πραγματοποιήθηκε στον Πολυχώρο Πολιτισμού «Παλιά Ηλεκτρική» με διοργανωτή τον Δήμο Πάφου και ομιλητή τον επίτιμο πρόεδρο του Κ.Σ. ΕΔΕΚ Δρ. Βάσο Λυσσαρίδη.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Χοροστάτησε και κήρυξε στον ιερό Ναό του Αγίου Πολυδώρου στο Καϊμακλί, κατά τον πανηγυρικό εσπερινό της Αγίας Μεγαλομάρτυρας Μαρίνης και παρέστη στην αντικατοχική εκδήλωση, που διοργάνωσε ο Δήμος Κυθρέας και η Συντονιστική Επιτροπή Ευρύτερης περιοχής Κυθρέας, παρά το οδόφραγμα της Μιας Μηλιάς.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στο καθολικό της ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου και προέστη του εθνικού μνημοσύνου όλων των πεσόντων και αναιρεθέντων υπό των Τούρκων κατά την εισβολή της 20ης Ιουλίου 1974.

**ΤΕΤΑΡΤΗ
23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τον αγιασμό κατά τα εγκαίνια του φυτωρίου - ανθοπωλείου «I.K. Paradise Gardens» στην Έμπα. Τα εγκαίνια τέλεσε ο Υπουργός Ενέργειας Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γιώργος Λακκοτρύπης.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Προέστη αγρυπνίας στην Ι. Μονή Αγίου Νεοφύτου.

**ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014**

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό Ναό Παναγίας Παντάνασσας στην Πάφο όπου και προέστη εθνικού μνημοσύνου του ήρωα μαχητή της αντίστασης Ανδρέα Παπαδόπουλου.

**ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

Προέστη αγρυπνίας στην Ι. Μονή Αγίου Νεοφύτου.

Καθ' όλες τις λοιπές Κυριακές και τις μεγάλες εορτές των μηνών Ιουλίου και Αυγούστου χοροστάτησε ή και λειτούργησε στην Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
06 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό του Αγίου Δημητρίου στην Κάτω Δευτερα (Στράκκα) στη Λευκωσία.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στην Ουτρέχτη, στην Ολλανδία.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στην Κάτω Λακατάμια στη Λευκωσία.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό της Αγίας Παρασκευής στο Πέρα Πεδί στη Λεμεσό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία στον ιερό ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος στο Πέρα Χωριό στη Λευκωσία.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό του Σωτήρος Χριστού στην Ορόκλινη στη Λάρνακα.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Προέστη της αγρυπνίας στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου στην Επισκοπή Λεμεσού με την ευκαιρία της εορτής της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χριστού.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συμμετέσχε σε πολυαρχιερατικό Συλλείτουργο στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού στη Λεμεσό.

ΠΕΜΠΤΗ
14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Προέστη του εσπερινού στον ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης Πάνω Πλατρών στη Λεμεσό.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Παναγίας στο Κοιλάνι Λεμεσού.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αποστόλου Ανδρέου στο Πλατύ Αγλαντζιάς στη Λευκωσία.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Φανουρίου στην Αραδίππου στη Λάρνακα.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τέλεσε τη θεία Λειτουργία και κήρυξε τον θείο λόγο στον ιερό ναό Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στο Molenbeck στις Βρυξέλλες.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

ΚΥΡΙΑΚΗ
06 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ο Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος λειτούργησε καὶ κήρυξε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Παναγίας Χρυσελευούσης Στροβόλου. Ἀκολούθως, ὁ Θεοφιλέστατος προέστη τοῦ μνημοσύνου τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἀρχιεπισκόπου Κυπριανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ σφαγιασθέντων καὶ ἐκφώνησε τὸν ἐπιμνημόσυνο λόγο.

ΤΕΤΑΡΤΗ
9 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Ἐκπροσώπησε τὸν Μακαριώτατο σὲ ἐκδήλωση τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων στὴ Σχολὴ Τυφλῶν στὸ Ἄμφιθέατρο Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', γιὰ τὴν 9ῃ Ἰουλίου καὶ τὰ 40 χρόνια ἀπὸ τὸ πραξικόπημα καὶ τὴν εἰσβολὴ τοῦ 1974.

ΚΥΡΙΑΚΗ
13 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Λειτουργήσε καὶ κήρυξε στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης στὸν Παχάμμο.

ΤΡΙΤΗ
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρέστη στα Μνημόσυνα πού τελέστηκαν, προϊσταμένου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, στὸ Κοιμητήριο Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, γιὰ τοὺς πεσόντες κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πραξικοπήματος τῆς 15ῃς Ἰουλίου 1974.

ΠΕΜΠΤΗ
17 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τὸ ἑσπέρας χοροστάτησε στὸν Ἑσπερινὸ καὶ στὸν Ὅρθρο στὸν ἱερό ναὸ Ἁγίου Κλήμη στὴ Μόσχα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε μὲ τὸν Πατριάρχη Μόσχας καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς, ἐκπροσώπους τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, στὴν Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Σεργίου Ραντονέζ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συμετέσχε στὴν ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν ἐνώπιον τῶν ἱ. Λειψάνων τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ καὶ τῆς ἱ. Παρακλήσεως ἐνώπιον τῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου. Συλλειτουργήσε μὲ τὸν Μητροπολίτη Νίζι Νόβγκοροντ καὶ Ἀρμάζας κ. Γεώργιο καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς στὴν Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ στο Diveeno.

ΔΕΥΤΕΡΑ
21 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε μὲ τὸν Μητροπολίτη Νίζι Νόβγκοροντ καὶ Ἀρμάζας κ. Γεώργιο καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν, στὴν Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ στο Diveeno.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τὸ ἑσπέρας συγχοροστάτησε μὲ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Καρπασίας κ. Χριστοφόρο στὸν πανηγυρίζοντα ἱ.ν. Ἁγίας Παρασκευῆς στὴ Λακατάμεια.

ΣΑΒΒΑΤΟ
26 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συλλειτουργήσε μὲ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο στὸν ἴδιο ἱερό ναό.

ΚΥΡΙΑΚΗ
27 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Συλλειτούργησε με τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο και τόν Μητροπολίτη Κυρηνείας κ. Χρυσόστομο στόν πανηγυρίζοντα ι.ν. Αγίου Παντελεήμονος Μακεδονίτισσης.

ΤΕΤΑΡΤΗ
30 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Παρακάθησε στή συνάντηση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου με τόν νέο Αρχηγό του ΓΕΕΦ Αντιστράτηγο κ. Γεώργιο Μπασιακούλη. Δέχθηκε σε συνεργασία τόν κοινοτάρχη Μιάς Μηλιάς κ. Ανδρέα Δημοσθένους και μέλη τής Έκκλησιαστικής Έπιτροπής και του Κοινοτικού Συμβουλίου Μιάς Μηλιάς.

ΠΕΜΠΤΗ
31 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014

Τό έσπερας συγχοροστάτησε με τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Μόρφου κ. Νέοφυτο στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Προόδου του Τιμίου Σταυρού στόν Πεδουλά.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ **ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014**

ΚΥΡΙΑΚΗ
3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε με τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομο, στόν Ίερό Ναό Τής του Θεού Σοφίας στο Στρόβολο και τέλεσαν τó ετήσιο μνημόσυνο του άειμνήστου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ'.

ΤΡΙΤΗ
5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τό έσπερας συγχοροστάτησε με τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. κ. Χρυσόστομο στο Παρεκκλήσιον του Σωτήρος Χριστού στο Πέρα Πεδί.

ΤΕΤΑΡΤΗ
6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε με τόν Μακαριώτατο στόν Ίερό Ναό του Σωτήρος Χριστού στην Αύδημου. Τό έσπερας χοροστάτησε και κήρυξε στο Παρεκκλήσιο Αγίου Δομετίου στόν Άγιο Δομέτιο.

ΣΑΒΒΑΤΟ
9 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργήσε και κήρυξε στόν Ίερό Ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Έλένης στο Νέο Κοιμητήριο Λευκωσίας. Άκολούθως προέστη του έννεάμηνου μνημοσύνου του άειμνήστου Προέδρου τής Κυπριακής Δημοκρατίας Γλ. Κληρίδη.

ΚΥΡΙΑΚΗ
10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε με τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και άλλους Άρχιερείς στην Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε με τόν Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Κύπρου στην πανηγυρίζουσα Ίερά Μονή Παναγίας Τρικουκκιωτίσσης στόν Πρόδρομο.

ΚΥΡΙΑΚΗ
17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτούργησε με τόν Μητροπολίτη Θερμοπυλών κ. Ίωάννη και κήρυξε στην Ίερά Μονή Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Πεντέλης στην Άθήνα. Τό έσπερας συγχοροστάτησε με τόν Μητροπολίτη Παροναξίας κ. Καλλίνικο και τόν Ίπίσκοπο Ήπιδάουρου κ. Καλλίνικο στόν πανηγυρίζοντα Ίερό Ναό του Όσίου Άρσενίου του έν Πάρω, στην Ίερά Μονή Χριστού (Δάσους) στην Πάρο.

ΔΕΥΤΕΡΑ
18 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Προέστη Ἀρχιερατικοῦ συλλείτουργου μὲ τὸν Μητροπολίτη Παροναξίας κ. Καλλίνικο καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Ἐπιδαύρου κ. Καλλίνικο καὶ κήρυξε στὸν ἴδιο Ἱερό Ναό.

ΤΕΤΑΡΤΗ
20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Προέστη τοῦ ἑσπερινοῦ στὴν Ἱερά Μονή Ἱερουσαλήμ Δαύλεια Βιωτίας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τὸ ἑσπέρας χοροστάτησε καὶ κήρυξε στὴν Ἱερά Μονή Μακαριωτίσσης Θηβῶν.

ΚΥΡΙΑΚΗ
24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργῆσε μὲ τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Μπουζαίου καὶ Βρεντσέας κ. Κυπριανό στὸν Καθεδρικό Ναό τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου στὸ Μουζαίου.

ΠΕΜΠΤΗ
28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Τὸ ἑσπέρας χοροστάτησε καὶ κήρυξε στὸν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Τιμίου Προδρόμου στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Μαλούντας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Λειτουργῆσε καὶ κήρυξε στὴν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ
31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2014

Συλλειτουργῆσε μὲ τοὺς Μακαριωτάτους Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλο καὶ Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου κ. Χρυσόστομο καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Βόστρων, Ἐξαρχο τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Κύπρο, κ. Τιμόθεο καὶ Κωνσταντίνης κ. Ἀρίσταρχο στὴν Ἱερά Μονή Ἁγίου Νικολάου τῆς Στέγης στὴν Κακοπετριά.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΛΑΘΟΥΣ.
ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 270 ΓΡΑΨΑΜΕ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΑ:

ἐπί τῇ ἐπετείῳ τῇ ὀνομαστικῇ Αὐτῆς ἑορτῆς...

ἔπρεπε νὰ γράψουμε: ἐπί τῇ ἐπετείῳ τῆς ὀνομαστικῆς Αὐτῆς ἑορτῆς...

Ἐκφράζουμε τὴ λύπη μας.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΑΚΟΣ ΣΤΑ ΛΑΓΟΥΔΕΡΑ

ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ 10 ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΗΦΘΗΚΑΝ
ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ UNESCO.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΑΚΟΣ

Είναι μονόκλιτος ναός με τρούλο, του οποίου η στέγη διαμορφώνεται εξωτερικά σε σχήμα σταυρού. Κατασκευάστηκε μια δεύτερη ξύλινη στέγη καλυμμένη με επίπεδα κεραμίδια, η οποία δημιουργεί στις τρεις πλευρές του ναού, εκτός από τη δυτική, στεγασμένη στοά κλειστή με ξύλινο δικτυωτό. Ο τρούλος έχει ξεχωριστή στέγη.

Οι τοιχογραφίες χρονολογούνται το 1192 μ.Χ. και αποτελούν την πιο ολοκληρωμένη σειρά τοιχογραφιών της Μέσης Βυζαντινής περιόδου στην Κύπρο. Χαρακτηριστικά του είναι η ραδινότητα των μορφών, οι οφιοειδείς απολήξεις των πτυχώσεων και των ματιών, η ζωηρή κίνηση, οι εξαιρετικοί συνδυασμοί των χρωμάτων, οι μανιεριστικές λεπτομέρειες και η καλλιγραφική απόδοση.

Τα σχόλια ελήφθησαν από την ωραία έκδοση της κυπριακής επιτροπής UNESCO του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που έχει τίτλο "Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία της Κύπρου σελ. 18.

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ Η ΑΡΑΚΙΩΤΙΣΣΑ. 103,3 × 73,5

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΑΚΟΣ ΣΤΑ ΛΑΓΟΥΔΕΡΑ.
ΤΩΡΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΤΟΥ Γ' ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ.

Αγιογράφος θεωρείται ο Θεόδωρος Αψευδής, στον οποίο έχουν αποδοθεί οι εικόνες του Χριστού και της Παναγίας Αρακιώτισσας. Και οι δυο αυτές εικόνες συνδέονται με τις τοιχογραφίες τόσο της Έγκλειστρας όσο και της ίδιας της Παναγίας του Άρακος.

Στην εικόνα τής Παναγίας τού Άρακος, που ανήκει στον τύπο τής Οδηγήτριας, ο ζωγράφος χρησιμοποιεί λιγότερο θερμά χρώματα. Αν και ζωγράφισε το κεφάλι τής Παναγίας όρθιο, σχεδόν σε αγέρωχη στάση, έδωσε μελαγχολική έκφραση στο πρόσωπο, τόσο συνήθη στις βυζαντινές εικόνες τής Θεοτόκου, που συνδέεται με την προφητεία τού Συμεών: « καί σοῦ δέ αὐτῆς τήν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία» (Λουκ. Β. 35).

Ο τρόπος απόδοσης τού προσώπου με την περιορισμένη σκιά και τους φωτεινούς τόνους τής σάρκας και τις έντονες κόκκινες βούλλες στα μάγουλα και την κόκκινη γραμμή που τονίζει τα βλέφαρα και τη μύτη συνδέουν την εικόνα μας τόσο με τις τοιχογραφίες τής Παναγίας τού Άρακος και τού κελλιού τής Έγκλειστρας, όσο και με άλλες σύγχρονες εικόνες.

Τα κριτικά σχόλια ελήφθησαν από το υπέροχο βιβλίο τού κ. Αθανάσιου Παπαγεωργίου «ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ» σελ. 19. Από το ίδιο βιβλίο πήραμε και την εικόνα.